8673

శ్రీ ర స్తు.

ఆంధ్రకవితావిశారదుఁడగు

శేషము. వేంకటపతికవిచే

శృంగారరసప్రధానంబుగా రచియింపఁబడిన

తారాశశాంకవిజయంబను

నీకావ్యము.

పండితులచే

లేఖకప్రమాదజనితదోషంబులనివారింపఁబడి.

ఆ. సరస్వతి ॥ వెంకటవరదాచార్యుల వారి

సరస్వతీనిలయముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపఁబడియె.

౧౮౮౧ సం॥ ఏ. ప్రల్ నెల.

శ్రీరస్తు.

తారాశశాంకవిజయము * ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీరన్నాణవుగుబ్బచన్నులనయూరేగంబురాగుప్పిమా । క్షావల్లిక్షుటియించెదేమిశశికిఁదారాప్రయుక్తంబనే । భావంబో యనివల్కఁగల్మిచెలిసంభావించుకాంచీపురీ । దేవుండీవుతనీన యార్యమణికిఁ దీర్ఘాయురారోగ్యముల్ ॥ చ ॥ సరసిరిగానఁ క్కవలెచన్నులుగాలివివర్తినీకుహా । భరణవుగానతేనియలవాతెర గాదదికల్మిచూవుపెఁ । గరితేవుగానపాంబిలపా నాభికగాదనినా సదీర్చుదే । వరయురమందుకుల్కఁరమవంగలనీన యయింటనిల్చె తఁ ॥ చ ॥ కృతయుగమందనంతుఁడనత్రేతనులక్ష్మణసంజ్ఞరేవతీ । పతియనద్వాపరంబునసుధాష్యకృదాఖ్యకలింజనించిశ్రీ । సతిపతి వైఖరిఁజననచాతురిచాతురిమీఁనిత్యశే । షతగసుశేముఁడిచ్చుకృ పశాశ్వతభోగమునీనమంత్రికిఁ ॥ చ ॥ పులకలుమెనగ్రిమ్మకను బొద్దులువేమరు ప్రొక్కుచాద్పుఁ । వలనుగవారిజాతుపద వారిజభక్తివధూతకుండవై । కులికెదునీవువేరొకతెగోరుదువేయ నివల్కఁసూతరిప । క్యలికచమాటకున్నగు బలాధిపుఁడీకృతినేతఁ

బ్రోవుతన్ ॥ మ ॥ చలితస్వర్ణధరాధరాద్య నగముల్ సంక్షోభి
తాంభోదముల్ । ఫలదాశానికురుంబముల్ బరిలుఠద్బ్రహ్మాండము
ల్ సైకత । స్థలితాంభోనిధి గర్తముల్ ఘుమఘుమ త్రయ్యంతగం
ధంబుతో । పులుగుల్ రాయలరెక్క మొక్క చెనఁటుల్ ప్రాపుపా
పంబులన్ ॥ ఉ ॥ ఓమధుసూదనాయన నమోహరియాయని తార్క్ష్యునిక
న్నమున్న ప్రా । ర్థామెతవచ్చు శౌరికిని తాము నుగాఁ జనితాంతిదా
తిర । తామతినక్రిమప్రక్రమ చెక్కలు సేసిన చక్రమెప్పుడున్ । ధే
మము సంగచక్రిపట సేయును నీనయమంత్రి భాస్కరున్ ॥ ఉ ॥ స్రా
యువతీశమాన్యము జితాసురసైన్యము నభ్రవిభ్రమ । స్థేమఘుమం
ఘుమధ్వనివిజృంభితజన్యము పాంచజన్యమా । త్మామలకీర్తికాంతి
కనిశాబ్జధుతారి నెనర్చు దైవత । స్వామిని భోగలీల గెలువంగల పం
లకీనయార్యునిన్ ॥ గీ ॥ కలుకు జగజంపు విడిగెంపు కంకణంపు ।
పలుకులాలయంగ హరికేలు పట్టు నెడని । యమితభోగదయాగద
యాంగదాన । భరితు సీనార్యు సత్కళాభరితు బ్రోచు ॥ ఉ ॥ సో
మసహోదరీరమణు సొంపుల కెంపుల చెక్కడంపుని । ద్దామెఱు
గున్నరుఁజాగరుదాయరుదారిమదారిదారిత । న్వేమఖుఁ బ్రోచు
గాత గ్రవవేంకటరాఘవదీక్షితేంద్రవం । శామృతభాను నీనయవ
యానయయానయాశోభిశోభితున్ ॥ చ ॥ కలుములకొమ్మ క్రొమ్మె
ఱుంగుగానతజాతులు జాతువైతగన్ । గల్పితవేంకటాఖ్యపృథివీధ
రశేఖరకృష్ణమేఘమం । దెలసిన శార్ఙ్గచాపము సమాహితవర్గము

నించుఁగాతవం । శకులమెల్లవృద్ధి చెలఁగంగృతినేతకుసంతసంబు
నఁగన్ ॥ శా ॥ వాధూలాన్వయవార్ధివిష్ణు ప్రతిభావర్ధిష్ణు వేదాంత
వ। న్యాక్షిప్తానవసంతశ్రీవరదగుర్వంతేవసంతుఁడ్ కవి । త్యాగా
రుఁడ్ గుణహారు ధీరుఁడగతాహంకారువాత్సల్యధా । రాధారుఁడ్
కృతిసిద్ధిన్ కొలుతున్ శ్రీరామానుజాచార్యునిన్ ॥ మ ॥ వరరాలిత్య
పవిత్రమంత్రములను సద్వర్ణితుల్ ప్రాంచిశ్రీ । శ్రీకరశాఖన్ గ్రహించి
యసంగకలనాకాంక్షన్ దలిర్ మీఱఁగా । నరుసాహిత్యరసానుభావ
ములచేనుప్పొంగుచున్నానిమో । హరవంచేల్పవిఘాలసీనయకు
దీర్ఘాయుష్యమిచ్చున్ గృపన్ ॥ చ ॥ తనశరమొక్కటేపదివిధం
బులతేజరిలన్ ధనుర్గుణం । బనపమశ్వరూర్ధ్విసహస్రముఖంబులఁ
బల్కుచుండఁదే । రనిశమసంతరీతిఁబోలు పారపురంబులనూర్చి
పేర్చుజో । దసవరతంబునైరి విజయంబునొసంగుత సీసమంత్రి
కిన్ ॥ సీ ॥ సీతోడపొందికల్గాతరమూరెంచ జాతులేర్పడచిన
జాణపాదు । నీనాటనీపాటిసేసెనెచ్చటను గానఘనరాగసంగతి గాం
చితిభళి । మోహనలీలచేమొనసీజాణైతి నీనయములు బచరించు నట
ననీది । కాంచిఘంటారవకలసనిస్మెచ్చెదశ్రుతివియ్యము గనమకృతి
వగావె । యనుచుఁబలితోడసరసోక్తులాడినట్టి । వాణిశుకవాణి పి
కవాణివనదవేణి । సీనయముఖాబ్జపీఠికాసీనయగుచు । శ్రీనయ
సమృద్ధివర్ధిల్లఁజేయుగాత ॥ ఉ ॥ పుట్టినయింటికెంతయునసము
న్నతిచల్లదనంబుమీఱఁగా । మెట్టినయిల్లుగన్వారమునిండియువెం

డిం బ్రసిద్ధికెక్కఁజే। పట్టినవల్లభుండతఁడు భాసితలక్ష్మితగన్మపద్వి
షం। బట్టితనూభవుంగనినయప్పుడు ప్రకృతిప్రభుఁ బ్రోచుఁగాపుతన్। కీ
దంతనిశాతహేతినిరుదంత నిశాచరకోటిఘాటిదు। ర్దాంతనిశాంతవి
క్రమునిదాంతునిశాంతనిశాంతవాసునిన్। సంతతభక్తిమద్వనవ
సంతునికాంతసూక్తినెంతయున్। మంతుకునెక్కువీరహనుమం
తుఁదలంతునిరంతరంబుగన్ ॥ మ ॥ హరజూటాసటదాపగాంబు
ఝుకీలుం జాల్చింబుసంపిల్చినా। దరతండజ్జలజంబుదప్లికిసముద్వృ
త్తుప్పక్రాకృష్టనా। గరగౌర్వగ్రజకంధరాంతరఘటిత్రైవేయశం
బన్భృత। స్ఫురణాంచద్విశిఖాసనుండిముద్దుగానుదేవుండిచ్చునిర్విఘ్న
తన్ ॥ ఉ ॥ ప్రాకటసత్కవిత్వ పరిపాటినిలోకమువారెఱుంగ
గా। జేకొనఁజేసివేదములుచిక్కులుదీసిమృదూక్తిసాహితి। వ్యాకృ
తినాకృతాటిప్పుమహాత్మునివాదరాసకించరమించువా। శ్రీకిందలంతు
న్వ్యాసునిసన్మతునులెంతునుగాఢవాసునిన్ ॥ ఉ ॥ సన్నయభ
ట్టుమైత్రిపలచ్చయమొప్పఁగాంచితిక్కనన్। బన్నగభూషణాఘన
విపన్నగభీరవచోవయుక్తికై। మున్నతిజేసియొజ్జనసమున్నతిదయ
క్తిఁదలంచిశేముషీ। మన్ననసీయుఁగణ్రుమన్ననఁగావ్యనిరూఢి
కెంచెదన్ ॥ మ ॥ పరపాకంబులగోడియొందుకయినప్రాస్తులివ్వ
త్యగ్రత్తై। మొరుపాదంబులనంటి యర్థకలనావ్యాగంబు లేమిన్ని
రం। తరభింతన్ వగీరితదోచకళవర్గత్వంబునందీసహా। నగులం
జూచినుద్యోగపంబు రసవన్నవ్యోక్తులంబబ్బునే ॥ వ ॥ అయి

విధంబున నిష్టదేవతావందనంబును శిష్టకవిజనాభివందనంబును
దుష్టకవినిందనంబును సంగావించి శృంగారరసంగ తరంగితంబును మక
రందబిందుసందోహనిష్యందమాధురీ సాధురీత్యనుబంధసుగంధప
దనిబంధబంధురంబుగా నొక్క ప్రబంధంబు రచియింప నెంచియుం
డునవసరంబున ॥ సీ ॥ వంగలకులకుంభవారాశిజనియించి కన్నుల
కామోదకరిమనించి । యందందసకలకళాభ్యాసనైపుణించి జైవా
తృకత్వప్రశస్తిగాంచి । కౌముదీప్రజ్ఞానగౌరవంబువహించి సత
తంబుకవిసమాచరణమించి । యిష్టయినగానామృతిస్తుతులు గురి
యించియరికులంబులగర్వమపహరించి । యతిశయితలక్ష్మణాధ్యాత
నధిగమించి । ధాత్రిరామానుజమహాచరిత్రఘటన । కలనకుపల
యవిశిష్టనకళధరించి । నీనఘనకుండుసర్వజ్ఞశేఖరుండు ॥ వ ॥ వెండి
యునఖండమండితమహీమండలమండనాయమానపాండ్యమధురా
ధరాఖండలశ్రీవిజయరంగచొక్కనాథ మహీనాథకృపాకటాక్ష
వీక్షణాసక్షణ వర్ధమానపరబలార్ణవ మంథశైలాయమాన గంధ
మంథరసింధురఘటాపవనజవనసింధుకాంభోజ గంధర్వకోటిసమా
టీకనచటులరథఘటావీర భటసహస్రసహస్రకిరణకిరణోపమాన
మాణిక్యసేవా సమాగతగాణిక్యశరశ్చంద్రచంద్రకారుచిరుచంద్ర
చంద్రశాలాసౌధ సంబాధమణికుట్టిమహిరణ్మయ ద్వారబంధబం
ధురమందిరారామగ్రామ వివిధవీథీనాంబరసరక్షుభితభూష
ణపేటికాచేటికా హాటకాందోళికా శిబికాథ్రాణసడ్డోలికాంప్ర

ముఖనిఖిలసంపత్పరంపరాకంపిత నిలింపనాయకుండును నాశ్రితాభీష్టదాయకుండును పాదారవింద వందనానందిత చతురంతసామంత మహీకాంతమంత్రిమాండలుండును నిజకథాకల్పిత విద్వత్కర్ణకుండలుండునతులవితరణవిలసితహసిత సితకరకల్పక శిబికర్ణఖేచరుండును శ్రీరంగనాథకరుణాకటాక్ష గోచరుండునగ్నిష్టోమాతిరాత్ర వాజపేయపౌండరీకదర్శపౌర్ణమాస చాతుర్మాస్యపశుబంధప్రకృతి వేదోక్తసత్కర్మ సమారాధితమాధవకృపాతరంగితాపాంగ వీక్షణాలంకారవేంకటరాఘవదీక్షితేంద్రతిరువేంగళమ్మబహుజన్మతపఃపరిపాకశుభావతారుండును కాంచనాచలధీరుండును సేతుహిమాచలమధ్యవర్తి సమస్తబాంధవజనతా మనోరథప్రపూరణకుతూహలహలవాలికాసమాకలిత చిత్తుండును విహితకర్మాచరణావృత్తుండును నిత్యాన్నదానసంతర్పిత సకలభూసురుండు నప్రతిహత ప్రతాపభానురుండును సత్యభాషానవీన హరిశ్చంద్రుండును సజ్జననయనకువలయపూర్ణచంద్రుండును ఘననయదేశీయకమనీయ గ్రామమూర్ఛనాబహువిధవిన్యాసథన్యాస మానతాళమాననానానూనతానవితానభంగితరంగిత సంగీతవిద్యావిశారదుండును వీణానినాదవినోదభూలోకనారదుండును వాదిమదగజప్రపంచపంచాననగర్జావిస్ఫూర్జిత తర్కవేదాంతవ్యాకరణ శాస్త్రసమ్మతానల్పోపన్యాసవైఖరీవాగ్వధూనాథుండును నాథమునియామునప్రముఖపూర్వాచార్యచర్యాభిరాముండును రామానుజ దివ్యచరిత్ర

ప్రబంధసాహితీమోహితానల్పసంతోషవిశంకట వేంకటనగాధీ
శ్వరుండును నీశ్వరాంఘ్రికంజాతశింజానమంజీరమంజులఝూళం
ఝుళీనిగుంభనస్తంభనగంభీరసంభాషణావిస్మిత నిఖిలసభాస్తారుండు
ను నిరుపమనీతివిస్తారుండును సారపటీరతుషారధరణీధరసానుచరశ
ంకరీవిబుధనీలకబరీనిబరీసవచనరచనాసముద్ఘాటితశశిమకుటరజతగి
రికటకకపటకిటిధరణీభృదురగవరసురతురగశరదకుందశరపరవిం
దవిమలధవళగరు దమలకమలకుముదసముదయసమిదశనవి స్ఫా
క్రిక్త్రిగంగాతరంగిణీ ప్రక్షాళితమేదినీవంకుండును వంగలాన్వయ
పాలనాంకుండును నయవినయశమదమ జ్ఞానవిజ్ఞానకృతజ్ఞతాభిజ్ఞవ
రగురుచరణపరిచరణకరణశరణా గతరక్షణవిచక్షణతాసత్యశౌ
ల్యవాత్సల్యమాధుర్యగాంభీర్యౌదార్యచాతుర్యశౌర్యధైర్యస్థై
ర్యమార్దవార్జవశుచిత్వకృతిత్వప్రముఖనిఖిలసుగుణమణిగణరోహ
ణాచలుండును నిశ్చలుండును పానీత విబుధయూథుండునూర్జిత
ప్రబోధుండును సరసపదపద్యగద్యరచనాభోజుండును సంతతసు
ముఖాంభోజాతుండును నైననీసయామాత్యబిడౌజుండొక్కనాఁడు పరి
చితశబ్దతర్కమీమాంసకులైనవిద్వాంసులును వాక్మాధురీసముధురీణ
భారతీరమణీమణీరమణీయమణినూపురరవులైన కవులును నఖిలజన
శ్రవణానందదాయకులైన గాయకులును వివిధవిచిత్రతాన వితాన
తాళపాళికానిర్గసర్గప్రవీణవీణాపాఠకులైన వైణికులును హర్ష
విస్మయకారణంబులగు ప్రసంగంబులఁ బ్రొద్దుపుచ్చుచునుండ నిచ్చ

లంపుపాలగచ్చులమెచ్చులుమీఱుకొలువుకూటంబునం గొలువుండి ||
తే || సమురంగేశ్వరపదయుగ | ఘనతరభజనానిరూఢకళితోసా
మూర్తి| జ్ఞానిశేషముకృష్ణసుధీ | తనయునిపిలిపించివలికెదయనై
నారఁ || చ || అసదృశభక్తిసద్గుణకటాక్షముగాంచిసమంచితా
న్యతఁ | బిసరుహమాకరందరసపేశలకౌశలవస్త్రసూక్తులఁ | ర
సికులకింపుగాకృతిపరంపరలఁ రచియించికీర్తిచే | నెసగితివయ్య
వేంకటపతీ భళిశేషమువంశసత్కృతీ || క || నీవిప్పుడుమావేర
కు| భావహముశశాంకవిజయమనెడుప్రబంధం| బావిష్కృతశృం
గారతఁ | గావింపుమురసికహృదయకౌతుకమెసఁగఁ || వ || అని
సగౌరవంబుగానానతిచ్చికర్పూరతాంబూలంబునుకనకాంబరం
బులొసంగిబహూకరించుటయునేనును ప్రమోదభరితమానసుం
డనైయిమ్మహాప్రబంధంబునకారంభించి కృతినాయకునివంశావతా
రక్రమంబభివర్ణించెద || సీ || సుద్దంపుటద్దంపునిద్దంపుచెక్కిలిపా
లసంద్రపుపట్టిపట్టెనిక్క| తులకింపుబలుకెంపు తలకింపుజిగిమో
విపంటలవాల్గంటిగంటుసేయ| నెలకూనసోలునైన యళికాననీలా
పతీలోకతిలకముతిలకమనువ | రతిసాక్షిమతిదక్షిశ్రుతదక్షి
గోదాఖ్యమంజువాణీ మణిమణితమొసఁగ| నఖిలశృంగారములకున్ని
ల్లయివెలుంగు|భువనసంపద్వయో గణ్యపుణ్యగంధ|సముదయసు
ఖంబుశారదమేయవికచ| పంకజసఖంబు శ్రీరంగపతిముఖంబు ||తే
అందుజగన్నుతాగమసహస్రసన్నుతాశయలబ్ధవర్ణుల| స్పందమహా

హవాంతరవిషాదితపుణ్యజనాగ్రణుల్పదా। నందనపుణ్యగంధ।సు
మనఃపరిశోభితులాదిసద్భవం। బాందవిరిభూసురుల్ శమదమాద
యభాసురులచ్యుతాశ్రయుల్ ॥ క ॥ చిత్రము తద్ద్విజకులమున। వి
త్రముగా సంభవించె విధిమానసమం। దత్రిగుణప్రతిబంధుం। డత్రి
యుగపదాబ్జభక్తుడత్రిగోత్రిన్ ॥ శా ॥ మాయావాదిభుజంగభం
జనగరుత్మంతుండు శిష్యావళీ। శ్రేయస్సాకర పూర్ణచంద్రుఁడు త
యీశిద్ధాంతసింహాసన। స్థాయి శ్రీయతిసార్వభౌమపదపద్మధ్యా
యితత్త్వజ్ఞుఁ। త్రైయార్ష్యన్ వెలసెన్ కెదాంబికులజుండ్రైయ
త్రిగోత్రంబునన్ ॥ క ॥ వేంకటకృష్ణయఘనిప। ర్యంకపదాబ్జభ్ర
సన్నుఁడాచార్యకులా। లంకారుఁడాహిమాచల। లంకారమణీయ
యశుఁడురహిమీఱె మహిన్ ॥ సీ ॥ చెలువంబుచేఁ జేరు చిలుక తేజీవ
జీరువిమలోక్తిచే చేరువిరులచేరు। కరుణాపరతనమ్ముగరళకంధగు
సమ్మునతిబలంబున మీరునలసమీరు। ఘనశౌర్యమ గట్టుకడవన్నె
జలుగట్టుకీర్తిచే మారుశివకుమారు। తెలితెరిచేసంటుకలువకన్నె
యనంటుపటుదత్తినైరసూనుభానుసూను। మంత్రిమాత్రుండెయ
తఁడు దుర్మంత్రిగంధ। సింధురోదగ్రిజాగ్రన్నృసింహమూర్తి। చెం
ది వేంకటనృపతిసావిన్నకారి। కీర్తిగుణహారి వేంకటకృష్ణశౌరి॥
ప॥ వలదెసలందుభూమిలలనామణిహారములగ్రహారముల్। వలను
శేసికీర్తిగనువంగలవేంకటకృష్ణమంత్రి రా। త్రిలకుఁడు శౌర్య
సంపదవర్ధీరతకృష్ణవిలాసకృష్ణుని। ద్యుమణి రాజకృష్ణుగనైనా

జరత్నము పెద్దకృష్ణునిఁ ॥ ఉ ॥ హత్తినకీర్తికాంతవిపులాంబర
లాలసకీర్తి నెచ్చెలిగఁ జిత్తమలర్చుచూపులను చిత్రవిలాసకళాక
లాపవిద్యాస్త్రసుధారతీయువఁ దన్పుచు శ్రీపెదకృష్ణమంత్రిలో। కో
త్తరవర్తసందనరోయంశియు దక్షిణలీలగన్వదుఁ ॥ క ॥ అతనికి
కొప్పరకృష్ణయ। గుణఁడమ్యు తదీయహితహూరాలివహూ। పిత
తులకొప్పరగోపటఁ। ఖ్యాతికొప్పరకృష్ణుడనసు కీర్తిం దనరెఁ ॥
సీ॥ ధార్మికోత్కృష్టదానగుబు దానంబు గుణయుక్తబంధుసంకులము కు
లము। భువనసన్మానితాభోగంబు భోగంబు దినజనత్యాగసాధనము
ధనము। రుచిరసౌభాగ్యగుణానురూపంబు రూపంబు ఘనశుభలక్షణా
కరము కరము। మహితకారవ్యోపమానంబు మానంబు వరమంత్రికోటి
రపదము పదము। కలితసాఫల్యకవివభోగములు తని। గుణము లెన్నట
కొకవేయిఘనములున్న। నలవియగుమంత్రిమాత్రుండెయని విదాఁ।
విష్ణుకుత ధాః కొప్పరకృష్ణసూరి ॥ క ॥ రంగన్నిజభుజకీర్తిఁ। వెం
గలుకైరిపులు సమరవీక్షిఁ బరవఁ। వెంగన్నయట్టువంగల। వెం
స్నసతంబు గనియెవేదుకమీఱఁ ॥ సీ ॥ తనకీర్తి నిఖిలవిద్వన్మనః
కైరవనిచయంబులకు చంద్రరుచులు గాఁగ। దనప్రతాపంబు శాత్ర
వదర్పనీహారమండలంబునకు నీరెండగాఁగ। దనయనారతభూరిదా
సంబుయాచకసస్యపాళికి నభస్యంబు గాఁగ। దనచరిత్రమశేషధా
ర్మికచారిత్రపద్ధ్రులకును మేలుబంతి గాఁగ। సముదుసన్గ్గమాడిజ
హ్వాద్విజిహ్వ। ఖండనాంకుండు వినతోపకారశాలి। సామషణః ప

ష్టుండవదాతహాసముఖుండు । చెలువెంగన్నద్విజకులశ్రేష్ఠుడే
న్న ॥ మ ॥ ఆలవెంగన్నకుఁగాస్థితమ్ములు ఘనుండౌకొండ్వామా
ల్యదంటు । కలితాఘుర్యుఁడుకృష్ణుడనురంగప్పయ్య తర్వం
గను । వ్వలసల్ప తట విహారు. దాస్యుఁడను కంపాధుర్యదాహాద్య
డుఁడు । లలితుల్వత్తురుధాత్రిపం గలకులాలంకారులై యేపురుఁడు ॥
క ॥ మోచారుచిపరిభవస్థ । ద్వాహానుచరడౌశుచిప్వనఘ్నష్ఠుము
శి.శ్రీచారుసత్కులీనఁడు । నాచారుపరించె వెంగనప్రభుఁడెలమిఁడు ॥
క ॥ వెంగనకృవనాచారము । యంగనయాలబుచ్చికష్ణ మాంబ్యాఁడు
శేషు । ర్యంగప్పనాదివరా । ప్పంగనైగాయప్రసిద్ధమయిగను
గనుచెడు ॥ సీ ॥ ఏజగద్ధఁధరించి హీనితేజసూర్య తత్త్వములకా
మోదాయియగుడు । నేపురుషోత్తముంజనమండలీపూజ్యమా
దైకభవశాత్మకరజెందు । నేవిభుభాగ్యతరసిద్ధి గంధర్వవిద్యా
ధరశ్రేణివేడ్క్రోచు । నేగోత్రనాయకు నలకు నాధారమై
విషపదాశ్రయవృత్తిగాంచు । నసదుంగోకితమోహనుండుచ్యు
తాఖ్యుఁ । డంచితధర్ముఁడమితసత్వాశ్రయుండు । భూష్ఠుఁడు
శ్లోకవర్ణిష్ఠుడలగు బుచ్చికృష్ణఘనుండు సత్పుణ్యధను. డు ॥
ఉ ॥ దానవవైరివైభవనిదానవఘామదవెంగళాద్యుసత్కు । గానపతుల
[illegible] ముఖమఁడలన జిత తస్నోమదూపలీ । మానవపర్మధామునవలా
మధుసూదనపాదపంకజా । క్షీనమనోమిళిందయగు నీసమనయ్యన
ఘుండుదేకొనెడు ॥ ఉ ॥ ఖండితమండలీహృదయపంకజ [illegible]

డుబుచ్చికృష్ణయా। ర్యుండనునసీనమారమణియుఁ దొలినోమిన
నోముపంటగా। హిండిరకీర్తియుక్తిజనియించెను వేంకటరాఘ
వాధ్వరీం। ద్రుండు విభాసమానగుణరుంద్రుఁడు వంగలవంశచంద్రు
డై ॥ సీ ॥ శరదభ్రవిభ్రమాస్పదవాజపేయా తపత్రంబుఘనికణా
పటలిగాఁగ। సతతరక్షోపాయచణములై భుజములశంఖచక్రంబు
లుపొంతమీర। మిత్రనందకపుష్టిమైత్రావరుణయష్టి కౌమోదకీమో
దకీలనఁజూపు। నుఖిశేషప్రాప్తమణికుండలంబులు మకరకుండ
లములై మహిమదెల్పు। సజ్జనావనచక్రత్వదాచరణజని। కీర్తి
గంగాతరంగితసూక్తిసంప । లలితలమువేఁగసప్తర్షిలలనగాఁగ
నలరువేంకటరాఘవయజ్వశౌరి ॥ ఉ ॥ ఆశువిశేషణప్రతిభయుం
ష్టు మహాడడాగ్నిచేపరూ। రాశశమించిపోమికిధరన్నమేచుకొ
నెచ్చనిచ్చలు । న్వేసటలేకసన్నుతిడు వేంకటరాఘవయజ్వయిం
టపృ। స్టాశనదానవాస్త్రరసహాయతయాయతమైచెలంగఁగన్ ॥
సీ ॥ ఋగ్యజుస్సామాదిరీతులేర్పడజేసిభాట్టసాలలు పెట్టెవ్యాసుల
ట్లు । ప్రాకారమణిమంటపాదికైంకర్యముల్పరకాలుగతిరంగసం
నొనర్చి । ఛాయలుగల్పించిజలధరప్రౌఢిమ చాలులువేయించిజను
లకెల్ల। బుధులకునవరత్నభూషణాంబరములు కల్పవృక్షంబులీక
రణినొసఁగి। వెలయనారదవరమునకలఘుభక్తి। నిష్టభోగంబులా
సంగెఫణీంద్రులీల। భజనతోషితఖగసార్వభౌమవాజి। సుగుణ
వేంకటరాఘవసోమయాజి ॥ క ॥ శ్రీమద్వేంకటరాఘవ । సో

భూజిమహాకులపవిత్రసుకీర్తి। సోమతిరువేంగళమ్మను। నాథుఁ డర
త్నముమధర్మపత్నిగఁబడసెన్ ॥ సీ ॥ రుక్మిణికమనీయరూపసంపద
చేతసత్యభామమృదూక్తిసరణివలన। ఋతుజాతాభిఖ్యయిలశ్వా
మయాటచేలక్షణయనుశుభలక్షణముల। మిత్రవిందయుఁ బాంధవ
త్రాణమహిమచే భద్రయేగమనసౌభాగ్యకళన। సరపి కాళిందియే
సౌఖ్యజీవనయుక్తిరహస్యసంతయెకుందర దనయగుట। యనఘ
వేంకటరాఘవయజ్వశౌరి। చిత్తమలరంగ మెలగుచు శీలవృత్తి। ప
రమపాతివ్రతినిష్టపరగధరణి। ననగతిరువేంగళమ్మకుఁదనవుబొమ్మ।
గీ॥ ఆమహాధ్వరియాసాధ్వియందుశేష। కృతిని సీసేంద్రవేంకట
కృష్ణధీసు। ఘనుని వేంకటపతియార్యఁగాంచివెలసె। నలువనాల్గు
మొకంబులచెలఁగినటుల ॥ సీ ॥ తనకుసర్వజ్ఞతకనుగుణంబుగబా
ల్యగంగోదకంబుత్తమాంగమునను। తనశేషసంజ్ఞకుఁ దగఁతంత్రియే
నైవమనుచు శుభ్రపలుతనరఁజేసె। తనకళాశాలిసకసురూపముగ
యశశ్చంద్రికల్పిసి చెదిక్కృభులందు। తనలోకబాంధవత్వమున
కునీకుగా వేదమయుండనిఁగతిగాంచె। పురుషసింహత్వనిభా
పాసగనఖర। లీలహైరణ్యహానైకలోలుడయ్యె। నతఁడు సామాన్య
దేవంగళాన్వయుండు। శిష్టసన్నుతజగద్రైసశేషఘనుఁడు ॥ క ॥ యా
రసికుననాజుఁడురుజల। వైరికుభృత్పక్షభేదివల్లభుధర్మ। ధారుఁడు
శ్రితమందారుఁడు। శ్రీరమ్యుఁడు సీనమంత్రిజిష్ణుఁడు వేయున్ ॥ సీ ॥
తనదర్శనస్ఫూర్తి తనదర్శనస్ఫూర్తి కరపి శ్రీ భాసైకగరిమచేఁబూర।

తనయుక్తివైఖరితనయుక్తివైఖరి మహీనహీన ప్రౌఢిమంతుకెక్క
దనయాభిరూప్యంబు తనయాభిరూప్యంబు గమతిమహైశ్వర్యకర
ముగాఁగ। దనదానచాతురి తనదానచాతురి దారిప్రత్యర్థివర్ధన
మొనర్ప। ఘనతగాంచునుశిబికర్ణకామధేను। కల్పకప్రసుపుకై మర్త్య
శాఖిభూరి। వితరణామోదితాశేషవిబుధసుకవి। శిష్టసంతపాకివా
గలసీనశౌరి ॥ శా ॥ లోకాలోకముపాదుసప్తజలధుల్తోయంబుశే
షుండుపే। రాకుల్దిక్కులుపై మఖాలముపటీరాగంబుపఘ్నంబు
లై। యాకాశంబురుకాయమానముగ సాంపాశద్యశోవల్లికిన్
రాకాచంద్రుఁడుపండుతద్రసభుజుల్రక్షింతురాశీనయన్ ॥ సీ ॥
సకలసామాజికసంఘంబు మదికెనింపుగ బృహస్పతిలీలబుద్ధిదెల్పు।
కార్యఖడ్గక్రియాఘటనాఘటన శక్తిదారమప్రమోదంబుఁ బార
యఁజేయు। జననంబుమొదలుగాసకలజనోపకారంబుప్రశంబు
గారహెనొనర్చు। జనకునివైఖరిజ్ఞానకమఠ ప్రపదవభక్తిగురుసేవ
లొనరమెఁగు। ధరసుపనయనకన్యకాదానశతము। లన్నదానం
బుజలదానమాదిగ్గానైన। దానములొసంగు ఘనుఁడభిమానధనుఁడు।
శ్రీపతినిభుండువంగలశీనవిభుఁడు ॥ శా ॥ హాహాహూహూలుగానగ
ర్వమునహాహాహూహువంచున్స్వరా। రోహప్రక్రియఁగాతురం
గతనువైరూప్యంబునానన్వృథా। సాహంకారులుమర్త్యగాయ
కులుజోడాసీకుహాంద్యేశ్వర। స్నేహాలంకృతవంగలాన్వయమణీ
శీనాకవిగ్రామణీ ॥ ఉ ॥ మానుజరూపమన్మథరమాసుజకీర్తి

వతంగనిరాశకీ। మానసజశౌర్యనీభుని సమానజయింతువు జిత్రినీకు
రా। మానుజసచ్చరిత్రకృతిమానుజనాధులనీమహాభత। వస్తు
సుజగానగానముసమానుజసన్ ఘునినీకుసీనయా ॥ చ ॥ అనిజస
లెన్నవన్నెఁగనియాచకవాచకమెచకీర్పటా। ఘనఘనసంఘువైఖ
రినిగామితకామితవృష్టినింపుచున్। దనరుపలంతిపాండ్య వసు
ధావసుధాముని మన్ననల్వహిం। చినదొరలందుమెటియగుసీన య
మంత్రికిరీటివర్ధిలున్ ॥ చ ॥ స్ఫుటపటిమార్భటీనినదసున్మరజి
న్మకటీపుటీసురల్। ఘుటములఘుమ్మరిల్లనఘుమ్మనరాట్సభజంత్ర
గాత్రముల్। పటుమతివిస్మయంజేయుచు శిలాపటలిన్సలీలంబుచేసి
వేం। కటపెరుమాళ్లధీరుఁడుజగన్నుతుఁడౌ సరసత్వమేర్పడన్ ॥
క॥ అళహాపెరుమాళ్లరాముని। వెలయన్ఫరియించురీతి వేంకటపె
రుమాళ్। సలలితగీతకళానిధి। విలసితమతిఁగొల్వసీన విభుఁడుచె
లంగున్ ॥ చ ॥ జనకుననుస్మదిన్ము దమాసంగగథూస్థలిజాతన్తా
మహా। వనమతిగాంచిపుణ్యజనవర్ధనతందగి రామభద్రుఁడే। యస
దగుసీనయన్ బరిణయంబయి సీతమశాస్త్రవాహనా। ఘనులనుపు
త్రులంగనెనఖండితకీర్తిజగంబునిండఁగన్ ॥ చ ॥ కులమునశీలము
న్విభునిహారిమిబాంధవపోషణంబు। నిశ్చలమృదుమూర్తిసత్యము
సుదక్షదనంబునుగల్గి యొప్పుచున్। సలలితచర్యభర్తృపదసార
సభక్తి జిరార్యయార్యరం। జిలునలసీనయార్యసతి సీతమసీతమ
యూఖకీర్తిగా ॥ క ॥ అనుజాదులక్ష్మణుఁడైతగ। ననయభరతశకల

గనిత్యశత్రుఘ్నమతిం। దనరుచుసీతాసతితో। మనుసీవయరామ
చంద్రమంజాలయుతుఁడై ॥ సీ ॥ సప్తకులాచలీసాధదేశంబుల నెం
దాకయువనియానందమొందు। నవనీతధూమమణిహావణించుకాంతి
నైయయాంభోధియుఁదాకయులరుచుండు। నంభోధిశయనుఁడైయజు
లసృజింపుచునెందాక శ్రీహరియులమిగాంచు। శ్రీహరియురమం
దుశృంగారమెసగంగనెందాకయిందిరయింపుమీఱు। వెలయునం
దాకవంశాభివృద్ధిగల్గి। సకలసంపత్పరంపరాసాంద్రభోగ। బహు
సుపుత్త్రాయురారోగ్యభాగ్యగరిమ। శేముషీదేవతామంత్రిసీవ
మంత్రి ॥ షష్ఠ్యంతములు ॥ క ॥ ఏవంవిధగుణమణికిన్। శ్రీశం
గలకులపయోధిచింతామణికిన్। ధీవిజితాదిమఘవణికిన్। శ్రీవైష్ణవ
మతకువలయశీతలఘృణికిన్ ॥ క ॥ శ్రీమన్నరురంగాధిప। నా
మాంకితగేయకల్పనాగుణమతికిన్। రామానుజవిజయాంగక। ధీమ
ధురసమోదమానవేంకటపతికిన్ ॥ క ॥ ఆహవసాహసతారా।
సాహునకున్ సిద్ధవిజయసన్నాహునకున్। స్నేహబహూకృతసు
కవి। వ్యూహునకు వసంతవితరణోత్సాహునకున్ ॥ క ॥ వేంక
టరాఘవమఖిరుల। పంకజభానునకుఁగురున్నపతి మానునకున్।
గంకటవశ్యేనునకుని। రంకుశదానసకుసజ్జనాధీనునకున్ ॥ క ॥
వాధూలవరదదేశిక। సాధిష్ఠకృపాకటాక్షసంపాదితమం। ధాధీ
తోళయవేదాం। తాధికసామ్రాజ్యసంభృతానందునకున్ ॥ వ ॥
అభ్యుదయపరంపరాభివృద్ధిగా నాయొనర్పంబూనిన కథాంకథిత

యాజనుమహాప్రబంధంబునకుఁగథాక్రమంబెట్టిదనిన ॥ గీ ॥ వె
లయు ధరలోన నుజ్వలవిమలహృదయ । పద్మపద్మాసనాశ్లిష్టపరమ
పురుష । సంతతధ్యానసానందసాధుమాని । సత్యకీర్త్యాన్వితదశం
బునైమిశంబు ॥ ఉ ॥ ఆవనసీమ శౌనకమహాముని ముఖ్యులు తాప
సోత్తమ । ల్పావనసత్కథారసనిధానము భాజ్ఞనీతుసూతుసం ।
భావనఁజేసి యిట్టులనిపల్కిరి సద్విజరాజలోకజిత । శ్రీవిలసిల్లి చంద్ర
కళావిస్తము సన్నవఁగోరువారలై ॥ ఉ ॥ వంశజదుర్ధనంశమునభా
సిలియుద్ధరన త్రికెట్టులే । శాఁకుఁకుపుత్త్రైనాఁడు బృహస్పతికిన్
సతిస్త్రైన తారకు । శ్శంకతనెట్టుపుత్రైనది పైచకెదిప్పిసదేవతాతతిన్ ।
కొంకక నెట్టుగొప్పైపిసగోరెద మాకెరగ్గ తెల్పుమా ॥ క ॥ అనవి
నిహూతుఁడుమనముస । వినయంబిగురోత్తములమనుల వీక్షించినట ।
త్కనకాచలచాపజటా । ఘనగాంగతరంగభంగి గానిట్లనియెన్ ॥
మ ॥ కలడంభోరుహగర్భమానసనుధాకల్లోలినీనాథని । ర్మలమం
దారమహీరుహోత్తమఫలసత్పత్రిభవద్భ్రవిమ్నాతి । హ్లాలాటాతుకఫా
వనిత్రితజస్తోసుస్తలోద్భృద్భశ । తిలకాలంకృతధాత్రియత్రవిలస
త్తేజోధురాపాత్రితన్ ॥ చ ॥ మునికులచంద్రుఁడాతఁడుప్రమోదము
చేసనహాయుత్తిమైపై । తనదగుపేరుచక్కముగతాలిమి మీరఁగసేవ
సేయఁగా । ననుదినమంజపంబు తపమధ్యయనంబు వ్రతంబు లొప్పె
తూ । జనపతిత్రయయుక్తపరిచర్యయమీఱఁగ ధర్మనిష్ఠుఁడై ॥ క ॥
కొన్నిదినంబులుండి తనకుఁగానుతపంబు ఘనముగశ్లఁగురీనై । కన్నినకోర్కె

చిత్రమున పొడకాననై నాసకుడుఁ డై । కిన్నరకామినీమృదులగీ
తిసూతనజాతపల్లవా । చ్ఛిన్ననికుంజమంజులవన చిత్రముగాంచె
ను పారగోత్రముఁ ॥ క ॥ కాంచియవంచితవిస్మయ । కంచుకిత
మనస్సుఁడగుచు కదుపేడుకనా । చంచలలోచనఁగనుగొని । యిం
చితవాగ్వృత్తినిట్టులనుచుఁ బలికెన్ ॥ సీ ॥ భ్రమదిందిరంపులు చూ
డనపరుకొంకగన్నమిన్నేరుదిగుటకు మెట్టుదారినె । జన్మానబన్నం
బుగన్నసతీదేహకృష్టిసల్వారసలపట్టుగాంచె । నుండొంటితోరాయు
కొండలజగడంబు రహిద్వ్యయేఁదగ రాజుగలిగె । తనయమతగుణ
రినగయమారయుమాటకాద్రికిదగు నట్టియల్లుఁడబ్బె । గంధమీరి
నచందాంశునెండవలన । నుండ వెలిచినమంచుకుఁడగలిగె । చం
ద్రవిఁబాస్యయాపర్వతేంద్రువలన । నెంచియాతనిమ హిమవన్నాం
చఁదరమె ॥ క ॥ ధరమొదవైలరిగెదుతం । గిరులెల్లను దాసికిఁని
క్రేపుగఁజేయుఁ । దారనిచనద్రావనెలవుల । దారఁనగరుచనగ
మంచుదోఁచెలతాంగీ ॥ క ॥ శిరమునశశాంకరేఖయు । హారువగు
ఘనలీలకంధరాం స్త్రియుఁగలయో । గిరిపతిరీతుచాయఁ । గరుతు
గఁగనపల్లైసమవకోకిలవాణీ ॥ సీ ॥ కుసుమందరుచిబృంద పరికంద
ళ్ళ్వ్రివాళిభ్రమాగతకోకిలవ్రజఁబు । తతహీరకరవార కృతశార
దేఁదుమక్కారణాధా వచ్చకోరకంబు । ఫణీంద్రమణిసాంద్ర
ఘృణిచు ప్రయామాతన్వా లోకభీతరథాంగకులము । సురఖార్య
వైడూర్యవరనిర్యదాభుభుక్ప్రికరనేత్రప్రకాశకిరణము । మధిక

కైరిక ఘోరుకుంయూ ఘనినదా । విహితవాకహంయథసురసువిదిరజం
వ । సమయాశయరయపరిచలదమలగరుద। నీకమీకులశైలంబు గాని
లతకంటె ॥ చ॥ సవరములచ్చమైనఘనసారము కస్తూరియున్ జవా
దివే। యాళులజనించుముత్యములనూతనమిచ్చటిచెంచుముద్దియల్।
హావగుణకల్పవృక్షసురశైల సురలోకపుఁబువ్వుఁబోండ్లకా । ధ్రువ
మనవిత్తురో చకితచంచలచారుచమూరులోచనా ॥ క ॥ అనియను
రాగముమీరఁగ । ననుగుంజెలితోడ ననుచు నగ్గిరిమీదం । జని చని
మునిపతి విస్మయ । ఘనతరహర్షములు మదిని గ్రందుకొనంగన్ ॥ చ॥
కుచసతిఁజూచితో సమదకుంజరగామిని వీరిఁజూచితే । కలకలకిం
తకంఠమృదుకాకలి కాకలనీయగీతికా । కలితుల సిద్ధదంపతులఁగం
టెయదూరసరస్సరుజ్ఝరీ। జలలహరీవిహారములు సల్పెడియత్తులకే
లిదత్తులన్ ॥ మ ॥ ఇదిగోఁ గర్వవిహారభూమి యిదెకంటే సిద్ధమా
ర్గఁబుల । ల్లదె సౌగంధికపుష్పముల్ల లకొలంకా చాయ నేమానస
ంబదిగో చైత్రరథంబదే గదకలాపాఖ్యమహాగ్రావమో । మది రాజీవ
నంబదె జగన్మాన్యఁబు చూపట్టెడిన్ ॥ క ॥ అనియచటివిశేష
మ్ముల । ననసూయకుఁదెల్పుచున్ మహామునివర్యుం । డనఘమతిత
నం, బునఁబడలి కతిఁదోఁచఁ బోవఁగనైమటన్ ॥ సీ ॥ శరధం
బులాహారముగనిపోషింపంగఁ గుసెంగునదాటుసింగములును । నిం
గముల్లుగోళ్ల కేకటఁ బుండీటదీర గిరగమిరువారణములు । వార
ణంబులని బుంధచ్ఛఁబుం జెలఁగియుండఁగఁగోర్కు చిరుతపు

లులు । చిరుతకుఱుబిల్లుండ్లు నెలఁగి తాఁ బానసింపనిఱంతవెట్టుచునుండు
కాదములేళ్లు । లేళ్లకొమ్ములనైన బచ్చిలమలుగాదు । బకగుహాదులు హా
ములపడఁగలిగి । యాలరు మఁజెలంగు నెబుకలు తలవరులయి । వరుస
గాఁవంగవెలయునీవులులు గలిగి ॥ సీ ॥ అలికిముగ్గులు పెట్టె వెలయు
వేదికలంను నాహుతు గ్రాంచు త్రేతాగ్నికణము । త్రేతాగ్నికణధూ
మజాతమేఘములచే నెండకన్నెరుఁగని వృతమములును । వృతమూ
లములనెప్పుడియ్యసతిథుల మిగులనై కొను గృహమేధికులము । గృ
హమేధికుల సదాకృతసపర్యలచేత నతిహర్షము వహించు యతిచ
యంబు । యతిశయధ్యానసంతోషితాంబుజాతు । పాలితజగత్త్రి
యంబు సపావనంబు । కాంతమాకాంతమాశ్రితానంతముగుచుఁ శ్రీ
శ్రమము లెడఁబాపు బదరికాశ్రమము జేరి ॥ గీ ॥ పర్ణశాలను నిర్మిం
చి వహ్నిలోఁడఁ । స్వర్ణదీలోయమునను స్నాతుఁడగుచుఁ । శీ
ర్ణపర్ణానిలాహార సేవనమున । పూర్ణమగు నిష్ఠ నుతపంబు బూనియత
డు ॥ చ ॥ ధరఁబాటవ్రేలనూనిర విదవ్పక చూచుచునూర్ధ్వబాహుఁ
డై । ధృతజితేంద్రియుండగుచు చిత్తము తత్తరపాటు మాన్చి ।
త్తరుపు నవ్రాసినట్లు చలనంబుదరి వాయునిరోధము సేయఁగా । హరిహర
పద్మగర్భులసమాహితవృత్తి మనంబు దలంచుచున్ ॥ క ॥ ఫలములుని
వురులు నినుప్పలు । జలములు దర్భలు పవిత్రవేళ్ళు సమిధలును వనా । వల
యనతండు సగఁసలిపెన్ । పాదుకలు కదమత్రి యమ త్రిష్ఠితా
డై ॥ తే ॥ అయ్యతపోధనుస్మర । వేదములుదివ్యజ్ఞానదాక్ష్య

తముగా । నాయత్రిశపముఁ జేయఁగ । నాయనసిష్టకు నొసంగి చ్చియ
తిహాషణము సేక ॥ సీ ॥ హరినీలపుఁ దెలంగ నవిదివజ్రపు రంగ మొలు
గఁ గెంపులఱంగు మెసలుచుర । వెడగైనయకు్క నయెడమశ్నైదికు్క
ననడరెడుబాకు్క ననపివలలర । చిలువవఁజాలంగ్రాకు్క పులుమ
పులకుసాకు్క తెలిమాంట్ల వెనమెకు్క తేజాలమర । మకుటంపు జిగి
సొంపురక్తమైనకైలవంపు చికిలికె జడగుంపు సిరములమర । స్వర్గ
మయచేలగజచర్మవల్కలములు । గట్టువారలు శంఖచక్రప్రభూల ।
డమరుశంకకముండలుసమితికరులు । హరిహరబ్రహ్మలపుడు ప్రత్య
క్షమైరి ॥ క ॥ ఈలీలంబొడకట్టిన । వేలుపుదొడ్డలనుజూచి విస్మయ
వినయా । ద్వేలిత యహపసంభ్రమ । లీలితుఁ బ్రణమి ల్లియలేసం
యమిపల్కెన్ ॥ సీ ॥ కమలాక్షయద్వసంగతి పరిశ్రితకునకు
తార్యధారతాక్ష రాము । పరమహాసంపదకపాలిత్రిలోకు హం
సాధికరణఃఖ్యాతియుక్త । వర్ణితఘనసారవర్ణగాత్రకాధీకుఁడ్వైజరా
జసంప్రాప్తిదివ్యచరణ । సురుతరసత్యవాఙ్మ్యపగత ధర్మనిను
జనసంస్తుతలసదజసమాఖ్య । నిన్నుగొల్చెదశక్తినైనీరజాక్ష । రా
క్షసాహతయష్టాషకారుపత్ష । రత్నగసదీక్ష యసద్గృత రమ్యదీక్ష ।
యాతుగణమనఃస్వరతుఃచక్రమోక్షక్ష ॥ చ ॥ అనిగొనసేయనా
యనసమంచిత భక్తికి మెచ్చివారలి । ట్లనిరిమునీంద్రసన్నుతులనుస్థిర
తచ్చులొసంగువారమై । యనితరదుర్లభంబు మహిమాత్ముకుఁ లేమిచ్చ
దిచ్చెనారము । చెరయఁగనీకు లోపినయభీష్టముఁ దెత్తుము వేమఱి

త్తరిఁగన్ ॥ చ ॥ అనవుడు నాఁడిట్లను మహా మహులారగుణాభిరా
ములా । తనయులఁ గోరి నేనిపుడు తత్పరతన్ దపమాచరించెదన్ । ఘ
నతరశక్తియుక్తుల జగత్ప్రభులన్ విమలవంటి పుత్రులన్ । మనమున
గోరెదన్ గిరుల మన్ననమీఁదఁగ నియ్యఁగా దగున్ ॥ వ ॥ అనిన న్న
వ్వుచు మహ్మావంజి మునులెందైనన్ గలా రేజగం । బున నత్రి విశేషం
ముఖ్యముఖ్యరము క్వత్ప తొక్కృతుస్వాల్యి మీ । యనురాగం బొనగూర్ప
మంచు నీయదృశ్యాకారుడై రత్నచో । ననసూయా సతిగర్భమందు
భవవాహ్లాదంబు సంధిల్లఁగన్ ॥ చ ॥ నెలమసలెన్ క్రమంబొదవె
నిద్రఁ జెకుర్లు వెల్లనయ్యెవే । సిగులుదయించె చన్మొనలు శీఘ్రయు
కవ్వడి దోచె దిట్టము । తొల్లి నేను రోమరాజి గనుపించెరుజంబు
గాను దైనయిన్ । బలి సేవకుల్ వెలం గె జశివంబున డెన్ గర్భిం
చెనింతికిన్ ॥ క ॥ ఈ చంద్రిక నిత్యర్ప్యము । శ్రీ పెరయుచు వృద్ధి
బొందచేసియత గెచిం । తాపసిక స్త్రభకల్పక । భూమిజయుతజల
ధిలహరీపోలికీ మీరన్ ॥ శా ॥ అంతన్ కొన్నిదినంబులే గననసూ
యా దేవి భూమిజనుల్ । సంతోషింపశుభగ్రహాళి నసవాలగ్నంబు
నందవ్యపతా । నంత శ్రీదగు పుత్రులం గని మొదత్తాత్రేయుడు గ్నాను
నెన్ । కాంతామోహన చారుమూర్తిగ చిరకాసాంద్రస్మితం జంద్రు
నిన్ ॥ క ॥ దత్తను నింద్రుడుడు సుగుణా । దాత్రుడు నాఁడియగ నము
వరి వాలకంబులనా । రాత్రుడనుగుర్వాసుం । దుత్తముఁడర్షి
జనంతనుడు తల్లుస్టై ॥ క ॥ హరితా రస్వరక జసంభవ । పరమాంశ

జాణైన గురులం బడసి మునీంద్రుం । డరుదగు సమ్మోదమునన్ । శే
రసెను పెన్నిధులు గన్న పేదయుబోలెన్ ॥ ఉ॥ అప్పుడు వేలుపుం దెరవ
లాడిరి పాడిరి కిన్నరాంగనల్ । చిప్పిలు సోన తేనియలు చిందగ గ్రొం
గ్రొవ్వులన్ గురిసెల్ । గప్పిరి దేవదుందుభులు గ్రక్కున దంధిమి సాధ
సైభరిన్ । గుప్పిన గ్రమ్మె సై దివ్యముని కోటులు దీవెనలియ్య వేడుకన్ ॥
క॥ అనుపుప్పిలోఁ జంద్రుఁడు । తామరసభవాంశభవుఁడు దన నె
రసీటున్ । గోమును చక్కఁదనంబును । వామాక్షులు మెచ్చ నిచ్చ వ
ర్ధిలుచుండెన్ ॥ సీ ॥ కలువలచెలికాఁడు కళలకెల్లను వీడు నెత్తమ్మి
నేస్తకాని నిజాడు । రాతిరితొకిమీఁదు జోకియుండెడివాఁడు మగువల
తపుగొల్పు మాయకాఁడు । జక్కవగమినూఁదు చక్కఁదనముకాఁడు
చిమ్మచీకటిజిమ్ము దిమ్మరీఁడు । మరునివజీరుఁడు నైరసీటు గలవాఁడు
ముద్దుగుమ్మలమొగమ్ములకు నీడు । యంకమున జింకదాల్చిన యంద
కాఁడు । యంబుజాతుని మోహంబుటన్నతోఁడు । సద్విజస్తోమ ప్రో
షువల్గంపుజోడు । కలికితనమున మెఱయు చుక్కలకు రేఁడు ॥ క ॥
గుర్వులచే బుధులచే । మర్దలచే తల్లిదండ్రి ముదములరంగా । తర్దయు
దస్తయ నైసఁగెను । ప్రొద్దుకు ప్రొద్దుకును వంపుపోఁ హవి మీరన్ ॥ సీ ॥
జాతకర్మాది సత్క్రియాజాతములను । భూతలనుఁ దైవయతని
ప్రీనత్రి । నాఁటియుసు దాసుహవన యన్నాలోసగ్ప్ । నాతని గనంగొ
నఁగ నచ్చె భారయ్యపుడు ॥ శా ॥ వచ్చి నిజాంశసంభవున వారణవార
ణడింభ యాయసన్ । హెచ్చిన పెక్కువం చెలగునాంతునిరమ్య ము

ధారవిందునిన్ । మెచ్చిదకూడయుగ్మ్యరణమీఁదఁగదీవనలిచ్చియి
చ్చమై । యచ్చరనేతతచ్చరితముచ్చ్పతడంబరికించియుట్లనున్ ॥ శా ॥
ఈతఁడనిన్ సురాసురులకేనియు కల్వగరానివిక్రమఖ్యాతినిమిం
చి రాజసగసంచితకీర్తివహించితారము । నేర్తయనూపధీరుఁడవ
నీసురజాతికిపాలకుఁడౌనై । భూతలమేలు మేదఁదపోయును జేయు
గ రాజసూయమున్ ॥ మ ॥ అనియుల్లాసతిలుఁచ్చియంబుజభవుం
డస్మితికిం గాండీవం । బనుపిల్లుం దయతూణయుగ్మ మఖిలాస్త్రశ్రే
ద్ధ్యమాకస్తరం । బచిలోద్ధామతురంగమాన్విత సహస్రాదిత్యసం
కాశమై । యనువాదివ్యరథంబు నిచ్చె కరుణాయత్తైకచిత్తంబునన్ ।
క । కరముగసమరజయశ్రీ । కరము సుఖకరము శాంతి కరము
నుకరుమీ । సరమును పరాగగణమూ । సరము సయికలువసిరుల స
రము నొసంగెన్ ॥ క ॥ నలువమరుమామకీగతి । నలువమరు వరం
బులొసఁగినగుణము గమునమం । గలనతులశిల్పవైఖరి । గలనతున
క్వశ్వకర్మఁగనఁగొనిపల్కెన్ ॥ చ ॥ హితబహుకల్పషంబగుప్రయో
గము మాగము దావహంబు సాం । ప్రతము గనందు నదిరకు పట్టన
పట్టణమున్ సృజింపుమా । యతులితశిల్పశక్తిఁగొ యటచ వెం
చనిరూఢి నెక్కియుం । చితగతిధాతయేఁగె జపసిద్ధులు సిద్ధులు నెన్ న
జింపంగాన్ ॥ శా ॥ అలంకారికసత్తమోజ్జ్వలకవిత్వాగాధగాధా
శతో । ద్వేలత్తర్కయశోవిశోధితధరిత్రీదక్షుండాతఁడు । సాహి
పా మృతసేవనాప్తనితవిద్వత్కర్ణరంధ్రాంతరం । ప్రాలంబాంచిత ధా

న దానయుతవేదండాశ్వస్వర్ణాంగా ॥ క ॥ సజ్జనసాదిబుధావ
న । సజ్జనయనకజ్జలాశ్రుఝరకరచితగదా । మజ్జనరక్షణయానవతధీ ।
మజ్జనజేగీయమానమానసధానా ॥ మాలిని ॥ ఖలవిమతిచమూరా
డ్విశ్వసీత్స్వాంతరాజా । రఘునిజగుణశ్రీహారిప్రదార్పేంద్రరాజా ।
వలదుగుణవిశిద్వద్వర్గసావర్భజాజా । విలసితశుభయుక్తద్యోతశౌర్యాం
దాతిసూజా ॥

గద్య ॥ ఇది శ్రీజానకీరామచంద్రచరణారవిందవందనసమం
దళితానందకందాళరామానుజగురుచరణసేవాపరాసాదిత
సాహిత్యభవశేషముక్తస్థయార్యస్నూభవ ఘనకవిజనవి
ధేయ వేంకటపతినామధేయ ప్రణీతంబైన శశాంకవిజయం
బను మహాప్రబంధంబునందు ప్రథమాశ్వాసము. ......

శ్రీరస్తు.

శశాంకవిజయము • ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీవిజయరంగచొక్క । క్ష్మాపజయగురుప్రసాద సంపన్ని
త్యా । శ్రీవరదాచార్యమతి । శ్రీవరదార్పితకృతిస్సీతారామా ॥
॥ అవధరింపుము సూతుండు శౌనకాదిమహామునీంద్రులకిట్లనియె ॥
॥ అతిశయమహాసముదయదనవయాజ్ఞాతనంబాదలతా । శా

రింపై కొనిరిత్న్యకర్మయు దితా ధ్యాసైకశిల్పక్రమా । శాలిత్వంబు ప్ర
తిష్ఠం గాంచం బ్రతిష్టానాఖ్యఁ జేసెం గేయున్ । మేలౌ పట్టణమున్
ప్రయోగమునునిర్మించెం జనుత్మైచ్చగన్ ॥ క ॥ ఆపురిఁ భవముకపు
నకు । నూపురమగ విలువ రేదునుం జేయంగా । నూపురమున గాం
చనేరదు । కాపురమైంచ్చియచట కదలకనుండున్ ॥ మ ॥ నారీ
సౌధముం స్మమూర్తికలువీణాగీటుచోనీయపుం । జగతుల్వ్రజపుగోడలుం
జలముగా సప్తషిసంఘంబునుం । త్రిగణోచ్చారణలోనికాసితస
రిద్వాప్రిం జలంబాకియా । మగువల్యన్విస్త్రాంతికిం పుసుకధ
ర్మత్వంబుసిద్ధింపన్ ॥ మ ॥ అరజాబిల్లి మించుంగ జానికను చా
యః బూసగా తారక । స్మైరయున్ జల్లిసనేసప్రాల కరపన్నంచా
రసౌవర్ణవి । ఘ్రరణీకంకణయుక్తకేతుకరకంజం బొప్పఁ జెప్రస్న
గో । పురమాగొపురలక్ష్మిసెంపిలయిమొప్పెన్ ప్రాప్తికంన్యంచెమై
న ॥ విలసితపద్మరాగమణివేల్లితమైతగుమేటికోటకా । మ్మలదరకం
స్త్రాచైమెరయమంజుహిరణ్మయసౌధయూధముల్ పంమగు కేసరంబు
లుందదత్ప్రిభుగేహములమిద్దె గాంగన । జ్వాలమగు తత్ప్రాజ్యమున
సారసవాసనంచునిచ్చలున్ ॥ ఉ ॥ పాటాకయుంతలేని ఘనప
త్రిసహస్రము రాజధాన్యమా । పాటవముస్జడోపచితభంగ మెఱుగా
గనిర్విద్ధిగాంసము । న్యాటిలపానుధి ప్రనవపన్మతిన్వేనిల్లకంటకో
ద్ఘాటనలేకపొందురవ కాపురమాపురమందునిచ్చలున్ ॥ సీ ॥ వసు
మతీతలయాధిపత్య రాజద్రాజపరితోషజృంభితపరిధయసక ।

క్రమక్రియధృతోపక్రమాధోరుజచరణవిభ్రమ స్తవహంసకమనఁగ । భు
వనప్రియాధ్వనితశ్రుతరమా కటిలగ్నధగధగన్మణికాంచిదామ మనఁ
గ । నఖిలభూభరణనామగ్రయాచ్ఛాయాతమండలీకృతమహాకుం
డలియన । మొసఁగుబహుజీవన ప్రదాత్మత్వవిష్ణు । పదసమాశ్రయ
తాభోగభాసురర్వ । పురుషతత్త్వాభిరామత్వపూర్ణమహిమ । విమ
లహేమకవాటమర్వటికోట ॥ గీ ॥ జాళువాకోటకొమ్మలు చాలుదీప
ములుగనై మొగుల్తామవిస్ఫూర్తిగాఁగ । నవ్యనీరాజనంబు తన్నగ
రలక్ష్మి । విష్ణుపదమున కొసఁగుచు వేడ్కమీర ॥ చ ॥ కళుకుకడానివాయ
మెయిఁ స్వదఁగా మెఱుఁగుందురాయిలో । విలసితమైననీలఘనవే
ణిక దేఁజెలువొందుకోటకొ । మ్మలఁగని చంద్రుఁడున్నెఁ యమాపు
రేపుఁ పరస్త్రీమీరఁగా । పెంఁగుచుఁ జుట్లఁబెట్టుదురు మేసుకయించు
కసోకసప్తఁగా ॥ చ ॥ అలపుక్కోటకొమ్మగమినానసు తిడ్డరుచోప
లమ్మౌఁగా । చిలువలపగ్గముల్ చెదరవిక్కవదురా రథమొంటిఁబ
డినే । నలసైదనొంటిగాదసచుసర్కుడన నైలకొక్కుగుంటుగా ।
నిలుపుఁడటంచుబంచెంధనీరజమిత్రులవంతువీరఁగా ॥ ఉ ॥ సం
తసపంగతన్నరనామినుల బ్జములంఫిరిదోయుర । శృంగవిలాస
రేఖపరిఘాంబువులన్నిహాంసఁగౌతుక । ధారినతమసన్ముకైచిలుక
దాకొమరుల్వలదెత్తిచూచిద । క్కంతురుగూఢసాధ్వనిత వెంటయూ
డదర బువఁసఁగా ॥ గీ ॥ వాటంబైతగుఁగోటక్రిందవనధిబాగ్య
శ్రేయస్కామాశ్రయము । మాటగాజై నవమణిమయ్య మహోగ్రంభాయుధ

ద్ధంగనై । సాటోవఁ ద్దిమీరుమర్త్యులుసమర్త్యానీకముస్వీకనె । చో
టందాకకయుండ రెండుపరిఘుల్లోడించె నూఁ బ్రహ్మనన్ ॥ ఉ ॥ పె
క్కుముఖంబులం జదివె వేదములంతటనిద్రసోమరై । గ్రక్కున నీ
టిలోఁగలిపెఁ గ్రమ్మర నేర్చుట సాహెలుంగునీ । యొక్కవయేమి బ్రహ్మ
కని యేకముఖంబున సాంగవేదముల్ । దక్కఁగ నేర్చి బుద్ధి నచలస్థి
తిఁ దాలుదురప్పురిఁ ద్విజాల్ ॥ సీ ॥ ఒమ్మయినవికచపు గోరమ్ములు
ద్రాబ్బిన రొమ్ములగాయమ్ము లెప్పమీర । డెందమాల్లోనిన కండ
ముల లఘుజాకాండమ్ములను సానకత్తులమర । గాటఁపుఁబీఁకసరా
సైన మేనులయలమట్టి నిగనిగల్ హరువుమీర । వికటాకిపీఁగుల బ్రక
టహేమికమాన్ప చికటారి పొదలికల్పెన్నుమిఁగుల । వాల్లుకద్యుతి
చెఁగావిచల్లడాలు । డాలుమీఁన వెలిపచ్చడాలునమర । నమర
నాయకవిభవనిరాకులంబు । రాకులంబు వహించు నా రాజధాని ॥
శా ॥ బాణావంకిని పెద్దకత్తిగుమితిన్వాబకాసనప్రౌఢిమన్ । ద్రోణా
చార్యులకైన పల్కుదురు నేర్పుల్పాదుకైదాసినన్ । స్థాణుండైన
వటంబుగా నిలువకుండన్ దోర్బలాపన్నసం। త్రాణోద్యద్విరుదాం
కులప్పురమునన్ రాజన్యమూడామణుల్ ॥ ఉ ॥ నిచ్చలమైన కెంపు
లను నీలము మెల్వరమౌక్తికంబుల । స్వచ్ఛలుపుష్యరాగములువజ్రము
లుంబగదాఁచుతూములన్ । హెచ్చుగఁ గొల్తురెవ్వడు ధనేశునిధుల్ ఘ
యాస్పవట్టికి । నచ్చినసౌఖ్యమెంతనుచునవ్వదు రప్పురిలోనకోమ
టుల్ ॥ ఉ ॥ చారుచిరత్నరత్నమయసౌధములన్పురి నైశ్యకన్యక ।

క్షీరసాగరజలాదుతరిఁ గ్రిందఁబొచిందిన దివ్యరత్నముల్ । పౌరులు ద్రా
క్షిఁ జొచ్చున్నసఁగంబు గానఁబడుకానద్ధరశీర్షరంధ్రికి । న్వారకరత్నగర్భయను
నామముఁ బెట్టిరి సత్కవీశ్వరుల్ ॥ ఉ ॥ ఏరికిఁ గట్టఁబ్బె రాముని కుఁ
జేస్లపాసంపూర్ణచంద్రముఖకళా । దానికి నెక్కుడొద్దిది విశాలపసీర
వుల లేఁ కాంపురకెఁ । నీరికి నుంటిపోగుకు విశేషము లేశువుఁ దాదభిత్తు
లుఁ । జేరుంనేండ్లు గన్గినుసమృద్ధిగ పాదజాలుండు రమ్యరిక్ ॥ చ ॥
ఖపవిమలు నిమ్మతూఁగ్లు కనుబొమ్మలు నింపివిండ్లు వన్నెల । కన్నుజ
వ్రసిండిఁగ్లు తెలిగన్నులు గ్రీసతియిండ్లు వాతెర । న్నిజముగదాం
డంఁగ్లరపనీయుకటిద్వయిపై డిబండ్లుగా । యజువిరికల్వచెండ్లు
వృరసు విలికొత్రిక్వసబాంగ్లు చూడఁగన్ ॥ సీ ॥ చంచలత్వము తగ్గు
మించుకన్నుల నంచి మించుబోండ్ల యినకొత్రిమ్మంచులనఁగఁ నిమ్ము
గాఁ గాంతిన్న మెమ్మె వన్నెలఁ బాల్కికొమ్మలైనకి దానిబొమ్మలనఁగ । గు
బ్బలిత్వములకలఘుటియించినని పై నటియించు శశికళా పటులమనఁ
గ । ధవళతలనవ్వులఁ దవఁతెఁంఁ గఁగఁ జేసియుఁ తలి లోతౌరకౌనిపహ
మనఁగ । స రుదురులోకసంహాసనాభిలంఘి । మత్స్యలాంఛనకృత
జపమంత్రసిద్ధ । ఖిలయువనేత్రిగాఁ గధేయుంబుఁచట । చక్కని
మిటారిపురుషేచిక్కటాక్ష ॥ సీ ॥ కేలెత్తినురదంత నాలంబున
ఁ చెల్లు వాదిజిండింబు నైకి సాచు । కలశభవాచాంతజలధి సించ
గఁజాలునిదెయన్నగతివమధువులజల్లు । మొంటినెత్తఁగరాదె యొ
ర్వినగా నపత్రియధృతిసమూహ్యదాల్చుమట్టి । వృషమిమొన్న

నాలుగడుగులనడుగు నంచనుగతముందరికడుగువిడుచు । కీలుమే
లునుమదధరోద్వేలధార । లోలిగురియంగ నెలయొగ్గజాలమెరయ ।
శైలములలీలనాలానజాలబద్ధ । లైనమత్తేభఘటలొప్పె నప్పురమున ॥ శా ॥ బద్ధగ్రీవధరిత్రలీలఁ దెలిబాబాజూచి వేటాడుచుఁ । గ్రు
ద్ధత్ ఘల్లనక్రొమ్ముగ్గెగయగానూరారుసన్నల్పదుఁ । సద్దాచో
టనుపిన్నడికొనుసిజచ్ఛాయనన్ హావృత్తుముల్ । పొత్రిప్రామనస్కి
పెల్లగించునచటన్ పాలొప్పదుమత్తేభముల్ ॥ సీ ॥ కసవుమోపరి
గాలిగతిఁ జేయనూకించున, నట్లువదనఫేనములరాల్చు । ధరసంతేము
పాతాళమందే, యనకందమన్గలిఖురాగ్రిమున దిగ్రుద్దు । యిట్ల రథా
శ్వములట్లునురుడుమేపురాణ్తుమధ్యన్ గతిరేచునఘ్రిరజము । త
మకూడవచ్చుచిత్తమ్మునన్నుచే నదలించుకరముస్సర్వకరము ।
ఠరమునదట్టు జలుకందముకటికన్న । లందిచెప్పలు నసంప
మైమెసంగ । సింధుకాంభోజశకపారసీకధట్ట । బాహ్లికారట్టఘో
టకపెట్టులచట ॥ మత్తకోకిల ॥ చక్రముల్ జతగూడి బంగరుఛాయ
సెంచెలంగఁగాఁ । బక్రిమాదృతవక్ష్మతిక్ శరవర్షణాన్వద వృత్తి
నై । వక్రిగామితలేమిచైత్ర నవత్రతాపవిజృంభణో । పక్రమత్ప్ర
మీరుకేరులు భానుమండలవైఖరిన్ ॥ క ॥ తురగముగొంతును బల్లము ।
గటకరి నేపడఁగరణము గావించియశరం । బరుమ నైదుకంప్రకర ।
స్పరభటులుసురొంగు యుపశ్చ్యలజడికిన్ ॥ సీ ॥ కిన్నావ కాముని
విన్నావసంనీతకక్కి కారపరాగణము వార్చి । ముఖరాజం ధరన్న

ఘురాధరావున స్నిధువనోత్సాహమ్ములన్నిగుడఁజేసి । కుంతలాంధ
దరాళకుంతలాగరుగంధికుంతలామోదముల్ కొల్లలాడి । లాటఘ
ద్ధాంతలలాటఘర్మాంబులీలాట నక్రియలపాయంగఁద్రోసి । నలిన
కువలయనవలయనటనపటిమ । చలితలలితవదళీ కులకలకలకల ।
వితతగతికృతిచతురతవెలసీసొలసి । విసరువరువంకు రంబులవీడ్వట
నెపుడు । చ । కలువలకేమినీవిపుడుకన్గొనినంతనెతెప్పతెప్పలా ।
నలినము నెన్నిరావులలనామణినీటుమోముదప్పిన । న్వాలనీనసం
పెగల్లులుగవామరినీటయిచాయదాయనం । వెలిమిఃఓరాళిపల్క
ఓరులిత్తురునవ్వురిపుప్పాలికల్ । మ । కులుకుంజందురు కావిపా
వడపయిఁగొంగ్రిందక్రూరాయంచయం । చులజిల్కూ దలిదుప్ప
టంబురహిమించఁగ్ గుచ్ఛెల్లాజునన్ । దాలుకన్నెట్టెలసన్నలన్ను
నులపస్తుల్వోడఁగావారకాం । తలుతద్విధులవత్తురచ్చి గురుఖండా
రాతుతేజీలనన్ । శా ॥ ఛాన్రైమించినయప్పరోస్తమముకేళ్రివన్
జూడనయ్యెన్ రకం । సైగంగాయమునాసరస్వతులు చందాశ్రే
తియాత్మన్ గొన । ల్హాగజ్జంద్రికయున్ గళంకర మయున్ సాగం
ధికస్త్రీయుగ । ద్యోగంబాప్పఁగవచ్చెనంచుమదిలో నుర్వీజనంబె
న్నఁగన్ । క । అనగరంబునఁజందుృఁడు । భాసితవైభవమిసం
గఁబొలుచునిజకథా । గానసుధాపానబుధా । నూనవిధామోద
మోదయుక్తుండగుచున్ ॥ ఉ । ఓన్నటినాటనే తనవివేకములోక
మువారుమెచ్చఁగా । వన్నెకువాసికెక్కుగురుతల్పియయుత్తియు

ఖరఘోర[illegible]యుఁడ | సప్తతనూన[illegible]తో [illegible]భుజశక్తియుఁ జక్క[illegible]పెనం
వెలర్చుఁగాఁ | గన్నులు పల్లనే యుసలత్కైరవమిత్రుఁడు లోకని [illegible]
[illegible] || క || [illegible]త్రినయములరనిట్లను | సత్త్రినయ[illegible]
[illegible]ము [illegible] | బు తాసీదగు బుద్ధి[illegible] | బాత్రంబగు గుణ[illegible]
[illegible]నందే || చ || పదుపునఁ[illegible] దానసరసజ్ఞతయుం[illegible]
[illegible]కో | విదతయు దానఁ జేసి పెంపలర[illegible] పాలజయంబు[illegible] | స
[illegible]మీరు సంపదలు సం[illegible] వ్యాగము భో[illegible]ముం దుచేఁ | [illegible]
దాసనసపాయ[illegible]సెం[illegible] || ఉ || ఆరసి దీయయ[illegible]
[illegible] | గూరిమి[illegible]తో [illegible]
[illegible] | [illegible]దేవసరలోక [illegible]
[illegible]సాం | [illegible]
క || [illegible] | [illegible]
[illegible]దా | [illegible] | [illegible]తుల[illegible]
గుణ || క || [illegible]ముప[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]తుఁడు[illegible] | [illegible]
[illegible]రత్నములు[illegible] || ఉ || [illegible]
[illegible] | దే[illegible]
[illegible] | [illegible] నీవగు [illegible] |
[illegible]
[illegible] | [illegible]

నిధయగుణసమృతిప్రాలికిఁ । జని ప్రణామిల్లుటయు నతఁడు సమ్మదమల
రఁగ ॥ ఉ ॥ మైత్రిమెఱుంగ్నిల్లఁగను తారకసాంద్రగుణస్వచ్ఛకీర్తిఁడో ।
యుతికి సేమమా కుశలమా యనసూయకు నీకు నెల్లెలో । క్షత్రియ
పంచసీయులు సుఖంబు లేచవ వచ్చగన్నోవరు । [illegible] ము నీదు రాకసని
శేషము గా నెంత ధన్యనా ప్రదుల్ ॥ ఉ ॥ మాతలితండ్రు లన్నలును
మాతలి సారధ కార్యసీయసం । ప్రీతిగఁ గన్నవారదటమీఁదర నాఁబు
నేనఁ జేయన । [illegible] గా నెంమి నేని భవచ్చితిసన్నుతమ్మని ।
స్నితన జాతురీలనిక నీతునిగా నొనరించి వరోగవవే ॥ ఉ ॥ ఒజ్జలుని
[illegible] రావకీకను జ్వలబుద్ధిసమృద్ధి వెంతయు । నృపజ్ఞులిద్దరంబు సను
[illegible] గాం తురుమీరలట్టిమీ । కజ్జనుజేరి యొజ్జగు శక్తియొనర్చు చు
[illegible] నవ్వనైన । ప్రజ్ఞనఁబాధి మనమజ్జన [illegible] లోకపావనా ॥
[illegible] ॥ కిం చెంతన్న బహువేదశాస్త్రపఠనసైకత్రంత్ర విద్యాంబునై ।
[illegible] కీర్తిపటుత్వ మొందిరిగ దావారండలొనాశనల్ । ధీచాతు
ర్యము [illegible] శాస్త్రి [illegible] యుష్మద్దయచే । సాచివ్యంబున
[illegible] ॥ క ॥ సదములగు
[illegible] సము । త్రిదశులమనుజాలును మెచ్చ [illegible] ।
[illegible] । సదవేదతుదక్షత [illegible] ॥ వ ॥ అని
[illegible] సమందిశిష్యతికుమారాయ [illegible] బుశం । జననే బొందిన
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]

చెన్న సామ్యస్యమే ॥ క ॥ పదునైనిమిషవిద్యలునెఱపి । యదిరించెదత వే
లియు నేలజగమ్మున నెందు । న్నధులితనికి లేదనిపిం । చెవనిమనాయం
తవానికి నైపఁజంచాఁ ॥ చ ॥ అస్నమధిమాదమంతము పుట్టవాస్న
యాహరిణాంకునంటికి । స్నానిచనియాదరించి తనకుస్పృహాభమి
ణినైనతారక । స్థానియుతఁడతిశ్రితుఁడమానగుణాఢ్యుఁడుత స్తి
దండిప్రపం । పునమునవర్గకింజదు పుఁజూసఁగవచ్చినవాఁడుతో య్యా
లీ ॥ ఉ ॥ నీరజగంధిశీఁతుజనసీజ్ఞనమ్ముల్ దుగారవంబుస । న్నారకఁ
బెంపగాఁబెరిగినాఁడతి కోమలదేహుఁడీతని । స్మేరముఖింగియాదర
ముమీఱఁగఁ జేకుచేకుచున్నసం । పారసియన్న సానముల సాకొనని
య్యక ప్రోవఁగాఁదగుణ్ ॥ మ ॥ అనిసద్ తారయుసట్ల కాక యత
నిఁ దాన్యసక్తుఁడౌ చంద్రని । స్థిరమున్నజ్ఞసభోజనాదివిధి స్థింబూని
పోషింపన । వ్వసజా రాతయుభక్తిగౌరవము విశ్వాసంబు సంధిల్లఁ
గా । ననిశంబుస్త్రలిదంమ్ములన్మరచె నయ్యాచార్య సేవారతిన్ ॥
మ ॥ పరమస్త్రీలసహాన్నిశంబు తప్రిదశోపాధ్యాయ పర్యుండును । స్థి
రతం బ్రాతము సైప్పి చింతసలుప్రీతిం దానై చేయించిప । ల్మరుసయ్యా
గ్ధను పస్వసంపమ్మలీలఁ దానైశంకించియు । లైరముచైల్లఁగ నైర్మ
సత్యాస్త్రావాష పాత్రిఖిమందిస్టచున్ ॥ క ॥ త్రిఖ్యాతఁగాఁ బదగఁ
డని । ముఖ్యుంపగుశిష్యుఁ డనియు ముదములరఁగా । వాఖ్యానా
భ్యాయులకు । న్వ్యాఖ్యానముఁ జేయనేర్చె నాతనిప్రీతిన్ ॥ సీ ॥ చ
దివెనివజ్ఞుగ్భజాస్వాహాదివేదంబు లుఖకరింపదన వేదసర్వంబు శాస్త్ర

ముఖ్యసింహాసనులకు నానీకమునకు నెల్లనధిగమించెను షడంగాంగముల
ను। పరిచయించె శాస్త్రకావ్యమీమాంసలు తెలిసె వ్యాసమతంబు
తేటపడెను। గ్రహియించె సాంఖ్యయోగములు మర్మము లెల్ల నాకళిం
చె న్యాయతర్కాదికములు। నేర్చె తెల్లంబుగా ఛందస్సుశాస్త్రి। మఱ
యు నాద్యంతములుగ వైద్యాగమంబు। నెఱిగె సాంగధనుర్వేద మెల్ల
నపుడు। సోముడుద్యత్ప్రశస్తనామ ధాముడగుచు ॥ చ ॥ అరసి
విశుద్ధశబ్దములు నర్థములం ధ్వనివైభవంబులం। కరణములరీతి వృత్తు
లును కల్పనపాకముశయ్యయలం రస। స్ఫురణము దోషదూరతయు
ముచితభావములుం ప్రచిత్రిని। స్తరమధురాశురీలకవితల్ రచియిం
పగ నేర్చె నంతటన్ ॥ క ॥ అంగసలక్షణముందున్। సంగీతము
భరతశాస్త్రిసరణియువిద్యా। సంగతులను గంధర్వుల। సంగతిన
న్యటనయు మొనగ నేర్చెన్ ॥ క ॥ అరువదినాలుగువిద్యలు।
యరవదియరవది మొగంబు లయ్యనుతింపన్। సురగురునికరుణ
చిరభా। సురగురుడయతన్నుబుద్ధి సోముడు నేర్చెన్ ॥ క ॥ నా
నావిధవిద్యలకు। స్థానాస్పదమగుచు నమృతధాముడు పొలిచెన్। న్యూ
నత జహానిధరల్నని। భానలబ్ధవిధము ధైర్యారంగన్ ॥ ఉ ॥
అంతనసంతసంభ్రమునరంతరమై [illegible] నాకమున [illegible] ంతగ స్ఫారథం
బు ప్రేరచించెన [illegible] । [illegible] పుష్ప [illegible] నటు [illegible]
[illegible] దక్ష [illegible] కున్న
[illegible] ॥ క ॥ [illegible] ప్రాప్తి [illegible] । [illegible] రసున

నెన్నడుము మిగులసన్నంబయ్యెఁ । మున్నిమరుతెసఁగనిచ్చెఁగు ॥ త
రుణులు మాడంగదృష్టి తాఁకినరీతిఁ ॥ చ ॥ అలసలినాని బాల్యెఁపజ
యౌవనవేళ స్వకీయబింబలీ । లఖుదసనైన్యంగంబుసకి కోరుచుల్
ననుమిసకట్టున । స్నాంగదదియౌరుణ్యతులువా తెరవెన్నెలడాలు
లేతస । ధృవలసమృతంబుఁబగ్గెలనఁబూసెనెనాగమనోహరాం
గుఁడై ॥ సీ ॥ తనుజూచుజవరాంద్రకెనయకోర్కెలభంగి నిడుద
లై బాహువుర్లీటు మెఱయఁ । గనినాక్కెకాంతలయనుసదూత్తుల
రీతిఁదొగుభుజంబు ...కిన్యుగళిసొంకఁ । తిలకించుకామలఁబలుచింత
యనుబోలెవి ... పికదనర । వీక్షించునెన్నెలఁదరహాస ...
ఁలఖిలపాకులుసన్నిర ... చ । ... సలు దేరుగెన్నునైసమున్నిసొం
గు । కన్నె ... మగానిచిమదిమెచ్చుకిమలముఖులు । మసనుపలె ష్ఠాల్యను
... రంగమను । ... పు । నాంఘుగనైబాలయలజప్పసంపుశేలి ॥ ఉ ॥ చక్క
నిపాక ... బనగఘాలుగళిఁబును గేలనుక్కన । ఒక్కనిపాలు గాకు
నుసఁజెక్కులుసంపెమొగ్గయందముఁ । దొక్కెదుపారునా
సికయలోతపుడాల్చెదిద ... చేసులఁ । మిక్కిలిగెలు ... సు
సుంచునుయూతములింపుఁ ొందఁగఁ ॥ క ॥ వక్కెర ... నధూ
రపు । వక్కెరకాంచనివలం ... వక్కదనాస । నిక్కటము ... లక్కె
నుఁ । చక్కలగని కాదుమిగులమాపరుపెంచఁ ॥ చ ॥ ...
నువింతగా ... నగ్గ ... గోటిచే । ననూత్న ... నం
... రమ్యగానిసిసేర్పెన్నెరు । ... కదను తైరచుక్కిగ

వేయాలేగనేర్చు కదా నితవిశ్వరూ ! పనీనన్నుబర్చ డెంబుకలె వాటువ
హింసలగనేర్చు నీటునకా ॥ సీ ॥ పలుమారు ముక్తఫలములు పల్కు టలు
మానియు మిటారితనంబు జూడదొడంగె । సతతంబు నీవశాస్త్రప్ర
సంగంబు మానివయ్యలోకొ్క నాచిదదుపసాగె । సమాజంబుగావ
ధూజనేలమాచుటమాని సొలపునమూరగాంజూడదొడగెగలిగె । వేడ్క
కాలురలో దలిహరించుటలు మానిసరసులలోచెల్మి సతుపదబూనె ।
మరపుజనమానమెరయనప్పుట తెలంగె । తలచిలతగల సైయా
సము చెలిసె । చలకోమీసలువతిగొల్పు మూరుపునేర్చు । కనికతా
సందర్భగాతరసము నేర్చు ॥ ఉ ॥ హానినొందుమాతపునస్తకము వా
సిచకచ్చకలీనపొన్నుడు । ల్లావిరుటంపులెంచగాడు వాసమహార
పసిశ్శు పుస్సుదత్తానవతు నంగానిదిమానసనిబి నసూరగానసు ।
భానము పూసనూనశరదాకర భూరత రాభివానస్సై ॥ సీ ॥ కులుకు
మాపులోగ నానసినుకాతి యుక్తర నిగసనిబిం పాథయు ॥ ఱలు
కెనంకెరవసచిలుకలకొలికియు చాను జెరదిగుందసికి మల ... ఖియు ।
పెనకరవశాసి జేయు లతాలన్న యుంచారశక్కబూదాల్పనిప్రమద
యు । ఖరసైడవరుకొకగొనసిహిమాచి యుసరసం జెందిజల
డకి చయు । దానిపెరుకెట్టుకునసమవేడనియుపలయు । కదనికోల
బ్రమకనిగజగమునయు । తదభూయి లోకము తెతులందు । జ
వ్వనిరంపకోరాజునన్న్యిట్ల ॥ కా ॥ వాటంకగిర్భరవిత్తసమ్మతాంపుం
మునసలిప్పలపూరిన్యోధ్యాజన । ద్యాటకసూత్రభారకు మునంటలరదెగ

మెలంగినట్టియ । ప్రేంకశానిధిత్వము సమీంచిన వాఁడెలజవ్వనంబొ
చ । యట్టిటుంబు మీఱుచోఁ గువలయాక్షులకెంపొసరించుటబ్రమే ॥ ఉ ॥
ఆలలితంబులం సొగసులౌ నైరజాణతనంబులౌ కళా । కౌశలము
ను రూపరుచి సంపదలౌ వసంతప్రసూనపులుక్ । హాళిమెయింగను
గొనినయంతనవేళ పుటాంజలయ్యెయి । లాలుని రేఁగి నిండెవదినం
గజామాయతఁ దీంపశక్యమే । ఉ ॥ రాకకుఁ బోకతుంగలుప రాయని
చక్కఁదనంబు కంటికిం । జైకమువ్వాయెచెల్లుల యెప్పటికిన్ సరంబు
నం । వ్యాకులతన్ వహింప మనుజాంతేసంతటతక్కిగుక్కెదం । జే
కొనిరేఁగసైమెసలు జీవన్ దానంగెనుకోవ్మంతోవమ్మనన్ । మ ॥ ప్ర
మదాకారమ్ము శారదచంద్రు సైనయంభావించు దోషాసనా ।
...గాడంబుచుం దలంచుం దాకఁ గలనా యంచున్ వితర్కించువం ;
...శీలంబున నుదింగ సించునప్రదిష్ఠల్ చూచినం దీరునా । తమిం...
...మకింజుఖ్థిమదిలోఁ దర్కించుం గాంచు నెవ్వరెన్ ॥ చ ॥ ...
...యుత్తరించ దగపోరజేసియు । మొప్పలకొ...
...మెయి...దములు కోరెప్పబెట్టకేఁ । తప్పకచూచిక...
...తక్కుతకుక్కనకన్నులూఁగగా । గొప్పనియాడచేక్కలు గ...
...దువంచలఁగూఁచి మెచ్చుచున్ ॥ ఉ ॥ కమ్మజవాజి వాసనం
గమ్మంగ...రపయంటజాఱంగా । యా...లుమీఱనగ్గురునయింతి
తాలంగఁగని...తేనివాగ్తి...నజా...దియగోఁ...నివానిఘా...
...సోఁకగాఁ । జె...నచన్న సగౌర...చెన్నగిలెన్ తనువెల్లఁ గుబ

న్నునన్ ॥ ఉ ॥ పాయనికేళినుబాల్యము సంబావడచిన్నిపసూరదా
రదా । బాయనువల్కులందో అఁగియుం గజగామిని నామినయునుం దా।
రాయజమోహనాంగవగకాఁడవు దానెరహింతకాఁడవా । మూ
యుం[illegible]జాణయనసూక్తులువల్కఁగ నాగెంతగన్ ॥ మ ॥ జ
నముస్సనీమొహిన్ శశాంకసురసన్ సాంద్రబాహుభూషంబునా । సనగు
ప్పన్ నెరికొప్పువిప్పవయంటన్ [illegible]యిక్కు[illegible]న్ । డ్కునగిల్
గఁటుఘుటించిచెంగలువ మొగ్గల్ చెక్కుఁ గేరాయుయా । సనీనుంగన
సిచ్చసంచతనితేన స్నేకుదాసన్నచున్ ॥ క ॥ పసవసవిధములనిస్సా।
నరసునెంగెనకుచునుగలుపంజాలనిశేత్రముజా । మనుమనువశి వికసి
నసమిరమరశాంబులోన మెరవఁ [illegible]యున్ ॥ సీ ॥ కనుఁగొ
ప్పఁ గొట్టు[illegible]జూచుచూచియ[illegible]చి మెచ్చు।
[illegible] మోహానుం[illegible]యవల్ [illegible]రయవన్కు[illegible]లోన[illegible]గుకు
నసంటాలంగు । తాలనవెంట నెరహారదెకొ[illegible]
[illegible]పిలుచుఁ । [illegible]
[illegible]తమటంచుఁజేను । చేసవెలిలోనగనగు[illegible]పిసస్స । మో
హమునసాని చెక్కుటనామముంజేరు[illegible] । జే[illegible]చెక్కు[illegible]
[illegible] । సవకన్నైనాకు తపముమ[illegible]యూ[illegible] ॥ చ ॥ [illegible]
[illegible]యు[illegible] । [illegible]మీ
[illegible]తాకునసుందును చిన్నఁవోరుఁదా । బుడ[illegible]ల్యా
[illegible] [illegible]వచ్చినసింతసేవనై । కుడిన[illegible]లుకొఁగ్ర

కుఱ్ఱసనఘృణను నాతఁడగ్నినన్ ॥ ఉ ॥ అందపుజాతకొప్పునని యా
డెడకొనునులేతవెన్నెలల్ । చిందెడునవ్వునబ్బురపుఁజెన్నుగుబ్బ
సగంబుఁగాసరాఁ । కెంపుదునజీరుపయ్యెదయు కుఱ్ఱలుకుఱ్ఱని
సోగియమెట్టయల్ । చందమురంగుఁదమముఖిచందురు ముంద
టఁలుకులుకుఱ్ఱచేఁ ॥ ఉ ॥ మట్టకుమీరుహాహామునమూనినిదానికి
మేలిదుప్పటుల్ । [illegible]కనిచ్చుకొం కుడుము సుందానెయలఁ [illegible]
న్నెరుల్ । జుట్టునసద్యురత్నములసౌమ్ములుపెట్టుఁగొనఁ బిడుఁడన్ ।
కన్నెడుతెల్లనాఖులఁగకప్పుర పాగలునిచ్చు నిప్పుడున్ ॥ సీ ॥ జలుఁ
గునల్లవదిల్లిచెంగావిధరియించియడ పాగొయిడపాగొయనుచు
సనసుగు । [illegible]సడల్చియూరజపుపైఁటఘుటిఁ చియదిమెలగొయిదిశౌ
లొయనచుఁదుగు । జడఁ[illegible]గాజాలకొప్పుముడిచి యదిని
టొయిదనీటొయనుచుసనుగు । [illegible] కుఱ్ఱరదీక్షఁపచ్చతెక్కు
[illegible]రించియదిలెస్సయిదిలెస్సయనుచునసుగు । కస్తురి[illegible]లక
[illegible] । [illegible]వనము [illegible] । [illegible]
[illegible]ముసనుజ[illegible]లుకిఁ[illegible] । [illegible]నెందని [illegible]
[illegible] ॥ క ॥ [illegible]లోనైన్యమై [illegible]
[illegible]యనుచుఁబల్వ । [illegible] [illegible]
[illegible]ముగనుగొ[illegible]ముసియుసినగపుస్తగును ॥ క ॥ [illegible] తలక
ము । దిక్కరను[illegible]ననకెంధుధ్వచునుండఁగ । ముద్దిడ[illegible] సౌ
గ్గును । ముద్దియ[illegible] [illegible] ॥ ఉ ॥ [illegible]

గొల్లకనికరముపడి క్కడలింత మరుంచుచున్నెప్పుడో । పారసగంధపి
ల్పి చెలిచన్నెలు వెన్నకనానన ల్పి క్ర్యం । గావపుడి దీ మాటలచేరాని
కపానిపరించిన వ్వచుం । మాకినిరు బీమిగురక్కానగోట చిటుకుక్కనను
కుక్కసొక్కగ ॥ ఉ ॥ ఒక్కొక్కవేగ నాసరకుచ డొంటెగంట
గొనిత్రుంచబోవగా । నక్కలకరిత్తప్పురసమంటుంగగొంటును ద్రిమవా
ణిసఁగ । తెకుక్కలుదుస్స్వంబెట్టుకొనినిర్గరలేచినయుందునింతనే। పె
క్కడబోయితిగురుతురెడుయుద్ధముమామకామృదుగ ॥ సీ ॥ కబ
గుబమనిశలుక్కకోకల కుక్కలుడినియుచి నేర్చుపారుదుచునన్న ।
గవంగొడిపొదలజక్కవలనుక్కవపెకు గాంచి వాసగురచిక
గ్గొటు । నిపుపెక్కవాలేశ నేనారుక్కవయుంచు నిల్చివాసి
భుజంబునోంక । మరుపులుజాబ్ది తుర్కడగరగొరులు పెట్టి లలిమీటు
మరునికిల్లాకులనుచు । మురవమునమెగాదలుచుంగ విప్పిపిగులుచు ।
కుచ్చులదిర్పు పయ్యదకొంగుజారు । కొసగువగనవృకొనగోట
గొప్పవృక్క । సంతనంగట్టునలుమంచు సుట్టు బెట్టు ॥ క ॥ చిన్ని
తినాక్కనిమడ । నాన్నరి లెక్కబునేలునన్నెలగా । వారసరయుం ర
సిలుగినై । చారసిలన్నిశురమింపర్కుండరెగ ॥ క ॥ ఆపాలంచ
తలంపుకలపున । దాపకలో దోపు చదుటయ్య తేలిక్క । జూపు
లకోపులనేపుల । వైపులమెపులకకెనగ కాపమగరెగ ॥ సీ ॥ కు
లుకులాడిన గ్రీమదాలు కుచమోపులంచూచి యుకుమదుటి దోసము
నుచూదా యగు । కనకాంగితనుకేకరజైనరంగనారెటించి వనితపలి

దిశాటయానుచుఁ జెలఁగుచు । పరగిన జానకితోడ సరసమాడఁ దలంచి
వరుస నాదఁచు మానమున నెంచు । నెలఁతగన్నాని సౌఖ్య నిధ్యులుత
సకిదేమరుఁ గానఁ జూడ స్మరణ సేయఁ । నెంటఁ పాటు సనవ్వాలు గం
టినంటి । నూఁటుకొన జూచి నూపురయుక్తమనుచుఁ । దలఁపు
దలఁచియు వరుసకెఁ దల్లి గల్లు । నుల్లమున గెండు యామిని వల్లభుం
డు ॥ ఉ ॥ చెంగట దశకంఠ సంతతి కధూఁ జేరక నేరదఁ సంతసంబున నే ।
గంతు పురంతా సర్వ ఁ రకాంత యటంచు నధమ మాఁ చుల్లో । నెం
తయు చింత నొంద నునగిట్టు కొట్టు కనాడ సాహసం । బెంతభయం
బా కి తను చిరయింట యసమ్మతి యొంతగన్న దనే ॥ క ॥ వెంట యని
నా నను నతన । దండను వేదండయాన నతిదీపువన । మ్మెండు కొనఁగం
డఁగన్ను ల । పండువు గాఁ జూచి కామ పరవశుఁ డగుచున్ ॥ ఉ ॥
కేయు పలుపులు నెక్కెన డయుగమందునఁ గానని చెడం । గీయల ప్రా
యమున స్థిరంబు కొమరు సన్నని కేతగు । న్వోయన నేలధా త్రి పన
రించిన వాఁకిని పొటాఁ ద్రు । చూయ ఁ జంకిం సోఁకినన జాలున వే
కన శాభి షేకనాన ॥ క ॥ నన్ను లు కొఁ గట్టి కరంగు । కన్నులు పెర
లసగొల్వ నా సరిమించుమా । పన్నులు పలుకులు వేలువు । కన్నుల
యంగా నదీనియరి జముగను నే ॥ సీ ॥ నిద్ధంపు టద్దంపు సొగసు గల దిరి
నుప్పు చెక్కు ఁ బసురు మోము వేసము । జగజంపు జిగి కెంపు వగ నిం
పు నిరియంతి హూబి సైనా సెంచు చిటుఁ మోవి । పలుకోక పలుకు లోకన సో
కనెల్పు నీకిలి నెరపు వపట్టు కరవు కరము । తొలిప్పించున స్మరము నై

న్మేసపురయుని. నునపెంయింగదము చూపు చూపు చూపు । మవసదవ
దహదోభరాయయూనయూన । సాజ్ఞసంజీవినీవిద్యయైనదీని । రవకొ
సరులలు క్రొవ్వి సవాసిచెళులు సెళ్ళులు । తనియనీయొరి కూరిన తను
వుతెంపు ॥ క ॥ ఎంవజీజూడమిద్దరవసంమని స్సల వానితెల్లనీ।
యందము చందముంగలదె యొక్కటమిక్కటమైనకోర్కెచే। నం
దగరానికానిఫలమాసయొనర్చినవందమాయనే । మందుమనొజు
డేగతినారబెట్టదలంచినా డొకో ॥ సీ ॥ కలకంఠితక్కగాజులు
ఘల్లుమ. సంతమనను ఝల్లనిచాలమమతసొందం । జిగురాకుబో
డిపైజారదరుక్క నినవంతదాక్కెచెళక్కసవెస్తాళ్ల । తెంటిత్రంగుపై
జాలునొప్పఘనసనసంతసాక్కజామ్మసరునసాంప్పిన్ల । జైనిమా
టాడక చెలిరుక్కసనేగ మంచురుక్కనిబాలపైలుచెంద । దాని
కినుకూలిజవరాలినైవిరోధి। యయలమతమాలితమి సోలియయనివా
డె । వసను తమామునౌరక్షణముమాయ । నేరవనిల్చగానేర్చె
నెట్టులో యు ॥ ఉ ॥ మున్నెకనాడుసంగసలపుప్పులున్న తెరుంగ
నప్పుచో వన్నెలుపుబ్బుయందము సకందము సిలితము పింతకైనయా।
క్రొన్నన సరాగపుగానైనసం గోరకకెసేయనూరకే । యున్నమ
డిమునొజుంటనూదున్నెదైవము పేల సద్మనే ॥ గీ ॥ అలక
లురులు గాంగయలనాభిబెలయగా । మురుగురయ్యమోవిరాగా
గ । కౌవిరియదీమమునసుతల్లఖాజూపేటాడ । జక్కినాకునబయిజే
వాయి ॥ ఉ ॥ ప్రేంఖదఖర్వకర్బరకుధారసగోలతనానిష్టురీ । ౨౦

ఖషవానకందనివశంపదజేసుక పొందస్థితినా । ప్రంఖితబాణుడై
మరుఁడుపొంచినవాఁడెటులో కరీరమా। వ్యంఖుల్కుఫమణసాధన ప
టఁచువచింపగనాలకింపవే ॥ క ॥ కుంకుమసిరి పెఁకుమూపుల । జావ
జాతూపులవితానమైఁ ... వ్వసభో । స్వేతమను ... శాస్త్రిము । ...
... లేనివేశమలానిచ్చు ... ॥ క ॥ పాలయ ... వే నీ ... తో
గూడతర్కించు వేడుకతర్కశాస్త్రి । మంగజుకేళినీయం సతో
శస్వరములు పల్కెడు ... శాస్త్రి । మదనజాతమిది యాస్వాం
ననిజాస్వయోగమునర్చు ... యోగశాస్త్రి । మిమ్మ గానిమ్ము ...
గుణమ్ములు సంఖ్యనొనరు ... సాంఖ్యశాస్త్రి । ...
ను ... నీయ ... । మోక్షము ... మీమాంసశాస్త్రి । మ
నునీవనిక్కకొ ... । మెరుపురోకసైన ... త్రి
క ॥ పొరుగెక్కినయద్దముగతిఁ । జరగినయూచెలిక పోలఘటితము
మీఁదఁగ । చిరుతనైలవఁకబుంచుట । సరసముగగురుప్రతిష్ఠ సలు
పుటగాదే ॥ చ ॥ మెలుకువఁ స్వజ్ఞ ... ఘాతము ... మించినయాంబున బుజ్జ
గించి ... । పులనెలయించి ... వుం ... లుపుస్వగద్ధ ... ।
ద్దితలగటంచిబావలులు గాంచిర ... నియించిశేద్యనీ । యలకు
లవేఁగూడవలబాయిలదాఁతను వెత్తినంతకున్ ॥ క ॥ ఉన్నవినా
మదిలోఁతి । ... యింపు ... యమే ... । మాన్న
ననియఁ ... యసుకో । కొత్త ... లు కానివెత ... యసుకో ।
మ । ఆ ... ।

బుద్ధినీతితరంగభంగురహృదంభోజాతుఁడై సంతతం । బుధకులశ్ల
ఘనమీనకేతనధనుఃపుంఖానుపుంఖోత్పతిద్వనజాసక్తసమీరణప్ర
కరనిష్ప్రత్యాకృతిస్వాత్ముఁడై ॥ క ॥ శుకనిభుఁడౌ కదుద్రిక్తాంగి । నై
వ్వగు నెలుఁగనవిరాళి హృదయంబునఁదు । నెవ్వనేఁ నెవ్వగి పాగు
లుచు । నవ్వనజారాతిమగుడ నాత్మగతముఁ ॥ చ ॥ పగడుల నే
ర్పులఁ జిగురు పమ్మెదజాత్వుల వింత మోహన । ర్వ్వలఁ సంయుంకులం
చెనకు హోరతలు యాతపుఁ జాపు సాంపులఁ । నేలుకులు ప్రౌఢకా
మినులకుఁ సహజంబులు వీటఁ జూచియు । య్యలికచంచరంగోరత
నవాసనవారశిగా నెమిందటఁ ॥ చ ॥ తలఁచెనుసాహసంబు తలి
చంద్రుఁడు పన్నుగతారకగురుం । డతిగసమోసమింద్ర హృదయంబు
నకు స్వైరియాదునందుఁడై । పాలతులనమ్మ గూడచెటు బోయుటులా నా
యిచేలతానైయుఁ । చికటలకౌలి జల్మిదయచేసిన చూతమటం
చుధీరుఁడ ॥ క ॥ అగ్గలికమీఁదఁ దాలిమి । తగ్గకమానసము బట్టఁ త
నుపలచినయు । దిగ్గజకుంభస్థనియై । నొగ్గినభావంబునూదియుదు
పతియుండెఁ ॥ ఉ ॥ అంతలతాంతకుంజసదనాంతవిహారవిలాస
వతీసృపాక్రాంతజసంతరాగవిసరద్విగుణీకృతపల్లవోల్లస । త్కాం
తిసదారుణాదయతకప్రమదామధుకోకకామినీ । సంతతరమ్య దం
తమువసుంతముఁ గోఁచెఁ దనాంతరంబులఁ ॥ క ॥ అతులపాటులు రాగ
ములు । కేళీద్రుప్రపంచ ధమలు మొలవఁగనిమ్మ తడ । నీకంబున కును గరి
గెఁ । ధారకసంతుష్టి దినము బాగ్యాత్రఁ ॥ ఉ ॥ వాలుగ

డాలువాసిదరివాయువసంతుఁడు శైత్యసౌరభ్యమాంద్యములందు
జీర్ణదళస్థగన్ధము భ్రమరశక్తి క్రొత్తగా। మేలిత పంటలన్నిలి పిపిరియ
యు క్రజనామితఫలా । పాలిగ్రహించినాక్షమ్మగు పుష్పసమ
రంభ నెల్లడఁగ ॥ ౪ ॥ ఎలమావిసిఖాగ్రపల్లవలు । గండకోయిలచేర
కుండఁ కాకమ్ము రక్షింప । లలితుండగు నృపుని వెంగటి । ఖలుఁడౌ
రుదుండిక పులకరిం పించి మూర్ఛఁ । మ ॥ తెలిపెమ్మ గ్రోల్ బలునిర్బ
పు స్పృడలుగా తేనెల్ల దోహద్వేల । రలుగా తేటుల కారుబారి గొలు
పై రాగింపఁ వేగుజ్జాపో । స్నాతు తన్నాగము నై వనిన్గురుఖానా మేటి కి
స్మచ్చానా । దళశృంగారమునై పెలంగె సురవెంత ప్రాప్యలోపా ఘోరఁ
గఁ ॥ గీ ॥ నరజనానూనమకరంద సారధార । గురిసెనప్పుడు కుసు
మకుంజరసిజాల । తిమ్మ వెల్లు కాపు పరవాలఁ గ్రమ్మిపియు । కిరుగు
క ద్రినిరారుకు సైత్రు ఘుళంగ ॥ ఉ ॥ కోయిలపేరిగారడపు గొంటరి
దాబుతు రాజుకుంటపటఁ । మాయవహించి లేఁజిగురు మాగునిక
త్తులు ప్రింగవాదుము । త్రాయతపూరక ప్రస్ఫులు ప్రియవల్లి కనియ్యఁ
గడచ్చసించెనా । కేమిషమ్మగ్గ ఘాలుజనియించెసభృంగ కులంబు
మిధ్యగఁ ॥ మ ॥ అమరంభ్రమ్మన్వరి తేనెచాలు కొణతాలందంక
లాగించిపోరఁ । కమకుంబుప్పాత్రి మ్ముల్లోఁబారశిలీకఁ బోకపూ
మిగ్గగో । తమ్ములం ద్రాక్షి సమీరణుల్లుడు సిలాఁదప్పని తుళ్లోత్రి
పుమిణుస్తో కిలబాలుఁడెంచుకొని పూజల్ పూవనాదంబులఁ ॥ ౭
౭ఁ ॥ వెలసెనవాదరశిశిరస్నాతఫలు । నెలిగెలగంబులు కనకవసం

తము । [illegible]లతాంతము । సాలవృసము వెనగోకల
తాంతము । మంతుల్రగపాన్నల ముగ్గలఖృస్తైసు । సరసిజములమ
ధుసారము వృష్టైను । కరకరితంతుంతుం త్రైకుబట్ట్టైను । విరహిం[illegible]
లతుమదివేతమూవట్టైను । కలంతగచిటుకలకలమిచ్చెను । [illegible]
[illegible]తోకముత్రజమిచ్చెను । భగభగముసిగురపాన్నలువిచ్చెను ।
పస్తుకిచెలకన్నని మోపిచ్చెను । పొగడమొగడలకుబుస్తైసతొంభులు ।
తెవివిటపంకెరిణ్ముల తావులు । భసలవిసరములు బారులు తీరెను ।
మసలకపికముల గానము దీరెను । కసుగొనవేశ్మంగారవుకసములు ।
మసములరించునైమత్తజన్వనములు । పాలిచెమహీజంబులసటకోంబు
లు । తులకించెనుకంతుని [illegible]బులు । కననియనిదైక్రొ[illegible]మ
రుతము । పనితొయిచ్చిరిపానసమరుతము । మంలతరొనా విసుమో
విరవాదులు । వలదెపొలోవలవనివాదులు । కలికియుద్ప్రట కంటు
నిస్రైదుపు । సలికిసదుగంగనద్భుటిస్రైదుప । తగంబాచెగదె స్థలసీరజ
ములు । దిగులొందించెతనిక్షీరజములు । పుష్పాలుగలవటపొదపొ
దపులకు । సవృష్టముకన్నానిసొచెదపులకు । యింతయుక్కడివెయుగా
కొరకములు । వెంతమంతెనిచ్చుకోరకములు । చెలిమునునై బా
పశిసేకోష్ణలు । శిలిప్యాయమువెప్పరియాకొష్ణలు । నాతి[illegible]
కరము[illegible]సాటలు । చే[illegible]కెప్పరిత శికొనసాటలు । తోయ[illegible]
[illegible] । [illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible] । [illegible]

టనుచెలిమెచ్చవు । యనివనితామణులాడఁగపాడఁగ । ఘనమగుతమి మొగ్గలుగిలుపాడఁగ । నలువగునబలలనారామంబుల, నళికులయుతములనారామంబుల । పాటీరనగోపరిసారించదనవాటీవేల్లితవల్లీస్పందన । పటిమచెలంగుచుఁబాండ్యవధూటీ । చటులోపరిరతిసంభ్రమధాటీ । విలులితసురభిళవేణీచాలన । లలితసువరిమిళలహరీకేలన । సరసినిబాదలుచల్లఁగఁగదలుచు విరులసగురియుచు విరహులనెరయుచుఁ గమలములంటుచుకలువలనెంటుచు । స్థిమితతఁగులుకుచు తేనెలుఁజిలుకుచు । నలసతఁదూలుచునళితతిఁవోలుచు । మలసెనుదారము మలయసమీరము ॥ సీ ॥ ఏలాలతాజాలడోలాసమాలోలబాలామణీగానభాసురములు । ధీరానిలవ్రాతధారాచలచ్చూతదూరాపతద్రజోధూసరములు । మోదావహానంగవేదాభరవభృంగఖేదావహాజ్ఞాతకేసరములు । నాళీకదృక్కాంతపాళీనవైకాంతకేళీపరిస్ఫూర్తకేసరములు । కనదగెనకుంతకలకంఠకంఠనాద । పటుభటాహ్వానకుపితబిభ్యత్ప్రపంచ । పంచసాయకమదహర్తృపైసరములు, మీసరమ్ములు మధుమాసవాసరములు ॥ క ॥ ఆమనియేమనిచెప్పెద । నామనికిస్వతచకుసుమితారామతరుల్ । కామనిరంతరకీర్తి । స్తోమముగానిఖిలదిశలసొబగొందునెడన్ ॥ చ ॥ ప్రతతభుజానిరర్గళపరాక్రమపాలితలోకుఁడౌశత । క్రతుఁడపుడత్యుదారతనుకానుక యాగముసేయఁబూనినై । వతగురుఁడైనయాంగిరసుపాలికిజారుని పంపవాఁడుశీ । ఘ్రితజనుడెంచిగిప్పతినిగాంచిజాహారొనరించియా

ట్లనున్ ॥ క ॥ తిన్నగజన్నము సేయుమ । తిన్నగ వైరినసుబంచెదేవ
రకడకు । న్బన్నగనాశనిఫలసం । పన్నగఁజేయఁదగుశిష్యవత్సల
యనినన్ ॥ క ॥ హృదయమ్మనసహ్యమదము । గదురనురాచ్ఛార్య
డట్లకానిమ్మనుచు । న్మదిరాగముకుదురఁగ । మదిరాయతనేత్రి
జూచిమధుమధురోక్తిన్ ॥ పంచచామరము ॥ పయోజపత్రనేత్రిగో
త్రపత్రభంజనుండుస । త్ప్రియోగమైనయోగమర్థిఁదా నొన
ర్పఁజూనినన్ । బ్రియంబునన్ రయంబుమీఱఁబిల్వఁబంచెనన్నహో ।
వియోగవేగమెట్టులోర్తువేగజేంద్రగామినీ ॥ శా ॥ ముల్లోకంబుల
నేలురాజుసవనంబున్ దీర్పరమ్మన్నచో । నుల్లఘింపఁగ రాదుగావు
నశిదుద్యోగంబుఁగాఁజేసిసం । పల్లభంబునవేగవత్తునిపుడాత్మన్
ఖేదముఁజెందకే । యిట్లున్వాకిలిఁజూచుకొమ్ముమదమత్తేభేంద్రకుం
భస్తనీ ॥ చ ॥ అలకనుదువ్వరాదుసరసాన్నములన్ భుజియింపరా
దుమై । కలపముఁబెందరాదుతిలకంబురకంబుగ దిద్దరాదుసా
మ్ములుగయిసేయరాదనుమమ్ముధరియింపగరాదుసాధ్వియా । న
శిసదశాయతాక్షికనినాథుఁడుచెంగట లేకయుండినన్ ॥ గీ ॥ కా
ననీవునుమారాకమానసమునఁ । గోరియారీతిసత్ప్రథాగారగతము ।
మీఱసుందుముచారుచకోరనేత్రి । నీవెఱుంగనినీతినిర్ణీతిగలదే ॥ చ ॥
మఱియొకమాటబోటివినుమామనమారసియాడకేముత్ర । మ్మఱఁజ
నుడెంచునంతకుసమాప్రియశిష్యుఁడుచంద్రుఁడన్నిఁటన్ । వెఱవ
రసీమనంబరసివేడుకలింగుచునింటనుండునీ । వఱమఱలేకకావ

లయునట్టిపసుల్గొనుమంబుజాననా ॥ చ ॥ వయసున బాలుఁడయ్యు
బరువంబగుతెల్వినిచాలపెద్దయెం। తయుగృహకృత్యవర్తనలనన్
మఱపించునసనిచ్చలున్ సుఖో । దయమున నెండకన్నెరుఁగఁ డార
యఁజూచినఁ గందుమేసున । త్ప్రియహితవర్తనుండితని వేఁడుగ
నెంచకుమాతలోదరీ ॥ క ॥ ఇంటికిఁ బ్రాపైయెప్పుడు । కంటికిఱెప్ప
వలెఁ గదిసికాచునిపనికా । కంటికినన్నంబిడివా । ల్గంటీకడుఁ బ్రే
మభ్రోవఁగాఁ దగునుష్మి ॥ చ ॥ అనినతఁడీయదారసము దారము
దారసుదాత్మభావగో । పనమునసనోరచూపులసబ్రాణపిభుందిలకిం
చియున్పురం । చనివెసనూర్చిచెక్కిటకరాబ్జముఁ జేర్చిఘరిత్రిఁ బ్రా
యుచున్ । కనుగవనశ్రుపుష్టాలుకగస్తదికంపలవాంచియుల్లసున్ ॥
శా ॥ ఔ లెండేమిటినూటహేపయున మాహాస్వానకుంబలుఁటో ।
బాలింనాహృదయంబుచూచుటకొ నాకైకోపమొకాకసన్ । జా
లింజెట్టైడీలాగౌనై జమకటాసన్నొంటిగాసంచిపో । నేలీలన్ మన
సౌజ్ఞమికునహాహాయేనామిమంబాయటల్ ॥ ఉ ॥ ఏమనుదాననే
కరపనేమనుదానవియోగసాగరం । జేమనియీఁదుదానగతనేమ
నిపెఱుఁడువారిగానహా । గామిడిక్రైనమీవితముగామిడిమేలపునేఁత
నిష్టయన్ । సీమలుగానిసీమలపచెల్వుఁడయేగగఁదెచ్చెనక్కటా ॥
ఉ ॥ నైసమిదేలయన్నక్రతుభంగముచేసినదోసమభ్రుపుల్ । బూనన
మంగళంబగుసుపొమ్మనిపల్కినసూఱెటాడుమీ । తోనయినట్టిపాటు
ననుదోటాఁకనిపొమ్మనెనెంతభారమో । యానసినీకునెటులహాహాయె

డఁబాయుదునేమిసేయుదున్ ॥ గీ ॥ తలఁపులాకృతిగాఁగనగ్గల
పువలపు । చెలిమికలిమినిదాలఁకకలసిమెలసి । భువినిక్షీరోదకన్యా
యమునను వెలయు । దంపతులుచేసినట్టిదే తపముతపము ॥ సీ ॥ తీ
ర్థాలవెంబడితిరుగుటకొన్నాళ్లు జన్నంపుదీక్షలఁగొన్నినాళ్లు । కుదరే
నియొకట ప్రాడ్వులచేతకొన్నాళ్లు ఘోరతపంబులఁగొన్నినాళ్లు । గు
రుకులవాసపుగోష్ఠిచేకొన్నాళ్లు పున్నమమాసంచుఁ గొన్నినాళ్లు ।
ఋతుదినంబులటంచుమదినెంచికొన్నాళ్లపన్నినవేసటఁ గొన్నినా
ళ్లు । గాగమెల్లప్రాయమెల్లనీకరణినేగె । యున్నదును నీదుకౌఁగిలి
మొఁగనైతి । యిపుడునీవద్దనుండుటకేనిమోర్చ్చ । దాయవగదా
యదైవమీదానికట ॥ చ ॥ గళరవమంత్రముల్బెలఁగఁ గాజీని
బ్బెపుగుబ్బచన్నులన్ । గలశముందియందిజఘనంబసవేదికయం
డుమొందును । జ్వలరశనన్ గ్రహించిజిగివాతెరసోమరసంబు గో
లవే । డ్రాలుగలమన్మథక్రతువుకిన్నను వేరొకజన్నమున్నదే ॥ గీ ॥
తలుచుమాటలునేరనిదర్యతమీఱ । నింటనన్నుంటినుంచిననేవితా
న । తాళగలదాననెన్నిచందాలనైన । నైనమైరాకమూసమీపాదమూ
న ॥ చ ॥ అనికపటాంతరంగమెనయంగపాసంగఁగఁబలుకానంగ
న । న్ననిదయరాగరాగరసకఁదళికందలిరాకుబాకునన్ । ఘనము
గతుంటవింటిదొరకాయముగాయముసేయజాయలో । ననిమిష
దేశకుండనిమెసాదరమోదరసాదరాత్ముఁడై ॥ చ ॥ వగవకుమిం
తకంబెబలవంతపువంతపురంధ్రిమాకిదే । నెగుతెగయించెపువ్విల్తు

గనీమదినీమదిఁదోఁచకున్నెనె । న్మ్రొగదురవచ్చిపొంకిటకు మీరనమీ
అనయూక్తమిందుపై । యిగపసిగోలగోతనలమేలసమేలనుకూలమ
య్యెడిన్ ॥ ఉ ॥ ఇచ్చటియగ్నిహోత్రతతులెవ్వరిపాలతిథివ్రజంబులన్
వచ్చినయాప్తబంధులఘనంబుగనెవ్వరు పూజసేయువా । రిచ్చట
నున్నశిష్యులకు నెగతినన్నెడఁబాయలేనిబ । ల్మచ్చికనీవువచ్చినబలా
యబలాప్రబలాఘమంటదే ॥ క ॥ నటవిటవారవధూటీ । పటలీసం
వృతముస్వర్గపట్టణమటకున్ । ఘటకుచయుగసతులకునే । గుట
యుచితమెవలదుమదినికోపమునాపై ॥ వ ॥ నావచనంబులకుం బ్ర
తివచనంబులువచియింపకునాయానయానంబువిడువుము శుభోద
యంబుగామమ్ముపయనంబుఁబంపుముపోయివచ్చెదమనినయక్క
ల్కికల్పిత విషాదంబునకపటలజ్జాభరంబును కైతవాశ్రుపాతంబు
నుంగనుపట్టిమీరిట్టుపల్కిన నేమిసేయఁగలదాన విరహసాగరం బే
రీతిఁగడవఁగలదాననైననుమీయానతికిసమ్మతింబడితినన్నగారాతిజ
న్నంబుసేయించిపిమ్మట నిమిషమాత్రంబైననచ్చట నిలువవలవదు
మీమాటజవదాటనేనంతబేలసేయాత్మకుమారునింబలె యీయాత్రి
కుమారునింబోషించెదవిశేషించి నేటనుండియు ప్రాణపదంబుగాఁ
గారవించెదమీకుంబ్రియుండటయిత్తనియేనుంబ్రియునిగాఁతలఁపవ
లవదే యిచ్చటివిచారంబులుమాని నెమ్మదిగాపయనమ్మైపోయితమ్మ
నిజాసఫలయగుసయ్యనిమిషగురుండుశతమఖముఖనిర్వర్తన కౌతు
కాయత్తచిత్తంబునసమరావతీపురంబునకుంజనియెననటయు ॥ శా

అక్షోరాశిగభీరభీరహితచిత్తాభోగభోగావళీ । వక్షోదీక్ష విభావభావ శమితవ్యాపాదపాదాంబుజా । భ్యర్క్షప్రాహ్ణదమిత్రమిత్రాహితసం పద్వాసవాసచ్ఛటా । స్వక్షాంచత్కరవిరాజరాజకసదస్సమ్మాన్య మాన్యాగ్రణీ ॥ క ॥ కల్పకసమదానకళా । కల్పకనిజపాణిపద్మకాం చనసద్మా । కల్పకసత్కరవివినుతా । కల్పకసత్కీర్తినూత్నగాయ కరత్నా ॥ స్రగ్విణి ॥ మంతుకృద్వైరిసామంతమంత్రిస్మయ । ధ్వాం తవిధ్వంసనోదగ్రజాగ్రత్ప్రభా । సంతతౌదార్యసౌజన్యగంభీరతా । శాంతిసంపన్నరాజద్ధవీభారవీ ॥

గద్య ॥ ఇది శ్రీజానకీరామచంద్ర చరణారవిందవందన కందళితానందకందాళి రామానుజగురుచరణసేవాసమాసా దితసాహితీవైభవశేషము కృష్ణయార్యతనూభవసుకవిజ నవిధేయవేంకటపతినామధేయ ప్రణీతంబైన శశాంకవిజ యంబనుమహాప్రబంధంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీరస్తు.

తారాశశాంకవిజయము * తృతీయాశ్వాసము.

క ॥ శ్రీరంగపతిపదాంబుజ । సారంగచ్ఛిత్తచిత్తజాతజయం తా । తారాకవిమందారా । క్షీరాంభోనిధిగభీరసీనయధీరా ॥ వ ॥

అవధరింపుము సూతుండు శౌనకాదిమునీంద్రులకిట్లనియె నవ్విధంబు
న బృహస్పతిదివస్పతిసదనంబునకుం జనినయనంతరంబయిక్కడ।
ఉ॥ ఒంటిగ నబ్బె చంద్రుఁడిపు డొంటిగ వాతెర జుంటితేనియ । గ్రాం
టని ప్రేమఁ గ్రోలి రతికేళిని దేలకయున్న ముత్యపున్। జంటవలంతి విం
టిదొరబాఁకి నూరువలేసటంచునా । తుంటరిగుబ్బలాడి వగలొంది గ
తోరుని వేకపాకయె ॥ గీ ॥ గురుని వెంబడి దానెక కొంతదూర । మ
రిగి యాతనియనుమతంబు జాఱి । క్రమ్మఱఁగ వచ్చె నాలోన కంబు
కంఠి । పట్టఁగూడని తమకంబు నెట్టుకొనఁగ ॥ సీ ॥ సరసాన్నపా
సములు నాకపాకంబులు వింతవింతగఁ జేసి దొంతినునిచి । యొప్పయిన
నలుగులు నుష్ణోదకంబులు నొనర మజ్జనగేహమున నొనర్చి । వెలు
వాంకువలు వలువలు వెలహెచ్చుసొమ్ములు పొఁదక్కు తట్టల పొందు పర
చి । కుంకుమంబు రసంబు గోరజవ్వాజియు రతనాలగిన్నెల జతన పర
చి । పువ్వుబెత్తులపొట్లముల్ నివ్వటించి । పాంకముగ కేళిగృహము
నలంకరించి । యింతి యాతని రాకకు నెదురుచూచు । చుండ తా
రామనోవల్లభుండు వచ్చె ॥ క ॥ వచ్చిన యాతని వేగమె । పచ్చల
గద్దియ నునిచి ప్రమదామణి తా । నెచ్చెంబు లేనికూరిమి । ముచ్చ
టలాడుచు నప్రేమము ప్పిరిగొనఁగన్ ॥ ఉ ॥ ఊరికిఁ బంపి వచ్చితివె
యొజ్జలు నీగురుఁ డప్పు చెల్లసం । సారము మీఁది భ్రాంతి ఁజనఁజాలదు
దవ్వుగఁ బోగిపోయెనే । చారున రాదు గామరలి తైవకృతంబున నెం
తి పాటుచే । కూరిన దింక నీమనసు కూరిమి నేగతి నాదరించెదో ॥ గీ ॥

ప్రౌఢవోయెనులెమ్మికనుద్దులేల । శిరముమజ్జనమొనరింప వరుసనే
టి । కెసచునవమ్మద్దచానయత్యాదరమున। నలువుసొలపును వలపుస
య్యాటమెసఁగ ॥ సీ ॥ ఫాలభాగమునవజ్రాల పాపటబొట్టుతళుకు
తళుక్కునితాండవింప । కరసరోజములబంగారుగాజులు రత్నకం
కణమ్ములుఘల్లుఘల్లుమనఁగఁ । జెమటచేజాఱినచికిలి కస్తురిబొట్టు
ఘుమఘుమతావులగ్రుమ్మరింప। మెఱుగారుకమ్మలుమృదుకపోలముల
పైధగధగత్క్రాంతులుతళుకులొత్త । కొప్పుముడివీడ సరుటముం
గురులుగూడ। గుబ్బచనుదోయిహారముల్గునిసియాడ । నీటువగమీ
ఱినన్నెకానికిమిటారి । తమకమెదనంట సంపెఁగితైలమంటె ॥ గీ ॥
చెండ్లగెలిచినమెఱుగుపాలిండ్లతోడ । చీరములుచూపవచ్చుజంఘ
రములను । చింపిసారస్యమంతయు పంచినట్లు । నిమ్మపండ్లరసం
బులనైలతయంటె ॥ మ ॥ తరుణీరత్నముఁబాలకైత కదళోదంచన్న
ఖాగ్రంబులన్ । గురులున్నెల్లనఁజీరిపాయలిడిచిక్కుల్పాయఁగా
బ్రామఁచున్। కరపంకేరుహరత్నకంకణ ఝణత్కారంబుతోరం
బుగా । వరగంధామలకంబుఁబెట్టెనుసుధావారాసితొల్పట్టికిన్ ॥
ఉ ॥ జాఱుపయంటచెక్కుబిగిచన్నవనిక్కఁగబాహుమూలక్కఁ। గా
రరుచుల్వాలింబొలయఁగానగుమోముచెమర్పరత్నకాం। చీరవము
ల్చెలంగనభిషేకమొనర్చె లతాంగివానికిన్ । మారునిమారుసాగర
కుమారునిపట్టముగట్టెనోయనన్ ॥ సీ ॥ పసమించుమాదరపాకబో
రువలచేఁదడియారను త్రిరుంతలములార్చి । సాంబ్రాణిధూపవాస

ననించిజవ్వాదిచేసనంటుచును కురుల్చిక్కుదీర్చి । అలరువిరిజాజి
విరులుజుట్టినజాటుశిఖనుజంటరుమాలసాగనుపరిచి । తళుకునిచ్చ
లపునేత్రమ్మిమ్మపూలబవంతిపుట్టంబుహొయలుగాఁగట్టనిచ్చి । కమ్మక
స్తూరిచేతిలకమ్ముదీర్చి । యొంటివజ్రంపు బావిలీలుంగరాలు । చేస
రాలునుసరిపెణల్బిలుకతాళి । వంకజేతుణవానికలంకరించె॥ చ॥
జలురతనంపుచెక్కడపుపళ్లెరముంచిపసిండిగిండిలో । సలిలమునిం
చిముత్యసరిసన్నపుబియ్యపుటన్నముల్కప । ప్పులుపాడికూరగుం
పుకెలుపుసవ్వడియంబులచారులూరగా । యలుకలవంటకాలు పర
మాన్నమిడెన్ లలితాంగివానికిన్॥ సీ॥ విరహాగ్నినీరీతికరిగెనామా
నసంబనినట్లువెన్నగాఁచినఘృతంబు । పాలఁబోల్పఁయను నీపాలు
సేయుటకిదెయానవాలన్నట్లులానవాలు । నెమ్మినీరీతినాకెవ్వావి
గ్రోలుమీపూనినీవన్నట్లుపానకంబు। తనవచోమాధుర్యమెనయునా
యువిచూడుమన్నట్లుమేలిరసాయనములు। యొప్పగాన్నియలనుఁగ
చియుపచరించి । పాణిపంకజకంకణక్వాణమెసఁగ । పుప్పొసుర
టినివిసరుచుభోజనంబు । కాంతసేయించెతనమనఃకాంతునకును॥
క॥ బంగారుబొమ్మరంగగు । భృంగారుజలంబువంపఁబ్రియమింపె
సఁగా । రంగామోదంబునసా । రంగాంకుఁడుధౌతపాణిరాజీవుం
డై ॥ ఉ॥ కాంతయొసంగువీడియమునైకొనియింతిమొనర్చు న
వ్యథం । బంతయువాడవింతవగన్నైకనుపట్టెనటంచునెంచుమన్।
గంతునిరంతులోర్చుక భాకాటవుగాటవువ్వుదోటనే । కాంత

ముగా వసించె హృదయంబునఁ బెక్కువలంపులూరఁగన్ ॥ క ॥ అల
పాలతుకదానంతట । వలపులువట్టిగ నిబ్బాలవాంఛగ మీఱన్ । దల
పోయుచు పనినోఁచక । నిలుపంజాలని విరాళి నెమ్మదిపాదలన్ ॥ సీ ॥
తేటయాగొజ్జఁగి నీటమజ్జనమాడి వలిపెచెంగావి పావడధరించి । ప
సిఁడిరాయంచుబవంతిచీరధరించి రాజించునైరాణి నైకదాడిరి । వద
నాంబుజమున జవ్వాజిచారికఁ దీర్చి గొప్పగా నెఱజాజులు కొప్పఁబెట్టి । గ
మగమువలపుఁగుంకుమము మేననలందమ్మృగనాభి పంకంబుమెడను
బూసి । మిసుకఁ గాటుక రేఖకన్గొనల దీర్చి । చరణయుగమున లత్తుక
జాజుకొలిపి । తనయొయ్యారంపునిలువుటద్దమునఁ జూచి । యపు
డునై నేనిగడిదేరియామిటారి ॥ సీ ॥ చిగురాకువిలుకానిచేతిచక్ర
ము రీతికమ్మలు ధగధగత్కాంతిఁ గులుక । కుసుమసాయకధనుర్గుణ
నినాదము లీలకలకంఠరాఘులంఘులలు వెలయ । చెఱకువిల్మేష్టినిబిరు
దు కెంజినులీల చరణనూపురఝుళంఝళులెసంగ । పంచసాయకసా
ర్వభౌమసత్కీర్తినా తారహారము ధళధళయనంగ । సారెరతిరా
జ్యమోహాళిహెచ్చరికె దెలుపు । చక్కమెట్టెలు గిలుకు గిలుక్కుమన
గ । లలితకందర్పసామ్రాజ్యలక్ష్మినాఁగ । గంధగజయానవచ్చె శృం
గారవసికి ॥ వ ॥ ఇవ్విధంబున నచ్చకోరలోచన యచ్చటికి వచ్చిని
చ్చసిప్పుబొరలిప్పిచ్చలవిడిరాలిన నిచ్చలంపు పచ్చ కపురంపుప
రాగంబు నంబ్రోదులుగా పాదులుగట్టి సజ్జకంబైన గుజ్జుగొజ్జంగి నీరు
నించి పెంచిన పొన్నలు పొగడగున్నలు గన్నేరులు కన్నెగోరంటలుచి

న్ని సురపొన్నలు నిమ్మలు కమ్మసంపెఁగలు నింపు మీఱు పోకమాకుల డం
బు మీఱు నారికేళంబులు తావులకుఁ దావులయిన మావులు నెలమావు
లు ప్రోవులు వాసనా సారదంబులగు శారదంబులు నారదంబులు నీర
దంబుల డంబు విడంబించు చీఁకటిమాఁకులు సలికుచకుచాకుపసాద్య
శ్యఫలంబులగు ఫలంబుల పోడిమి మీఱు దాడిమీనికుంజంబులు జంబూ
వృక్షంబులు జంబీరంబులు ఫలరసజంబాలంబులై సపనసతరుజాలం
బులు సాలహింతాలతాలతక్కోలసాలంబులుం గలిగి యొప్పెడి నల్లి
బిల్లిగా నొల్లి మిగ నల్లికొనిన మల్లియల నుల్లాసంబునం దిరుగు తేఁటిపి
ల్లల గుముల గములఁ గని సరిగని జిగిమిగులు మొగుల తెగఁ జిమ్మచ్చికలంబు
రిపిచ్ఛియాడు మవ్వంపు చిలువజవ్వజవ్వనుల జెక్కు మొక్కు తెరల
మనుపు సమయ పవన నటన తెఱఁగు లలితలతికాలతాంగులగు నటనం
బులకుం ఘటనంబులుగా శోకమీఱు శదీయకేకారవంబులు షడ్జంబు
లుగా సముదకోకిలకాకలీరవంబులు పంచమశ్రుతులుగా గానంబు జే
యు తేఁటిబోటిపాటలకనుగుణంబుగా నుగ్గడించు భరతపిట్టలదిట్టం
పుసాళ్లు కళ్లులఁ గగ్గి యఖండనాద మేదురంబై యయత్నకల్పిత
సంగీతమాధుర్యంబునం బొలుపొందు సంపన్నోద్యానంబు చందంబు
నహ్లాదయానందంబగు సమ్మందిరోద్యానంబునఁ జెంగల్వకొలని చెం
గటరంగారు బంగారుకలశంబులం బొలుపొందు జీవవంతపు చవికవ
సియించు నమ్మనోహరాకారుని ద్దూరంబునం గాంచి కాంచీకలకం
బులు నిగుడ గబ్బి మబ్బులోపల నెరపు నెరపు మెఱుపుతీవె ల్లాఘనం బొ

దరిం డ్లఁడాగుచు మదనోన్మాదంబునం దూగుచు నిద్దంపు టద్దంబులఁగ
రిముద్దుగులుకు బాహుమూలంబుల రుచులు చెమచెమక్కని వెలింప
ర్వాతెఱుక్కనఁ జనుగుబ్బలు నిక్కినిక్కి విరుబుగోని కప్పు కొప్పునం జె
క్కుచు పుప్పొడి దిన్నియల నెక్కుచు చిలుచెమటం జాఱిన తిలకంబు
తేటనీటి బావులనీడం జూచి నీటుగాఁగొన గోట దిద్దుచు చేసన్న పూ
బంతి పన్నీటి కాలువ నద్దుచు మొయిళ్లనుండి ముత్తియంబులు రాలు
విధంబున కొమ్మలనుండి తెలిమల్లెమొగ్గలు రాల తేనెవాకలు దాటు
చు చిగురుటాకుల నెలవంక గోళ్ల నాటుచు చెదరిన ముంగురులు చక్కం
దువ్వుచు నల్లనల్లనం గుల్కుచు పల్లటీలం గనినవ్వుచు మలయానిలం
బున సరజాలు పయంట మాటిమాటికిం జేర్చుచు రాయంచలకుఁ దనగ
మనవిలాసంబు నేర్పుచు వెడవెడ సడలిన పోకముడి బిగియించు నెపం
బున తన పొక్కిలి చక్కదనంబు గన్పడం జేయుచు కర్ణావతంసంబున
కై చివురుం గోయుచు మరువంపు పాదుం జాడ ద్రాక్షపందిళ్లనీడ
కప్పురపు టనంటులమాటున పోకమాకుల చాటున పటికంపు మెట్లకలకే
ళాకూళుల తేవకుసుమకేసరపరాగధూసరంబై సత్రోవం జేరవచ్చు
నవసరంబున ॥ చ ॥ కనియెమ్మృగాంకుఁ డా చెలిని కన్గొనినంతనె త
ళుక్కు బెళుక్కుగా । నని చికటాక్షనూఱియ దనమ్మదనుం డెద నాఁటమీ
టఁగా । మనసు ఝుళుక్కనన్ మయిఁ జెమర్పఁగ నోర్వఁగరాని తత్త
రం । బున పులకల్ సర్వధృతిమొగ్గ గదిగ్గన లేచి యాత్మలోఁ ॥ శా ॥
ఓ రాజ చక్కదనంబు హాసముఁ జిపెంబయ్యారె యొయ్యారమా । రా

రామైనసిరిహైంసరేసాఁగనుమేఁటాహవిలాసంబుల । ఝ్ఝాకేజవ్వనమద్ది
రావగలుమఝ్ఝాకేతనూతిభ్రమం । బీరామామణితోడనీడు గలరా
యీరేడులోకంబులన్ ॥ గీ ॥ కొమ్మగాదిదిబంగారుబొమ్మగాని ।
యింతిగాదిదిజాజిపూబంతిగాని । కలికిగాదిదిమరునిపూములి
కిగాని । భామగాదిదిలావణ్యసీమగాని ॥ చ ॥ నవతపనకాంతి యు
క్తినిఘనప్రతిభంబనితానుతారకా। నివహమెదిర్చియింతితపనీయ
రుచిన్నిజసత్త్వమూయఁగా । పవలుదొఱంగి చేరిపదపద్మము లన్నఖ
రత్నవైఖరిన్ । దివిరిభజించెకాదనతదీయసమాఖ్యసతన్వపూను
నే ॥ క ॥ పాటలగంధిమొగంపున్ । దేటకునేనూడిబంటు తెఱఁ
గైతినిదే । సాటిగననుఁగొల్చినయుడు । కోటియుయీ చెలువనఖ
రకోటికినూడెన్ ॥ ఉ ॥ పల్లవజాతిబింకెముల బాపుటకేనిటుసా
తీకాంతిసం । పల్లవనిర్జితంబులుప్రవాళములవ్వివరంబుగన్నదే। ప
ల్లవపాణిపాదములబర్వుజహాధికలీలవాటిసాం । పల్లవసిస్థితంబ్రి
గసినస్ట్రివలంతియునైన్నసేర్చునే ॥ ఉ ॥ కామలతప్రవాళ నవకం
బకరేఖలాలేకమన్మనః। ప్రేమసవానురాగఝరిపేరినతావులాకా
కయుల్లస । తోఁకమలకాంతిపూర నదకోకనదంబులా లేకమో
హరా। శ్రీముఖసాంధ్యరాగపరిదేవతలోకనకాంగిపాదముల్ ॥ గీ ॥
కమలగర్భాదులజయించుకలికిజంఘ । లాత్మరాశిగమకరంబుసరణి
బ్రోచె । స్వజనసంరక్షణైకతత్పరులకెంచ । నెదుటిమందాధికార
తనొంచనేల ॥ చ ॥ కరభములన్నపేరుబినగానైవికారము ఖాంకెద

ల్పెడిన్ । కరివరతుండముల్ సమతఁ గైకొనివచ్చి ధరిత్రిఁ బ్రాలెనీ। హా
రివరమధ్య పెందొడలు హైసరెజానుల పేరియందపుం। గరుడుల
నైడికంభములె కాయజమల్లుని బంధనాచితిన్ ॥ చ ॥ గొనబురు
వారపుంజలు వకోకకుబంగరునీటిచిక్కఁడా । ల్గానకొనఁజేసిమాటి
కితకుక్కనుచున్ వెలిబర్వు కాంతినిం । పెనసిన యీమె యారితో
డలించుకసోకినయంత నబ్బుగా। బ్బునవది వేలరంభల కౌంగిటజేర్చి
నసౌఖ్యమెక్కుటన్ ॥ గీ ॥ ఈనారీమణి స్తనుతొడ। లేనుగుతుం
డములెగాని యెదను డిబెట్టిన్ । బూనినకదళీతరుల్ । దానేలా
పిల్లిపిల్లితరముల్ దరమున్ ॥ చ ॥ కటియొకమేధ్రాత్రి సవఖండము
లేలఁగఁజాలుసందునై । పటుజఘనం బెచక్రముల పంపులిదున్ కు
చముల్ మహోన్నతం। బిటుస్పృజియించి దీనికొక యించుకకొను
ప్పృజింపఁడాయనే । మిటికొవిరించియింతిమెయిమించు కసుంగొ
నెమోహమందెనో ॥ సీ ॥ ఈ లేమ చక్కఁదనాల వెన్నెలమొ కాక తళు
కు కన్నె డిస బెళుక నేల । యీ రామ రతిదేవి యారామమో కాక పొ
క్కిళిహాస్నపూ పుట్టనేల । యీకల్కి మదనుని చేకటారియొ కాక
కొనుపేరిటిపిడిగాంచనేల । యీ రాజముఖి పంచదార రాయియొ
కాక యూరుసీమల బారుచేరనేల। మేటి యీబోటి తేటపన్నీటచెర్వు।
కానిచో పడీచికల్కలుగనేల। యీవనిత నాదుపుణ్యంపుఁదీవె యగు
రయఁ। గానిచోఁ జన్నుగుత్తులుపూననేల ॥ గీ ॥ అంఘ్రులకు బ
ద్మసౌరూప్యమప్పులకును । గములవరగర్వసంపదకగ్గములకు । శ్రీవి

లాసంబుగలిగియుఁ జెలియకొను । కేలనోలేమి దాని యదృష్టరే
ఖ॥ ఉ॥ బంగరుకుండలంచువిరిబంతులటంచుసజెండ్లటంచురా।
థాంగయుగంబటంచుసమదద్విప కుంభములంచునెంచిప । ల్కాం
గసయుక్తమిక్కలి గబ్బిచనుంగవకంతురాజరా । జ్యాంగములం
చు నెక్కుడసునంగము యౌవనరేఖఁబొల్చుటన్ ॥ సీ ॥ పేజకా
యలుగుణశ్రేణిపైనిడుకొనియెఱుఁగరుతమవాళవెల్లవారు । తప్పి
క్రొమ్మొగ్గలుతమ ముగ్ధచూపెడినలజన్మపంకఁబుఁదలఁపవేమొ ।వా
రయకనైరపుబంగరుకుండలది యంతచేరివేడిమిచూపనీరుగావె ।బ
ట్టగూర్చుతనాసపుట్టచెండ్లగరీనిమరచెనుతాలకొట్లమారితనము । నె
వ్వగాన్పించెబలుగజనిమ్మపండ్లు । గలుగుసారస్యమునుతామకా
సుజేయఁ । గలదెయీయింతి బిగిచన్నుఁగవకుసాటి । నొకటొక
టిలోడజోడుగావనరుగాని॥ చ॥ కమలదళాక్షిహస్తములగన్గొనపద్మి
నికొనదీవెపో। నిమిషరికెంపశంకినియొనెన్నడహస్తినియావరేఁగిత।
క్రమమరయంగచిత్తినియొగాకటుపల్కులు వేయునేటికిన్ । ప్రమ
దమెసంగనిక్కలికిపక్కననవ్వినజాతులేర్పడున్ ॥ చ ॥ మృగమ
దసారసౌరభముమీఱినయీసతికంఠలక్ష్మిన । చ్చగనెదిరించుకొ
నుపాలునుంగను శంఖమదెంతచుట్టియున్ । తెగువమొగానసిల్వ
వలదేయపుడేర్పడకున్నెదానియా । సొగసులుగుల్కుపల్కుబడి
సోయగమున్దనరిత్రకూఁతలున్ ॥ క ॥ పగడంబులతెగడంబుల।
జగడంబులగెలువజాలుసఖిమోవిజగా । నిగరాలన్నగవాలన్ । న

గరాలనవ్వులకునమ్మునాతిరవమ్ముల్ ॥ క ॥ అంబుజముఖి నీనెమ్మొగ
మున । యంబానునిష్టమగు టద్దముగు గానియెడల్ । బింబమునకుఁ
బ్రతిబింబము । దంజా కెన్నాని పేరిటందాలుచునే ॥ ఉ ॥ చక్కఁద
నంబుపాల్కఁడెలిచాయదగెంగుచ మందరాద్రియా । చక్కనైరో
మరేఖనుభుజంముగగన్పడెనందుచేఁగదా । యిక్కడితియ్యమోవి
సుధలింపులుగుల్కెడుదీనిగ్రోలకే । యెక్కడిసామవస్యముహరీ
యిదనీకృపలేకకల్గునే ॥ సీ ॥ ఇదిమనోహరకాంతికింపైనబింబం
బుబింబంబుగాదిది బెడగుకెంపు । కెంపుగాదిది తేఁటిన్నుంపనిమం
కెనమంకెనగాదిది మఁచిచిగురు । చిగురుగాదిదివింత జిగిహెచ్చు
పగడంబుపగడంబుగాదిది పానకంబు । పానకంబిదిగాదు పలుచని
చెఱకుపాల్చెఱకుపాలిదిగాదుకురుజుతేనె । కురుజుతేనెయు గాది
దికుసుమరసము । కుసుమరసమును గాదదికొనబుజున్న । జున్న
గాదిదిచవిగుల్కుసుధలదీవి । సుధలదీవియుఁగాగాదిది సుదతి
మోవి ॥ ఉ ॥ నీరజగంధిమోవిజిగినెక్కొఁగముక్కెర ముత్తియం
బుదా । మూరుఁడుధాతువాదపటిమన్ ఘుటికాకృతిగట్టినట్టిసిం । ధూ
రితపారదంబనగనూత్నరుచిం గనుపట్టెఁగానిచో । గారణమేమి
నాసకునుగాంచనకోశ సమృద్ధిగల్గఁగన్ ॥ మ ॥ తళుకుల్ దేటయు
విప్పసోఁగతెనమందంబొప్పఁగాఁదాఁరకా । కలితచ్ఛాయలనింపు
సొంపెసఁగునీకంజాక్షికందోయిలోఁ । జెలుబారన్ సరసంపున
వ్వులకుపచ్చెజ్ఞాడురేజీకటిం । దలపంపుట్టినసట్టితమ్మియు దివాం

ధంబైనలేఁగల్వయయ్యెన్ ॥ క ॥ కులుకు నెరవంకకన్నుల | సొలపు
లనీయింతి వాలుచూపులఁ జూడన్ | వలరాజువంటి వాఁడును | విలు
నమ్ములునై చిదానవృత్తికిఁ జొరఁడే ॥ సీ ॥ పదపల్లవంబుల పద్మసం
పదయు నప్రపదంబుల ననుకచ్ఛపప్రభూతి | రకమైనజంఘల సుకదళీ
లాఘవోగనూరుల వరమనోహారితయును | గొనబుటారున యూము
కుందనగంధకలక్ష్మి చారుగళంబున శంఖగరిమ | యందంపు రవముల
కుందఁపూరిభవంబు పరగుమోమున మహాపద్మసుషమ | యలకముల
నీలకాంతియు నెలవుకొలిపి | నలువ నవనిధుల నుగూర్చి చెలువఁ జేసి|
వరుస నాలెక్కలిరువంక వ్రాసెననఁగ | యీనలినపత్రనేత్రికు నీ
సులమరె ॥ క ॥ నుదురాజనిక్రొన్నెలవె | న్నదురాగతమునను దేం
ట్లనుదురావెట్టు | న్నదురాయనిముంగురులె | న్నదురావైరి వేణి జీ
వనదురాజసమున్ ॥ సీ ॥ నవరంబుచనకు దానవరంబు గానెంచు
మఱియుచజ్జను మజ్జమాసుమనును | బర్హంబుకనికరంబవార్ణంబు
గాదనసనలి కెఱక్కుకక్కులకప్పులాసఁగు | నీలంబుజిగి గాంచినీలంబు
వలదనఁ సలరారు నాచుమున్నాచుదరమి | చీఁకటిమానొంర్చు చీక
టిప్రమాన్పడ తమముఁ జైకొన దనుత్తముముగాఁగ | వంపుసాంద్రాణి
ధూపంబు పెంపుపెంపు | వంపుమరువంపుటిందీవరంబురంపు | గుం
పుమ్మృగమదవాసనల్బువ్వరనఁగ | సాటిలేకొప్పునీయింతిజాలుకొప్పు ॥
గీ ॥ అక్కలికి హేమరూపియానైనముక్కు | చాయఁజూడ తిలో
త్తమాసరశిదోఁచె | మోముఁజూచినశశిరేఖమోడియమరె | మాట

పోడిమిఁ జూచినమంజుఘోష ॥ ఉ ॥ పన్నగకన్యలన్మనుజ భామ
లయక్షసరోరుహాక్షులన్ । గిన్నరకన్యకాంగనలను ఖేచరభామల
నప్సరోకాంతలన్ । జన్నపుఁబిండమున్ గుడుచువారలచారణవారణ రాజకన్యా
నలన్ । కన్నదిగాదెటీనిమెయికైవులువైపులు చూడమెచ్చటన్ ॥
సీ ॥ చూడకుండఁగఁగూడదీసుదతిసొబగుఁ । జూచినంతనె మది
లోనఁజొచ్చెఁ దాని । దేమిటికివచ్చెనిచటికియిందువదన । యెట్లు
న్నదో యింకరక్షరాజ్ఞ ॥ క ॥ ఊహించిపంపుచుండఁగ । వనజా
యతనేత్రవచ్చివానిసమీపం । బునఁ గూర్చుండెను మేనం । గొనకొను
జన్యాజితాపగుణములుకొనంగన్ ॥ సీ ॥ వచ్చికూర్చున్నదాని నయన్వ
న్నెలాడిఁ । జూచి కృంగుచుండియుండెఁ బోక్ష్యమంది । తనుపులుల
కింపజిహ్వము కత్తిఁజింప । వివశతను జెంది మనసుపదేనమందది ॥ క ॥
పటిరివచ్చితనేసీ । లోటకుఁగఁ దేలవచ్చెఁ బోక్షోదనైయా । బోటిను
రుఁజుముమనోధన । పాటచ్చేసెఁ దేమిపాటుపడఁ నున్నాఁడో । క ॥
నీటు వరముమ్యోసమున నా । తలఁచినయదిమదివి తలఁచితఁవసి
తా నెనర్ నైకోనవచ్చెను । పలకఁ బులనమ్మువాఁడుగ పలన్ననన్ ॥
క ॥ పనసాగాసీనాచే । నైసగలిన్నిలిపి మాతుసనుచితమగుచో । నా
నా మోహంబుపున్ । మాసపతిఁ జూచిన్యాయమార్గము దోపన్ ॥
సీ ॥ ఇదియేమిచ్చటకేఁ వచ్చి నీకింతటుంనుపస్ట్ వెదము । ప్రపాపపా
పవిచారలేని యొడనీపల్కొ కసింగారముల్ । సువలుల్ సేయుము
రహస్యమున నిచ్చోఁ జేరినాచెంతనుం । డెదవిట్లుండిన లోకమూర

కయొసందేహింపరే చూచినన్ ॥ క ॥ అనిచిరునవ్వు మొగంబునఁ ద
నరవికచ్ఛకితకర్ణతాటంకరుచుల్ । దనకన్ దమకపుచినుకన్ ।
గనకాంగి నా యల్పెలంగఁగానిట్లనియెన్ ॥ ఉ ॥ వచ్చిననేమిరా
వలసిచ్చితి నేవనియున్నదింటనీ । విచ్చటనుండగా మనసుకింపగుసా
మ్ములుబెట్టిసంతనే । యిచ్చెములేనినీసరస నుండుటకేనియునూ
చనైతినా । యిచ్చటనున్న నేమిమనకేమిటికెవ్వరుసంశయింపగన్ ॥
ఉ ॥ కాకయెసంశయించినను గాదననేటికికంతుజాకికన్ । లోకు
వగానిగారుఘరలోఁగలరేయిపుడిన్ని నాళ్లకై । చేకురెనింటిపాటి
చటఁజేసినపుణ్యముచేతనింకనన్ । గాకలబెట్టకేవినుముఖాముఖి
బల్కెదవాచ నేటికిన్ ॥ ఉ ॥ నీనైరనీటునీసొగసు నీరసికత్వము
నీవిలాసముల్ । నీనవమోహనాకృతియునీ యెలప్రాయముఁ జూచి
చూచినున్ । మానని పేరిమ నేచియక్షమానముచేతమిరాచియున్ని
నా । న్లేనుమనోజబాధకు సహించితిఁ బొంచితి మోహముంచితిన్ ॥ సీ ॥
కన్నులనీముద్దు కెన్నాళ్లకనియూసమీఱంగ గ్రుక్కిళ్లుమ్రింగిమ్రింగి ।
యొరనైననీదుపేరురముచందముజూచిగుబ్బచన్నులబయల్ గ్రుమ్మి
క్రుమ్మి । యింపైననీచెక్కులీక్షించిముద్దిడ నూరకేవాతెరయొగ్గి
యొగ్గి । చూడఁజూడఁగవింతసొబగైననినుఁగాంచి తహతహనైఁ
బడఁదలఁచితలఁచి । యెపుడునైకొందుముచ్చటలెపుడుగందు । నెపు
డొదవుపొందు విరహాగ్నియెపుడుడిందు । ననుచునేనుందునేటికిన
న్నెసందు । లీలఁబెంపొందురతులదేలింపుమిందు ॥ చ ॥ అనవినిగుం

దెఱువు ల్లినఁగనచ్చెరుపాటునుఁజిచ్చుపాటునై। కొల్లనగరుపాటునుం
గడురకొండొక నేపటులూరకుండినై। మ్మనమున తెల్విపెట్టి మటు
మాయలమారునిదిట్టియక్కటా। వనితలభావముల్ దెలియవచ్చు
నెయంచుఁదలంచియిట్లనున్ ॥ క ॥ తగునే నీకిదియెంతటి। తెగువే
యూసుద్దాకింత తెలిసినజగతి। న్నగవారడియపయశమున్। ము
గువాచేపట్టినట్టి మగవానికగున్ ॥ ఉ ॥ ఇంతిరొపాలవంటికుల మీ
వ్రుజనించిన వౌట నెన్నఁగా। నెంతయువన్నెవాసిగను నింటనుజా
చ్చినదేమిచెప్పకం। చెంతటికొషరంబునతులొనన జేసెదుజాతినీతి
నొు। కింతతిలంపకిప్పనికినేటికినే కిక్రొత్తగాఁజారన్ ॥ ఉ ॥ ఓర్వ
డు ఒధుజాలమడకొత్తునను త్తునుమామగారిదే। బర్వినతూత్రిపంట
పగబట్టునుఁబావపుగండటంటిమా। దుర్వహరోషభీషణతఁ దోడనె
చంపఁగఁజూచుఁగావునన్। సర్వవిధంబులన్పతికిజారసమాగమ
కాంక్షచెల్లునే ॥ చ ॥ రమణిరొయేటికిట్లి హావరంబులకు న్వొలిథ్షైన
యట్టియూ। క్రమమునవిన్న బాటుతమకంబునదిట్టతనంబొయూర
మున్। బొమముడిపాటుజంకెనయు బూనికెఁదున్ మురిపెంబు
పొషిపం। తముచిఱునవ్వుదోపవనితామణిఁగన్గొని వానికిట్లనున్ ॥
శా ॥ కానీరాయిటువంటినీతములనేకంబుల్నినుంబోలిరి। నా్నెనే
నున్నిగువంటినీతిపనులున్నారీకుబాఢోగభో। గానంజై కరసఃబెబ్రె
హ్మమని మోహయత్రతన్ మానమున్। ధ్యానంబుధ్య పముందపంబు
దిగియుండంబూడమెయిగ్గరన్ ॥ ఉ ॥ గొలకనాసవల్కెదవుకుం

భకుచాపరిరంభకుంభసూ । ద్వేలసుఖోదయంబనుభవింపనివాడ
వుగాననూరిమిఁక । దాశగలేనిదానదయదాచకునీకిటుతప్పసేమను ।
ల్పాలురచాలునీగొనబుచక్కెరమోవియొసంగి యేలరా ॥ ఉ॥ సూ
నశరాతిఁగిన్నిగులపాకుఁజుదీనతఁజేరిమ్రొక్కుచుఁ । దాసయి
కోరిపైబడినదాసియుపేక్షయొనర్చుపాతకం । బౌనికనూర్వసేనిమి
షమైననునాగొనరైనవేనిదే । కానుకనీకురూపజితకైరవ సాయక
ప్రాణనాయకా ॥ క ॥ గణ్యతనేమైనసరే । ప్రాణ్యవసము జేయ
వలయురసికనుతప్రా । వీణ్యాపరోపకారః । పుణ్యాయయటన్నవ
చనమున్నైనలేదా ॥ క॥ అతివేలహృదయములారసి । రతికేళసంచే
ల్పలేఁ రట్టితిరూపుఁక । జతురతయు జవ్వనంబును । వితయనుమి
యాడవిగాయువెన్నెలరీతిఁక ॥ ఉ ॥ ఎంచఁగరానిమోహమున నేవి
టుపిన్నటనాటనుండియు । నెంచితిపెద్దజేసిని బెంచఁ బ్రాయ
మువచ్చినంతనే । యెంచకమాటలాడెదవిపుడిల్లిపిమోక్షులకిన్నిపు
ట్టెగా । పంచిదినిన్నుఁగూడుటకెనాకుస్వతంత్రములేకపోయెనే॥
ఉ। నాపుతువాతఁదేమియయునవఁకమనసొగ్గకమోహమెట్టిదో। మే
తగద్రోసినాపిడువదీవగలాడిబలారెయుక్తమా । యీవితపంచు
నిట్లనెనురేంద్రునకుఁగురుపత్నివైజగ । త్పావనకీర్తిఁ గాంచితివి
పాడియెనీకిటువంటిపోడుములల్ ॥ చ ॥ సకలచరిత్రుఁడైనముదివెం
గలిన్నెనఁగురూపిన్నైనసరేక । త్రికరణశుద్ధిగామగఁడెదేవుడటంచని
నిశ్చయించియుం । డొకఁడెటువంటివాఁడయిననెప్పుడు కోరఁగ

సాధ్వియిన్లైఱుం | గకమఱిదప్పి నేనికలనన్నిరయం బురయుంబు
నన్ననుఁ ॥ క ॥ కోపమువలదిదినీవీ | పాపమునకుఁజూచ్చి సం ప్ర
పంచంబుననిం | కేపాలతిఘగనిమొప్ప | స్వాపురము:సరించు వలదు
తాపసమునినఁ ॥ క ॥ కటకటగురువులలో నే | గటగటఁగా నేఁగగో
రుకోరికవితగా | నటునిటుప్రాగ్భులపుచ్చుచు | నటమటపెరగాయ
నుష్టలాఁడెపహారా ॥ చ ॥ మగసినతిక్రమించుటఁయిమానికిఁపగ
దంటిపాప్పితిఁ | నగఁసుమగండిసంగసుటిమర్వ్యావమెవ్వసియుం
డాకఁటకిం | వగనవఁడెవ్వఁడో యతఁడెయూతనికాదసియసుఁ
గూడినఁ | దగదిదికాముకీజనుల ధర్మ్యముసఖ్యము నేసెఱంగు
రుఁ ॥ ఉ ॥ పాలిమనంబుసందణచిప్రాయపుసఖ్యము చేసిఁయూర
కే | దూలిననేమిపుణ్యమునితోఁచెను ముస్నఁదామకావన | స్త్రీ
లుకీశునిఁగలయరే వ్రజభామలు శౌరిఁగూడరే | యూలలనాశిరో
మణులకందుననిందుననేమిచెప్పవూ ॥ సీ ॥ కన్నకూతుఁరటంచునై
న్నకభారతీ తరుణిఁగూడఁడెనీపితామహుండు | మేనత్తయగుసమర
మీఱికాపికతోడఁనైనయఁడేనిన్నసియఁగుజావ | వదినెయంచు
నెకింతవాఁటలేకసౌజన్యతష్ట నైలతతోపొందఁడెనీగురుండు | మునివ
ర్నియసకపాల్యనుబట్టఁజేసీదునవాపారియగుపాకశాసనుండు | యి
ట్టిమీవారినడతలఁగట్టిపెట్టి | యప్పనేఁజెల్లన్యాయంబుగాఁడెవో
ర | కడకునీజంకునీవెఱుంగనివితాన | గూడెదవునన్నుచలపోరిదో
సకారి ॥ ఉ ॥ లోకములోనకొందఱుబలుల్పతులం దనియుఁపకలే

న । స్తోకమునీవ సస్యపురుముల్లమకాంతల నంటకుండఁడా । టాకు
లఁ గోసి ప్రాణిబాధ సలిపెఁ గూర్చిన పాపమంచున । వ్యాకులపాటు
జాగియిపుడాకుల పాఱెయఁగ సేఁతిరే ॥ ఉ ॥ పాప
మటంచు నీవలె కైకొనక యుండిన వేసవికంతు సం । తాపము చేత నాతప
పుతాపగఁ గలేఁడను మంతనీకుని । పాపముపోవుటెల్లను పాలన సే
యుము నీవు చేసినా । పాపము నాది ప్రాణపరిపాలన పుణ్యము నీది వ
ల్లగా ॥ ఉ ॥ ఎక్కువమాటలేల విను మోహపురాసవహాస గానహా ।
యక్కట చిన్నబుద్ధికఁ ప్రియంబున సేసిన మేలుగాని చో । మక్కు
వ చేసినారి పదమారిన సేమి ఫలంబు చూడ రా । ప్రక్కన నిండి నీకువ
యి ప్రాణము సర్పణసేయుగల్గెరే ॥ ఉ ॥ ఒల్లనఁ శిలమూడుగని నె
ల్లనవాడపు రపల్లమూనిమే । నెల్లను చుట్టపక్కముల నెల్లకుఱుఁబు
నెనెల్లనామనేూ । వల్లభ నీవు కెంజిగురువాతెర ప్రోక మానసే నీ
వాల్లి సిగ్గు సింపెనని యున్న దినంబు కతైనఁ జాలదే ॥ ఉ ॥ ఏలర
జాలిఁ బెట్టెదివు డేలర వేగ మెయిన్నిపుప్పలం । బ్రాలదు తేఁటియ
ముగాందిను నానికిటోసమున్నదే । జాలిని తానెనై బడినఫాసను బ
గ్గకపుంగలించినం । జాలదెయింత్రపభోగపవ సౌఖ్యమనన్యులేనెకొ
యున్నదే ॥ సీ ॥ చిత్రజాకారనీచెలువుఁ జూడఁగలేని కనుఁ గాసిరి
కువాలుకన్నులేల । కాంతుఁడనిఁ గుఁజేరి కౌఁగిలించకలేని జక్కువ
గుబ్బలతన్నులేల । ప్రాణేశ నీపక్కఁ బవ్వళింపగలేని తరళాక్షి చక్క
నిలెను విడేల । రమణ నీతోఁ గూడ రతికేళి నైనయని పాళికామణిమెల

ప్రాయమేల । చిన్నివయసున నుండియు నిన్నుఁ గోరి । యున్న నన్ను
బోయమరునికి నప్పగించి । తేఁజూచిన నిన్ను నేనేల విడుతు । కో
ర్కెదీరంగ వీఁకఁ బైకొందుగాక ॥ చ ॥ సరసుఁడ సీమనంబున కెస
మ్మతిగావలెనంచు నింతసే । పరసితి యాఁచి యాఁచి యిఁక సంగజనా
యక కీలికీలచే । నరనిమిషంబు నోర్వ నథ రామృతమానఁగనిమ్ము కా
నిచో । తెరవను జంపినట్టి కొలదీఱక దానను మీమనోహరా ॥ చ ॥
అనియిక మారుబల్కక లవంచు నుడీసత దోఁప నాడుచున్ । చన్నుఁ
గవయుమ్మ గాఁబయఁట జాఱఁగఁ గ్రొమ్ముడి వీడ దేహమా । ల్లిసపుల
కింపసిపిపదలఁగరకంకణకింకిణీకణ । ద్ఘనమాణిమేఘలాధ్వనులుగ్ర
మ్మగఁ గ్రైఁ బైకొఁ?లించినన్ ॥ చ ॥ పరవశుఁడయ్యె వాఁడునేఁ బం
కజగంధియు నా క్రీడ గ్రాలెన । య్యగుపురుషస్తుమోహములనే మియు
దోఁచకయుండిరంతనా । గురుడుచవాని రొమ్ము చనుగుబ్బ నొన్
మెఱుముంగవాఁడున । య్యలివిరిబోణి మోవిచిగురాసఁగ నెంచిడు
మంతకొంకినన్ ॥ ఉ ॥ భావము గాంచి యూవికచపంకజలోచన మం
చ మెక్కియు । న్నావులు చాలు రా హృదయవల్లభ యంచనివాని
యందపు । న్మోవిచిరానవంటి మెనసొక్కుచు నాసమసొక్కుచుం
డగా । నావగఁ గాంచియూరసికుఁడట్లనె తానొనరించ నెంచినన్ ॥
మ ॥ తరితీపున్వగలె త్తిమోవి మెలుపుందప్పింపులం జాలయ । క్క
ఱుఁబుట్టింపనలంద్రుత త్తరపెసంగన్ మొప్మ థమిల్లమున్ । తెరపిన్నై
కొని బాహుమూలయుగళిన్ గిగ్గింత గావింపన । య్యరవిందాసన

వ్వనాతఁడధరంబాసక్తిమైమెక్కెనన్ ॥ చ ॥ కమలదళాక్షి సఁక
లితకంకణఝుంకృతినీక్కృతుల్పవి । భ్రమగతిమీఱమేను గరుపా
రమనోజవికారపారవ। శ్యముదయివారనీవిదిగజాఱనెుకంగము
జాఱవారగా । రమణుని పేరురంబునను వ్రాలెసుజంత్రపుబొమ్మకై
వడిన్ ॥ ఉ ॥ మోమునమోమురంబునురమున్భుజముల్భుజముల్దా
డల్గాడల్ । ప్రేమఁగదించిపాదములుపిక్కలునిక్కటిగామలించి
పో । రామలనిందుకొఁగిటఁదిరంబుగసౌఖ్యపయోధిఁదేలిరా । లే
మయుఁబ్రాణనాథుఁడున్సలీలభుజంగయుగంబుపోలకెన్ ॥ సీ ॥ క
న్నాతలాగించికాంతుమోముగదించి సారెసారెకుమోవిచప్పరిం
చి । రతిచాతురికిమెచ్చిరమణుఁగౌఁగిటఁగ్రుచ్చి మోహనసూరా
గుమువ్వలిచ్చి । తనియకనైదురెక్కవయసేయుమనిమ్రొక్కి గదికాళ్ల
పెన్నసకూర్చినెుకిరా । మదనశాస్త్రమెఱింగిమనసుకొఁకుదాఱ
గికాయంబులొక్కటిగాఁగమెలఁగి । యరిదిసూదఁటుశిలవలెహ
త్తిహత్తి । గొనబుఁదీవియచందానఁజెనఁగిపెనఁగి । కౌముదినిచం
ద్రశిలవలెకఱఁగికఱఁగి । సమరతులఁనేలెనాబాలసరసలీల ॥ చ ॥ ఎ
ఱుగదువన్నెదోయిబిగియించికరంబులఁబట్టుమెంతయు । నెఱుఁ
గదువాఁడిగోళ్లతుదనిక్కవలెన్సగ్రుచ్చకేమియు । నెఱుఁగదు
లేఁతమోవిచిగురెంతయుగుమ్మలుపోవనెుక్కటల్ । తరుణియఖం
డసౌఖ్యరసతన్మయతన్మరు సంగరంబునన్ ॥ ఉ ॥ మక్కువదిట్ట
కొట్టుబలిమాలుటలూఱటలెచ్చిపోరుట । ల్పక్కమరల్పనేర్పులున

కొప్పులునక్కినచోటముచ్చుంగుఁ । ద్రొముక్కులువల్కుఁ సొంపివిసరు ల్కుఁసనులొఁసనుల్బెంగనా। చక్కెరబొమ్మనెమ్మిమనుసాముగ సోముసంగూడెవేమరకుఁ॥ మ॥ కనుపమ్ముల్ముకుళింపఁగా పులకితం గశ్రీతిఁసిందారగా। తనువుల్సొక్కి విచేష్టతంబొరయఁగాఁ దన్తన్వ తుల్ గ్రాని నై। మ్మనముస్సిర్వృతిజెందఁగా సరుచుల్ బ్రహ్మాద్యలీలా సుఖం। బనసింపొందుసుఖోన్నతిం గని రత్యంతంబునం దివ్వ రుల్॥ సీ॥ చిలుకవ్రాలినమేలిచిగురుఁబొండపండన మొనపంటినొ క్కుఁ పైముపిలోడ। కపురంపువిడెంపుఁగెంపుచుట్టుకనుపట్టు నొక్కిననొక్కు ఫుఁజొనకట్టులోడఁ। గముకయమణివాలికా శశపపచంద్రరేఖాం కమాతనరేఖలతోడ। యలరుచిల్లనిసాముజిలిబిలిచెమటచేసాగసు మీంసినసవ్వగుమతోడఁ। గొంగొంకటక్కిమిగిలినకోకచుట్టి। క రముననుబట్టిపీడినకచభరంబు। తగనమర్చుచు విభునిపైదండఁబూ సి। తారశృంగారలీలావతారవెడలె॥ గీ॥ ఇవ్విధంబునఁజనుదెం చియిసుకుబోణి। విభునితనవెన్కఁ నుంచుకొంతవారు। పేరుగా యంచుసదనంబుపారజూచి। యలబలములేనినిజమందిరాంగణ మున॥ శా॥ పన్నీటంజలకంబులాడినసుజాత్యాయఁగవట్టంపుతో। ఒప్పింటందవుపల్వగట్టిహరువాప్పఁదావిగంధంబుమే। నన్నిందా రసలందిజాజివిరిదండల్బుట్టిజవ్వాజిరే। ఖన్నెన్నెముసఁదీర్చినా త్మనుశృంగారంబు రంగారఁగన్॥ గీ॥ కాంతుసన్నస్సెచేసిత ళ్కుపసిడి। తమ్మిమొగ్గల వ్రాతయందంపుజిలుగు। దుప్పటీనికట్ట

గానిచ్చి లోఁదుఁగొనుచు । వచ్చి వాకిటి తలుపు కీఁగ్రిముగ వైచి॥ సీ॥
కసటు బొంబన్నీటఁ గడిగి పుష్పలతావివలనైన కమ్మజవ్వాజివలపు। నె
రపెడి సుంటీల గరుఁగాడ్పుల సోకి పలుకు కిన్నెరతంతి యళుకుకులు
క । కెరలి యుప్పొంచు కోకిలపల్కుఁ గ్రొత్తవి. కింపుసంపు కెంపులగుంపు నిస్తు
లగ్గు । చప్పరకొళ్ల మంచము సఖినెలపాన్పు తలగడఁ బట్టుపిళ్లలును
జబ్బు। తెరయు చౌశతిబంధంబు టక్కిదిపటము । లసుసాంబ్రాణి ధూ
పంపుఁ బొగయు నూడి । గన్నులాన నించుకీల్బొమ్మగమియుఁ గుప్పి । వె
లయు పడకింట నాపంట విభునిజంట ॥ వ ॥ జిలిబిలితేనియగ్గలుకు
చిందువచందువ క్రిందనందమై । వలువలు జల్లుసన్నవిరి బొజులపా
న్పున కమ్మదెమ్మెరల్ । పాలయఁ గసుండి ప్రాణవిభు మోముఁ గనం
గొనఁ దేఁత వెన్నెలల్ । దలకొననప్పుడుం దమిచెలంగవు నారతికౌ
తుకంబునన్ ॥ చ ॥ గమగమవాసనన్ బసలగప్పఁగ నొప్పు గుకప్పురం
పుటా । గమలఁ బుడిచ్చి తెత్తవిడిగాఁ బసుగేదగిరేకుటందపున్ । వడు
లపుటాకుమడ్పులును తానుసఁగం గొఁకిష్మ టంచునా । రమణుఁడు
మోముద్రిప్పుటయు రాజముఖీమణియట్ల సేయుటన్ ॥ మ ॥ మొ
నపంటన్ మడుపందుకొంచుఁ జెలి కెమ్మోవింత యానంగనం । గన
సీత్కారకపోతకూజితపసత్కారంబు సంధిల్లనా । తనషింబాధర
మానినుసిక్తమిచేతస్వారలీతింనిం । పొనరఁ జుట్టినజారగాఁ గ
గొనిరస్నోర్నాధరంబుప్పమిన్ ॥ క ॥ అదనైనపికిలిగువ్వలు । గ
వముచున్నఁ డోంటమీఁ బనయువితౌనన్ । మదవతియుఁ బ్రాణ

జంగప్రయాతము ॥ దానరాధానుతాధర్మసత్యవ్రతా । దీనరక్షా
ప్రియాధీరతావార్యుదయా । భానుభాస్వత్ప్రణీబ్రహ్మవంశాగ్రణీ ।
మీనలక్ష్మాకృతీ మేరుభూభృద్ధృతీ॥........................*

గద్య ॥ ఇది శ్రీజానకీరామచంద్ర చరణారవిందవందన కందళితానందకందాళ రామానుజగురుచరణ సేవాసమాసాదితసాహితీవైభవశేషము కృష్ణయార్యతనూభవ సుకవిజనవిధేయ వేంకటపతినామధేయ ప్రణీతంబైన తారాశశాంకవిజయంబను మహాప్రబంధంబునందు తృతీయాశ్వాసము...*

శ్రీరస్తు.

తారాశశాంకవిజయము * చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీమధురాధిపసన్నుత । సామాదికచతురుపాయసంధాన
భవ । శ్రీవాసిరెకవిఖ్యాత । క్షేమంకరసుగుణసార సీనయధీరా॥

వ ॥ అవధరింపుము సూతుండు శౌనకాదిమహామునీంద్రుల కిట్లనియె॥

ఉ ॥ అంతట గుందెడెందమున హీనమతిశయంబున నప్పులోమజా । కాంతుఁడొనర్గునాగమున ఖండితవైభవరిని నిర్వహించఁడా । నెంతయు
భక్తియుఁ బ్రీతిసతడిచ్చు బహూకృతులందిహృష్టితా । స్వాంతతతనాక్రమం

బునకువచ్చెవి యచ్చరకోటిఁగోల్వఁగన్ ॥ క ॥ తారయువాచస్ప
తిఁని । దారయమున నెదురువచ్చి తాత్పర్యంబున్ । గూరిమియుఁ భ
యము భక్తియు । గౌరవమున్ హర్షమున్ బ్రకాశింపఁగన్ ॥ క ॥ పా
దములుఁగడిగి పద్యోద । చేఁదడిమి త్రిపదజలము శిరమునఁ గొనియా ।
వేదండయానయతనికిఁ । కైదండమొసంగె వినయ గౌరవమెసఁ
గన్ ॥ ఉ ॥ ఇంటికిఁ బోడితెచ్చి మణిహేమమయోజ్జ్వలపీఠినుంచి పు
య్యంటచలింపగా సురటి నల్లన వీవుచుఁ బ్రాణనాధన । నన్నొంటి
గనుంచియీకరణి నుండుదురే క్రతువామెనే సుఖం । బుంటిరెయి
న్నినాళ్లు పురుహూతు బహూకృతిఁగంటిరే యనన్ ॥ మ ॥ క్రతువా
మెయి సుఖముంటివాసవుని సత్కారంబుఁ గైకొంటిది । కృతులత్యు
త్తమరత్నభూషణ ధనవ్రాతంబులర్పింపను । న్నతినెక్కంటఁగొ
లుంతలేదు వట చానా నా మదిన్నిమసం । గతిలేకుండుట లాఁకలాఁకే
కొదువ మోగ ఘేమమేనీకిటన్ ॥ మ ॥ అనివాచస్పతి పల్కవేళశ
శిసాస్తాంగంబుగా మ్రొక్కిని । ల్చినదీవించి కుమారకా సుఖమెజా
కిన్ తెం స్త్రీముల్నుపుచిం । తనఁగావింతువె భోజనాదివిధులన్ మద్భా
ర్యనికిన్ బ్రేమచే । తనుబోషించునె యగ్నిహోత్రములు నిత్యంబున్
విచారింతువే ॥ క ॥ అనుటయుశాస్త్రంబులుచిం । తనసేయుమ
మీవహాటితాత్పర్యముతో । ననుబ్రోచునన్నివిధముల । ననినన్
సంతుష్టహృదయుఁడై గురుఁడంతన్ ॥ క ॥ కాంతామణియును
బంధుఁడు । మంతనమునఁ జెలఁగిమెలఁగుమార్గము చూడన్ । విం

తగఁ జూచినమది నొ। క్కింతయు మఱి సంశయించి యెరబరికము
నన్ ॥ క ॥ వీరలచందమగు నొక। తీరై యున్నయది గురుసతీశి
ష్యవిధం। బారయఁ జూడంబడదా। నారాయణుఁ డెఱుఁగునే మన
స్సలవాఁడన్ ॥ క ॥ కానిమ్మిఁక నుజ్జాతము। నానాఁటికి వీరునమ్ము చు
నడకవరిచయం। బైనస్ట్రీమందె మేలగు। కానిమ్మిదప్పి ట్టిపఁబు
గలదో యరయఁ జుమ్ ॥ మ ॥ ఘటికింపన్మతి వారలిట్టిసమయంబన్ భావం
బుఁలన్ గొంకకన్। పరిహాసంబులు కన్నుసన్నలును భ్రూవిభ్రమంగంబు
లున్మర్మముల్। సరసోక్త్యుల్ పచరించు పైకురులు నెల్లం గాంచి కోపించి
యా। తరుణింజేరఁగ బిల్చి రోషమిగురొత్తంజల్రెగర్జింపుచున్ ॥
ఉ ॥ ఓసియిదేమి యీనడవడి యిప్పుడు సాధ్వివటంచు నమ్మితిన్। పో
సముపచ్చె వీనినతిపాగ్యునిశిష్యుఁ డటంచు నెంచితిన్। వాసవము
ఖ్యసర్వసురపర్తితపర్యుఁడనై చరించునా। వాసియు వన్నెయుం
దాఁగినవచ్చెను దుర్యశమేమి చెప్పదున్ ॥ క ॥ పెద్దలు లేని యెడన్
మి। ముద్దలనేనొంటినుసిబియెగగసగునే। ముద్దియ యేమని చెప్ప
దు। పెద్దతనము పోయె బుద్ధి పెడతలఁ బట్టెన్ ॥ చ ॥ శివశివ యెంతపా
తకము సేయఁ గనుంగొనసిగ్గుమాలి వీఁ। డవిరళభక్తిమైజననియంచని
వన్నునతం ప్రియంచున। స్నరతమూర్చజించి నిఖిలాగమముల్పది
విట్లు చేసెనే। యుఃదలనమ్మ శేషపములుగ్వన విశ్వసనీయులెన్న
గన్ ॥ చ ॥ నిలకడనున్నవాని నహినేస్తము నాత్మీ భయంబు లేదు
దం। పలప్పుడయుల్ దురాత్మికలసక్త్యలు కాంతల దాంతలింత

యుఁడ । దెలియక నానృపాలకులు నిగ్రహ మొప్పఁగఁ బోతుటెఁగ
యు । న్నిలయఁగ నియ్యరంతి పుత్రపుత్రులనైనను సప్పరెంత
యుఁడ ॥ గీ ॥ తెరవ మీశలమెల్లను దివ్యదృష్టి । చూచినాఁడను నీవిం
క దాచవలదు । నీవె చెనకిరిపో లేక నిన్నువాఁడె । చెనకెనో తెల్పు దె
లిసి శిక్షింతు ననిన ॥ క ॥ బాటవేల నేల వ్రాయుచుఁ । గటకటపడి మేనువ
డకఁగను గవనత్రు । లాటపాట రాలఁగ నేత్రపుచుఁ । గుటిలాలక
రము వంచుకొని యిట్లని యెఁడ ॥ సీ ॥ ఏమని యుత్తరంబేనియ్యఁగల
దాననైం మనవేఁడు మిసందియంబు । యింక నాపయిదయ యెల్లగ
ల్గును మీకు సైఁచక యున్న నా జన్మమేల । పాపపుదైవంబు జానెనో
మనలను తలను వ్రాసిన వ్రాలు తప్పదింక । తప్పు నచ్చిన వారి దండింతు
నంటిరి తప్పు నర్పని వారు ధరణిఁగలరె । యజ్ఞభవుకూతునైన యహ
ల్య మొదలు । నేర మొనరించె ననినచో నేర్చినడవ । సుకరతర మానె
ముగవారలోర్వ వలయు । కానిచో వట్టి నగుపాటుగాదె మీకు ॥ క ॥
పిచ్చుకపై బ్రహ్మాస్త్రము । నచ్చుగఁ దొడఁగనవితౌన నబలపయిన్
మీ । కెచ్చుకకోపంబిటు రా । వచ్చునె తెప్పైన సైపవలయు నటంచున్ ॥
మ ॥ చరణాబ్జంబుల వ్రాలి నేత్రయుగళీసంజాత బాష్పంబువు । ల్వ
రదప్పట్టఁగ లేవకున్న నతఁడవ్వామాక్షినీక్షించి దా । కరుణన్ లేవ
గనెత్తి యూనడక లింతిన్ హాడిగా వంచుచె । చ్చెరపీడ్కొల్పిపా
దంతిదంతురసుహర్మ్యచింతాంధకా క్రాంతుఁడై ॥ క ॥ కోపంబున నత్రి
సుతుఁడు । శాపింపవలంచి లోన చుమియించి మనో । గోపన నెప్పస

గిం దనదుస । మీవమునకుఁ జంద్రుఁ బిలిచి పాల్సనఁబలికెన్ ॥ చ ॥
దివిబలసిన వేదములు శాస్త్రములన్నియు నీవెఱుంగకే । హృదయ
మునం దలసిన్నైన నీవలిగెంతుకుఁ జూచుటొప్పునే । ద్యూదినములా
మొదవి పదకొండ్లయభక్తియు నుండనిష్ఠ్యమే । లోపి వెడుపోయి
రత్నను పసెుల్లు వెమదులివ పఁగాన్ ॥ క ॥ ఆమాటవిమదిరుఁ
న నోముఁ దుకరు లికెమాచి తెయకటా । మామాటలేక
నైవము । నామీఁద వంగి పుణమాలినాలిన్నావెన్ ॥ గీ ॥ సందియము
దోఁచసీత దెందమునకని । పోయిరమ్ము స్వబోఁగండపాసఁగదచట ।
పాఁతినైన దాని ప్రాణములిచ్చియున్న । తెగువనైటులైన పోవ
కలేరవపచు ॥ క ॥ చేప్రణమిల్లి నేచివి । నేరక నేనడుచుకొన్న నే
రము దయము । కోరుచుకొనుఁ దనివలుకుచు । తారసమెడఁ బాసి
సహసవామఁడు వెడలెన్ ॥ చ ॥ అటువలె నంటు పాఁడుఁ జనిసంత
నెలంతదు రంత వింతచేఁ । పాటపాట పాప్పము దారుక బొక్కుచు
న్నసూ దిక్కులేనితో । క్కటడిటమారమార విశిఖమ్ములుర
మ్మున నారిపాఱఁగా । క్రుటిఘటి పాసహ స్రసమయి తోఁచక నాఁచ
గరాని కాకతోన్ ॥ సీ ॥ కొండపైఁబడి సట్టుకొంతి నేపెపియున నలే
కమిన్నకన్గ నుచునుగదు । మిగుల వెక్కసమైన మీనాంకుశిఖిపాక
న్వాలికి వాలి సరిలి వెచ్చ సూర్యు । విరహంపు వెగనీటి వెల్లువ కెదురీది
సట్టుగా చేతులిట్టట్టు వైవ । ధనము గోల్పోయి సదా గాష్టపాదిమే
నంటవిరిపాస్పఁదబడలు । కొలుకులను జాఱు కన్నీరు గొటమిటు ।

తోడరియడిగెదు విల్లాండ్రతోడమాటు | చింతచేఁజేర్చు చెక్కిట
చెయ్యినర్చు | నేఁరుకలు కానిపటు ఘాటినవ్వధూటి ॥ గీ ॥ ఇందు
రమ్మన్నమాటలచందమన్న | నదిగొ నెలవంక లెంతలెస్సాయనినన ॥
రాజభోగంబులన్న నా రాజవదన | రమణుపేరని మది నెంచు భ్రమవ
హించు ॥ సీ ॥ విభుఁడుమాటాఁడుచో వెదకితప్పులుబట్టుపాలయ్యె
యవలి మోముఁగఁబరుఁడు | కొనగోటఁ బ్రియుఁడు చెక్కుచురుక్కు
నను జీరయిదియేటిసరసమంచీసడించు | ముచ్చటైనాధుఁడు మోవి
వల్మౌనమొక్క వెలయాలనాయంచు పీఁడనాఁడు | తమకానధవు
డుకందర్పకేళిఁబెనంగ నెంతి నేపఃతివరించసాగు | మొక్కుడమనం
బటన్నసచుక్కు రుమను | యెలనేకోపమనిన నేమే మొగొణుగు | చే
నుపల చెంతమనసు రేరేని చెంత | నిలిపియాతార విరహంబు నెలు
గుతోన ॥ సీ ॥ పతిపిల్వఁబెల్వఁదాపలుకక వెడవెడపనులచేఁగాలయా
పనమొనర్చు | మాటికిమాటికిమగ, లోమెం డ్రొడ్డిచలపాదితనమునన
లిగియుండు | మమతతో నాథుఁ డెమమ్మాట్లాడియించుక యటుమొ
గంబైనచో మెటికవిరుచు | రతిగాంచధవుఁడుచీరచెఱంగుమానెనం
చవ్వలికేగుని రాసగాఁగ | నెల్లగృహకృత్యములయందు పేక్ష సేయు |
నఖిలభోగంబులనువ్యర్థమనుచురోయు | టావివిభుమీఁది మోహం
బుసారెకంటి | కాపురమునెల్ల దామెనాకలువకంటి ॥ ఉ ॥ చేర
లకెచ్చు కన్నగవచెక్కులయందము చెప్పశక్యమా | వారలగొల్వనా
సరము వావులు జానులుమీఱునూదిబం | గారుకపుత్ర ప్రవాళము

లున్నైకొనవలంఘుస్రిలులోకమందులే। దారసికత్వమూగుణము చాత
తిచాతురివానికేతగుఁడ॥ ఉ॥ భామలజాతిచేష్టితవిభావములెల్లనె
రుంగఁగ కామపం। గ్రామకిరీటిన్నైనవిటరాయఁడు మోహనమూర్తి
యుంతియఁడ। నామదిపట్టఁజేయుప్రియనాథుఁడు నన్నెడఁబాసెన
య్యయ్యో। యీమగఁడేలయీపసపునమేటికిశక్కిసవేమి యేటికిఁ॥
ఉ॥ కోరికెకొన్నినాళ్లమదికోరికగాంగకొన్నినాళ్లచే। కూ
రక కొన్నినాళ్లజనకూర్మిడిటుండఁగ దొంగఁ డబ్బెన బ్బె
న। న్వారకపేరులేనిప్రతిబంధము వెబ్బతిసంచువచ్చినా। దారకపో
రిబాపెనకటామగనాలయిపుట్టఁజెల్లునే॥ సీ॥ అలయించునుకవే
ళపాలయుఁడంచికుఱుల సొలయించునుకవేళసొగసుపగల। కల్గ
గించునుకవేళకళలయుండువలంటి మురగించునుకవేళమెలుగుమా
వి। పలికించునుకవేళపావురాపలుకులు పులికించునుకవేళకొసరి
నవ్వి। యూనించునుకవేళసరిబిబ్బోకమునమోము పూనించునుకవే
ళపురుషరతికి। చిగురువిలుకానినైననాసొగసుకాని। యిస్పలేద
న్నమందిమదిదప్పినట్టి। యీమగండేడనేనెడయేడకేడ। నటకిపో
రుబీనిపొందెవతెకోరు॥ ఉ॥ ఆడికనైననేమి మగఁడారడిఁబెట్టిన
నేమిచుట్టము। ల్వాడకయున్ననేమిపరివారముసవ్వననేమి కాపు
రం। బూడిననేమినాదగుపిరియుండిలువానివసంగ నేనుమఁడ। దో
డనెతోవనైతిమదిఁదోఁచకపోయెనికేమి సేయుదుఁడ॥ గీ॥ యేర
నైననానితోవసయటంచు। కానిచోమేసిన్నైరయూప మాడటా

కటి । యింతయే గాక మగఁడుం చునితనిమొగము । చూచి పైరింపలేన
త్రైశుద్ధిగాను ॥ చ ॥ అనియనికంబు నెంచు మదనాశుగదుర్దినకంద
నంబున౯ । ఘనమగుమూర్ఛఁ గాంచు వగ కానివగల్గఁజేయించునై ॥
ఘన౯ । బెనిమిటినీసడించుమది పెకల్చి తలంపులు నించువాఁడువ ।
చ్చెననితలంచు నైచ్చటనుచీమచిటుకన్ననిన౯ జలింపుచున్ ॥ క ॥ ఇ
టులెంతయుఁ జింతింపఁగ । జటినీమణిదయోగ్రబాల్యసఖియింటికివ ।
చ్చుటయుఁ నతఁ ద్వ్యజనములు । ఘటియించి రహస్యముగను గావి
నిపలికెన్ ॥ క ॥ నీవుమొఱంగియుండుకువు నేనుమజంద్రుఁడు నేస్తకా
టయు । నూవ్వునుతాఁ యన్నవెను పొందుగ వాఁడును నేసనుండఁ
ట । లాన్వివిధిపెన్మికైయిపుడు నస్న్ననువానినిజాపెనేనిఁకన్ । భావ
జుకీలికీలతుంఋమాత్రైము నూర్వగఁజాలఁగోమలీ ॥ సీ ॥ కటువుచూచి
నదృష్టి తాకునంచనివానినాగనెల్లితప్పక చూడవెరతు । మినగుబ్బ
లదిమిక్రుమ్మనకంచునను వానిలేఁతమేనును గౌఁగిలంపవెరతు । తొడి
బడిసమ్మతంబు దోలునునంచనివానిగను మోవిగట్టిగా నొక్కవెర
తు చెమటచేఁ జెలుకంబుచిందునంచని వానినెనయుచో కనిదీరఁబె
నఁగ వెరతు । కానిమొకనాఁడునావన్న కానిగాంచి । కదినితనివా
కసిగ్గనఁగౌఁగిలించి । మునుపెదవి నొక్కి రతికేళిపెనఁగి సొక్కి । యే
లుకోనలేకనీరీతిచేలనైతి ॥ ఉ ॥ అన్నమునిద్రయుం జెఱుఁగ నక్రుజ
ళంబులునిల్వజాలమేన్ । సన్నగిలెన్ దిటంబు జనెజాలి విరాళియును
మిటెనేని యు । ప్పన్నులకింపుగాదు త్రిజగంబులు లేవనసట్టుతోఁచు

తే। మోహనిద్రితమైనఁ బ్రాణములు నున్న వాలె వాలాయెయుఁ గనంగనా। శా॥ ఏవంకంజవనీమదీయదయితుండెచ్చోటఁ గన్నాఁడో నే। నే వెంటన్ బ్రియుమాఱు గాంతునిఁక నే నవ్వానిలోఁ దెల్పుదు। న్నినవ్యాజవరోపకారవు గదే నెమ్మిన్నగంబ్రోవవే। పోనీవానికి నావెతల్ దెలుపవే పుణ్యంబునీకయ్యెడున్॥ క॥ అనివేషించనసత్తాఁనని। వినుమువగనైన నీమవేమకశానన్। గొనితెచ్చెదమచ్చాతుఁ। గనవే నేఁడనుచుం బల్కుఁ గ్రుక్కున వెడలెన్॥ మ॥ అతిమోహాస్నితారవాసికశచింతాక్రాంతచిత్తంబులో। వెతలో వెన్కగనీడ్చుపాదములలో విభ్రాంతభావంబులో। ధృతిహీనస్థితిలో దృగంచలసముద్వేలాశ్రుపూరంబులో। మతిఁజింతింపుచు నేగ యొక్క వనసీమన్ గుంజగర్భంబునన్॥ చ॥ భ్రమగొనినట్లు మిన్విరిగి పైఁబడినట్లు గ్రహంబు సోకిన। ట్లమితధనంబు గోల్పడినయట్లు ప్రపంచము గ్రుంగినట్లుచి। త్తము వికలత్వమొంద మదిఁ దాలిమిఁ బోవఁగ నుస్సురందగా। హిమకరుడంతరంగమున నెంతెఁ దలంచి తలంచి యిట్లనున్॥ ఉ॥ ఆతరి బ్రాతవేసినటు లాతఁడు బొమ్మనివీడనాఁడఁగా। నాతిర [illegible] చిప్పిలెకున నంతులుఁ జెప్పలనప్పగింపుచున్। దాఁదలపోరఁ దిన్నవయమ్ముల నేపయనమ్ము దెల్పఁగం। జాతవిషాదనై యనువఁ [illegible] ముఁ బెంచఁ గూడునే॥ ఉ॥ పొమ్మనినంత రాఁదగునె బుద్ధికి మోసము వచ్చెనప్పుడే। కొమ్మగు వెంటబెట్టుకొని కొంకక వచ్చితినే సనగ్నదా। నమ్మనిశుమిచేయు సుకద్దడ పుడు మనటు జేయుమిక్కడా। మమ్ము రమైన

శిగతువిరిములుల్కలకున్దనువొప్పగించెదన్ ‖ సీ ‖ తళుకుబంగరుకుం
డలావిసంపాదంపవలప్రులసరసజవాజిభరణి | పచ్చికస్తురిపీణ జా
నైన నెరజాణ కల్కి పిటారియంగజుకటారి | మకరందములవాక
మదనశాస్త్రిపుటిక రతిచేతచిల్కమర్వంపుమొల్క | మురిపెంబు
లకుదీవిమరుదోటమొలమావినెరనీటుకిరవుపన్నీటిచెరువు | యెంచద
గుముచ్చటలకిమ్ము చూచినామ్ము | కాంతలకునెల్లమేల్బంతికలువదం
తి | మేటిరతులకుసురతాణినిమించుబోణి | దానికెనసైనవానజగా
నంగాన ‖ క ‖ తారలగెలుచునసఖురుచి | తారలతిరశాఖీరూప
తారుణ్యములం | దారంజేయును వసన్నజు | దారంజెగమోహపంచ
దారంగేరున్ ‖ శా ‖ ఆమోమందమునాకనుంగవజెడం గామోవి
సింగారమా | గోముజ్జన్నవగబ్బియాంగొనబునిగ్గుల్ జనూగాడుస్తా |
రామించుచ్చోడజగ్గులోనడల మొయ్యారంబులయ్యారెయా | నా
మారత్నముచూచిమాడవలె నాపద్మాక్షినింకొక్కతెన్ ‖ సీ ‖ ఘ
నవేణివేణిశృంగారమారసినంత మోహాంధకారంబు ముమ్మరించె |
మానిమధ్యమధ్యవైఖరిస్మరించినయంత ప్రకటధైర్యముబట్టబయలుట
బడియె | నతినాభినాభిసౌందర్యమెంచినయంత బలువివేకముసుడి
బడదాడంగె | మృగనేత్రినేత్రలక్ష్మినిగణించినయంత యెదలోన
చాంచల్యమెరవుకొనియె | పాటలాధరయధరంబునీటుదలచి | నంగ
తయనురాగమంతయునలుమీరె | యింతిహైనిగ్గులపుడు విశ్రాంతి
పోదు | విభుకువిశ్రాంతిపోదు వేసటులసెతు ‖ తే ‖ జగజంగసఁగ

కెంపుజగడంపుఁ బటువుకచేఁ దొరకైన కెమ్మోవి చిగురుదాని । యలజ
క్కావలఁ గ్రక్కదలఁ ద్రొక్కఁ గమకించు బిగువుమీఱిన మవ యురము
దాని । సవరంపు బవరంపు సవరింపు నటనచేఁ గుటిలవృత్తిని మించు
కురులదాని । సరిమెన్న నిరిపొన్న సరిగొన్న గరిమచేఁ గంభీరమగు నాభి
గాంచుదాని । మారుశంఖంబు గెలువను మ్మారుబద్ధ । కంకణంబైన
యవ్వులేఖాత్రయంబు । పొలుచుకంఠంబుగలదాని పొందుమాని ।
సాహవార్ధికిలోనైతి మోసపోతి ॥ సీ ॥ యెదురుగాఁ జూచిన నెలతే
టిమనైదారులే జాడఁ జన్న సంభోజవనము । లేచాయ మెలఁగినఁ బూఁ
చినదీవియలేకడ నుంకిన కోకవితతు । లేత్రోవ నిలిచిన నెఱపొన్న
శృంగారపుష్పముల కేగినని గురుటూపు । లేవంక కొదిగినఁ దానిమొగ
లకుంప్రలే దెసదాని సజాజిపుష్ప । అదరుపుట్టించుచున్న వాయతివ
కరుల । నయనములు కేలుకపములు నాభిరరణ । ముగ్ననమ్ము
లునై తోఁచి తెలియఁజేయు । నక్కటవెయ్యాగ ఇాగాయెనేఁ సమాయ ॥
ఉ ॥ చక్కదనాల కేమిరుచి సంపదచిత్తజు బొమ్మయున్న దుర్ । జ
క్కనగాదెయింక నెరజాణతనంబాక చోటఁ గానఁగా । చుక్కవ
లోకమందెన హిమాటల పోకిపిఁ దాంకే తగుర్ । చక్కనభామినీవు
గలుదానిక తోఁకముఁ బోలనే గ్రుకే ॥ సీ ॥ నను పంటనా మోవి నా
కేరదక కేననామి నాచ్చె నోయనుచు నా సుచుసానురా । నమురి
వింతగఁ బలుకఁ గమసచు చెక్కిలిగొట్టి కండె నోయనుచుఁ జన్నగదే
ష్ణు । పందికకౌఁగిటియందుఁ జేర్చి చెమర్చె నోయనిక యటచేసా

సరసను । తడవుగా పడకిచ్చి బడలితిఁ లోయంచు నయముగాఁ గ్రై
కొని బయలులాగు । నట్టిచెలి బాసి తలపోసి యలసి గాసిఁ । దాల్మి నె
డ చేసి వెత దాసి తొసఁపు రోసి । తెల్లఁబడి వంగనా యెహా నైనమాయ । నే
డిగతి జేరవిరవఘ్ల కేది మేర ॥ చ ॥ సరసనయాను భావమునఁ జక్క
ని చక్కెర బొమ్మలాగుగా । దారికెనటంచు నమ్మి నిదోడనయింటి
మగండ సూయవల్ । గొరకుచు వచ్చెగంధవడి లోపల బారుగ వట్టి
నట్టులి । స్థిరనొక సౌఖ్యమబ్బ వనుజైవము తంటిక గంటుకించె మా ॥
సీ ॥ ఇటువు గొబ్బలనొ త్రిపక్కకొహత్తి నా పాను చెల్లించిన యందు
కొత్తై । కొనగోరు నాటించి కూర్మి పాటించిన తమకంబు కెరలించు బొ
గులోన । వాతెరపాలించి చివగించదేలించినావల పలీడెబ్బివవన్నె లా
డి । పావురావ గఁబలిక్క పయికొని కులిక్క నా ముచ్చటప్ప కూర్చు
ము చ్చగమ్మ । పస్సి వనొసంగ కొఱికినమదుపాసంగి । గౌరవించిన
కొమ్ము ఇంగాయ మామ్మ । ననచిలుకు వివ్యేకు నిజనాదుపజ్జ । కెన్న
డిఁ జేరునా వంతి చెప్పడు దీఱ ॥ చ ॥ తెరచుహొర్ మున్ను సలుద
ర్పకుసద్దమసంటి కింము । ల్పలిసమునం బరంబు సురపొన్నఁడుకా
దరగల్పు జంగము । బ్బబువునరుల్ల తోద్ధరముపచ్చముతు మ్మెద గుంపు
చూపినన్ । గలికయసంగనొనయినఁగలు నెతాద్మ శలీలవానికిన్ ।
గ ॥ మకరకుండాలు వానిపసుపుం పురణంబు సలోల నేత్రతా । రకలు
మెంఙుగులీల నవరత్నపు పాపట బొట్టు మోము నన్ । వికపికరాంద
నా చెలులు ధన్యతనొందఁగ చిత్రభంగులన్ । మురిపెము తానములు బ్బు

కుముద్వలగన్నను జూచుచున్నఁడో ॥ చ ॥ మొనసిన నెయ్యపుర్ణేనుక
నెంతయు మోదిముసుంగుఁబెట్టియా । కుసుమసుగంధి యున్న
ట్టదుకొంకుచు నేచెయిదాఁచని ద్రిచేఁ । గసరిన యట్లు మన్కారము
గప్పిచనంగవనై కిదాప్పిమై । నుసులుచునీవిజాల్చిన మనోహర
లీల నెన్నశక్యమే ॥ చ ॥ మలయజగంధి దాశరను మజ్జన మై తెలివ
ల్వమొంటికొం । గెలమి ధరించి నైకధరియించక యేకురు గార్చుచు
న్ననే । నెలవిని కొంగిలించికొన నాహా మధ్యయసంగసంగరా । కల
నవెనంగినట్టి రతికౌశలముల్ మదిలోఁదలంచెదక్ ॥ చ ॥ పులు
గులకబ్బులోకనకపుం జిగిదిబ్బలా దానిగుబ్బలో । వలపుఁదీవిరో
సుధలవాలికయో దానిమోలుంగు మోవిరో । కలువలఁ బంపరో కను
మకాస్త్రకుడంబెరో కాకయింతిరో । యలవియొ దాని యందము
కవాతలపందెలు వన్నెతెఁ ॥ చ ॥ ఒకతొడ సందిటజ్ఞానిపి
యొక్కతొడన్వలిచేసి యొక్కచే । రకమగుగుబ్బచన్నొకకరంబు
నపెన్నొకొప్పుఁబట్టిర । త్రకతకతాళమూనములఁదాఁగికఁ గూడెను
నన్నుఁ జూచుచు । న్బకపకసళ్వనావలపుబంగరుబొమ్మను జూచు
చున్నఁడో ॥ సీ ॥ వెనుదియ్యకుమటంచు వెడవిల్తుఁడాఁ౦ముజగత్రి
పాలికకీలుజడనటింప । స్మరసంగరంబునఁగుదియుపుష్పవానత్ర
ములుసగుల ముత్యములు రాల । మగుఁడసుజగజెట్టి బీరుమఠక్కు
యము మూల్కఁగరవంబుల ఘుమత్కారమొసగ । చిత్రజు రాజ్యాధి
షేకాంబుల్తుంబరంగఁ గాడిన చెమటబిందువులు చెలఁగ । మనవర

దేవతాధ్యానమహితనిష్ఠఁ। బోలియరమోద్భుతగదోయి పాలుపు
మిగుల। మగసాగసుఁ జూపె నాయింతి మరువిదంబె। పగడసాలస
కెల్చిసపంతమునను ॥ శా॥ ఏకాంతాంగనజాతువారునమృతంబేయం
గమీక్షించిరినా। హేమంపుంచక్ర శుక్రకన్నునబలేయేడక్కుమక్కా
డినా। నేమోచక్కెరబప్పలంటినటులౌ నైచ్చోటచేఁ జాఁచినా। ప్రే
మంబెన్నిధియబ్బినట్లగునయా కేయామోయా కేతగుణ్ ॥ సీ॥ త
ళుకుబంగరుచాయగాఁ జుల్లి వ్రాయఁగులికి పక్కుకుహత్తికొంత
సేపు। తనివితీరకపేర్చి తనపైకినను దాక్కంచుగా సమరతిఁ గొంత
సేపు। నదిచాలకెమరెక్కియను రాగమునబ్రమోకిర వింతహత్తిం
పులఁగొంతసేపు। గనిదీరకటులేచి గ్రక్కునదమికేచి కుచుచగోరిగ
పులఁగొంతసేపు। గోనబుకోకిలరవములఁ గొంతసేపుఁ। గోష్ఠరుచ
గముల్కుపల్కులఁ గొంతసేపు। కరగికరఁగించుచుం బ్రేమఁ గలసిమెల
సి। సొలసిసొలయించు నాతిసేఁ జూడనైతి. ॥ చ॥ తలఁచకులాంగ
నారతిసుఖప్రదమేని సుగంధబుద్ధి వేశ్యలోఁ। గలఁచుట ద్రవ్యహానికి
నిగారణ విందుము సందుగొందుయుం। తులనమొనఁబొందుఁ స్వార్థ
దూష్యమగున్ బహుయుష్కభ్యాగణ్। దలకొనస్వఘామలరతం బె
రతంబుజగన్నుతంబుగణ్ ॥ చ॥ గరగరికైనవై నైనయొగ్గినవై నెర
నీటుకత్తైనై। పరువవుబిందు జవ్వనపు శాగరినాగరికంపుఁ బ్రోడ
నై। మరువగునవ్వ మోమొదయి ముద్దులగుమ్మయి ముచ్చటైనవై।
సురతశాస్త్రప్రవీణయగు సుందరియుం దటికిన్ లభించునే । గీ॥ జా

బుకొప్పునఁగనగు మోము చలువదేర । మెఱుగుకన్నులు జిగిమీరి మెఱ
యునింత। కస్తూరిసఁదోఁచుచున్నది గాని చేత। కప్పు దద్దంబులోఁదోఁ
చులిప్పి వసిది। చ। జిలిబిలి చెక్కుటద్దాలు కుచెక్కులు ముద్దులమో
వి నిక్కులుగా । సాంపులకన్నదోయి నల్సాక్కులు వీడకుమన్న
ప్రేమ కుక్కలుగా । తెలుకుల పావురాపలుకు పికుక్కలు తైనిరి వింతప
కుక్కలుగా। గలిసినసీరతఁబులిఁకఁగందు నైయుండు నిభానన నామణీ।
శా। ఓ నీముద్దుల గుమ్మకులిక్కతెలు నేయందంపు పూరెమ్మ సా। దా
నే దక్కఁ వనాఁ యిక్కయిది యాయజ్ఞాప్తిరే కథక్క ము। లేనీ
లాలకియంచు నేఁ బాగడ నంతెవింత పుంటావశే। తీనాట్యంబున న
గ్న నేలిఁ వగల్నైనంతు కాఁతామణీ ॥ చ॥ కలికిస కొప్పుతోఁ జటి
లు ఒఫముతోఁ డుజ్జ్రైకితో। తెఱుల విల్తుపావెమొక తట్టుతళుక్కు
నాకట్టుకొంగుతో। సాలపులకన్నెన్నుదర సౌకుమారతో వరిపాన్పు
డీసి। వెలసి నివచ్చు తీవి మదినెన్న నమోపమహంస గామినీ।
ఉ। పంతమి దేలనే పెదవిపానక మానకతోఁకఁజాలనే। యెంతెటిది
ట్టు వేతి సరకిప్పుడు నాకొక ముస్తుచెట్టవే। పాతలనే చకేమగుదివాణ
ము జాతిసటన్న దా చశే। యింతులమేటియింతచేమేటికిఁటి
కివాటినూటికిగా। చ। ఒక పరణంబుసన్నిలిచినొక్క పదంబు మ
నంచిహిమ్సదా। లిబ్బికిలి మెఱుంగు గాజులు ఘులీ సచేతులు నాదు
మూఁపునగా! రకము గై విగుబ్బలనురస్థలిగ్రుమ్మరినీదుమూలపాం।
దిలఁగుఘోన్నతిఁగా బాగడనీర జగర్భునకైన శక్యమె ॥ చ। అంధిక

దానిబొమ్మపనముందపు ఉద్రపుటింటిలోపలన్ । సరసత మేలపెండ్లా
డలసందులపొందుల మోపినించులన్ । పెరిమిచెలంగ కూ ప్రపంచిం
ములంగనుప్పన ట్టియా । గుజుతులు వేడ్క నొండొరులకున్ గను
పించఁగ సుందరులెన్నఁడో ॥ చ ॥ చిలుకలకొల్కి చిత్రజుని చిల్కుం
ములుక్కలకల్కి మోహాంగి । తెలియఁగ నేను రాఁగఁగడకేతటుం
డు మటచుచుంచవన్ । బలికిన గుండె దిగులు మనవ్రాన్పి యున్న
రుమంచు నేనిలన్ । గలకలనవ్విదోసనకొంగట జేర్చవలే విలాసి
నీ ॥ చ ॥ పెనిమిటి వెన్క నిల్చి సరిబెత్తి చూపుల నీవు చూడనే । మం
నుకొని ముద్దు బెట్టుటకు మోమటు లొగ్గఁగ నీవు వేగ । దని తలఁచుచూ
చి నేనలుగ సందు కుంకన్నా నీవు నొక్క నే । నిరుమదిఁ గొంకటం బా
డుచనీవుఅ గన్నులు మోడ్పవా చెలీ ॥ ఉ ॥ నెంతువు నాదు కోర్క గ
మనింతువు కేళికహార్మికంబునా । నెంతువు కొమ్మ గుబ్బలదనింతువు
బౌరుష కేళి చేతవు । నెంతువు లోనె కేళి కెన నెంతువు నాదుగుణంబు
లెన్నెడన్ । కాంతలలోన నీకు సరిగాన జగాన నగాన తప్తనీ ॥ సీ ॥ చ
గుగుబ్బ పెనుగొండ సంస్థానము మంచి తెలి చూపు వెలి చామరల ఘటిం
చి । పయ్యెద వెంగావి పావడ భావనించి ముఖ పుండరీక మింపనగదిం
చి । యూరోహరత్న సింహాసనంబున నుంచి కటిచక్రమును హస్తగత
ము చేసి । పావురా వగస్వర పటహంబు మొరయించి కలయఁ గసంత
వఁగా నపించి । మినిమిపాక్కలి మూలబొక్క సము సంగి । తొగరు
వినుఁ రాజిలు కానిన గరమ్ము । కరిమ పల రాయపట్టంబు గట్టినట్టి ।

కరుణలో నేలుకొమ్మ బంగారుబొమ్మ ॥ చ ॥ విరహదవానలంబున నను
వేగుచు నన్న మటంచు నిద్రయః । చెలుఁగ కనే సుజాలిఁబడ నేమనిత
ల్కావిదేమి యల్కాని । సరసతఁగంటి నీవిగుళు వన్నెలనై వడి నీరుచి
త్తముక్ । హరిహరి యింతయేల కరిసత్వముఁబూనఁగ మానినీమణీ॥
సీ॥ కలికనీ సొగసైన్లఁగలయ [illegible] వేళకిను రెప్పపాటు విఘ్నముగ
నైంతు। సరసనీతో మాటలా [illegible] బుసు సంవత్సరము
గనైంతు। చెలినీ [illegible] త్రించునాగరియ నేపు యుగంబుగా
గనైంతు । [illegible] నూనాన్లకల్పకోటిశతంబు
గాగనుంతు । [illegible] నీకు నే సమ్మనాఁడె । లాతిగా జూతు
రా [illegible] । [illegible] । నలిచిమా
టాడవే [illegible] । సీ ॥ పలుకవే [illegible] చిల్కవే వగారురా
చిల్కవే [illegible] । నిలువవే [illegible] పేవెదవి
ల్లుకలువవే [illegible] । చూడవే కన్నె [illegible] మోడినీ
[illegible] రా నేనీవాఁడ నేను । [illegible] దియ్యవే మదుపులగది
యవైథ [illegible] కయ్యముసగ । [illegible] బోధలకిక్కియలి
కి । [illegible] వలమానసపవమానగళితమాన । దళితమానస [illegible] నేతా
[illegible] జాల । జాలమిది [illegible] సయన ॥ సీ ॥ జిలిబిలిగాడ్పుల
[illegible] ఘనసాంద్రగుహ చెంత కదయనీవె । మోహంబు
రా [illegible] యనీవె । యామని
జలతాపమానంగ [illegible] సుధాధారనాసనీవె। చిగురాకు తా

ర్చిచ్చు సెగలెగయించె నీనెరులమబ్బుల చాయనిలువనీవె । మార
ఘూతంబు బల్వెత లీ మైనీదు । విశదగళీరవమంత్రముల్వి నఁగనీవె।
కొమ్మనిసనాటయుండియున విన్మ్మనాఁడ । జాలమిక నేల నేతాళఁజా
లబాల ॥ సీ ॥ ఎలదేఁటిగమి మేటియలగోలుమూకల నెల్లను క్తీబు గా
నెచ్చరించి । నలువంక గొరువంకబలితంపుఁ దోటల నెల్లను వే ర్వేర
నేర్పరించి । రహిమించువహినించురాయంచగమి యూక్తికై జీతము
లనెల్లగనితిఁబెట్టి । గసగమాపులను వూవులెనసినకోయిలఁ సరదార్ల కె
ల్లను సారిజెప్పి । యదిగొవలరాజు దన ఘాఁజునదనుఁ జేసి । వెడలి
వేయుంచె పూపాద వెలిగుడారు । నింక నేతాళననుఁ బ్రోవనిదియ వే
ళ । యేలనే మోడియయ్యెడహా యెమ్మెలాడి ॥ క ॥ అనితావనితామ
ణికై । జనితార్తినితాంతవిరహిజనతాఘనతా । పనిదానంబగు మ
దనుఁడు । ననవిల్లునదాసదోచినవితంబయినన్ ॥ శా ॥ ఏ రామా
గుఁడతల్లి వంకయని నీకెంతేనియున్ లేదుగా । రారాపుల్ననుఁ జే
యనాయమగు నారాజత్కృపాశాలియా । శ్రీరామావ్యదయేశుఁ
డాఘుసనకేరీటన్ దగంబుట్టలో । క్షీరాంభోనిధికిన్ హాలాహలము
మాత్రికిన్ పాంథవిధ్వంసకా ॥ చ ॥ బలిమిని మోగవర్గముల బాధ
లఁబెట్టెదు నిర్దయాత్మనీ । దశనులు చెట్లపాలయి శతాంగమరూవక
మైశలీముఖం । బులుకదు వాడిహేయమయి పూనినయత్తు శరాస
నంబుని । ష్ఫలము యిపోయి వంగదశుభంబగు ధారువికెల్లమన్మథా ॥
గీ ॥ శివుఁడు నిను జీవమాత్రావశిష్టుఁ జేసె । నన్నకదముట్టదు సుమతే

ష్టకటఁ గాదె । తనువు సగ మైన సభంగంబు తపపడఁగ । జంపై మైపో
యిన త్రుతిశేషంబు వగునె ॥ ఉ ॥ మత్తిలవిప్రయోగజనమగ్నుఁ డైన
ప్రసూనధన్వికిన్ । కత్తులు లోనఁ జేన నెజనంపాలు కమాధవ నామధేయ
మా । త్వత్తమమే గలంగ లిగె నోగ దనీకు నుధాఖ్యాగారకున్ । హా
స్తనవేలరక్కసునకుఁ బినపుణ్యజనాఖ్యయుం బెటెన్ ॥ క ॥ మధు
పగుణశాలితో నైత్రిమహి సైనన్ని । కైకి మూఁగ మూర్చి పంచమ ధ్వంగి
చేర్చి । రంతు విడి యెదు జాతి రవంత తోన్న । యుచితగతి లేదు గాసం
తమోవసంత ॥ ఉ ॥ బాపురె పాంథభంజనప్రభంజనయామ్యదిశాం
తరంబునన్ । తాపురమీవు సల్పిటులు తాలుస కిన్ జనపీడనంబులం ।
తాపురి నందు నైత్యులకు కర్కశభావము పందనాద్రిశ్యం । గోపతి
పన్నగావళికి నుగ్రతఁ జేర్పఁగ గాదె నిచ్చలున్ ॥ చ ॥ యిఁకను మనో
గుణంబు విరియించె ఁ బ్రాణము టంచు నెంచుము । ప్పలయఁగఁ జేసె
వౌరమల యానిల మొంత టివాండ్ర హెంచెపాం । సులగటగర్భవుం
దె బలసూదనుండు గతి మట్టు బెట్టఁగా । నిలిచె జగంబు తానియెడ సం
గరయు నేఁ డయనాక్రమింపదే ॥ క ॥ అఘనా ప్రేరేపమనో । భవ
నాపై కలితశాతవనవ్యసదనో । పవనాపగ కోర్పవనా । పవనాపవ
నాశిరలమ పవనా పవనా ॥ సీ ॥ పాదలపై మొదలు తుప్మద సౌరమీధా
రవెలి కటాక్షమెయింత కలుగుదాఁక । గమలు గాదెడు లకీరములో
కవిడి శుకహారి మధ్య పంచాస్త్రమదాఁక । పగలే చేఁగొనగల సంపెగ
భారమీదాఁ కరగు గ్రోన్ని యదంగికరించుదాఁక । కిరులచేకరలు తా

పురభారమిడి(కొశుకవాపిడుగమొ స్తనాచుదాంక । నవమునవము
గపొలుపుపల్లవముభార । ప్రబలుమిరేఖ కాంతచేపట్టుదాంక।తగి
దుపలమికా వహిడారిశెప । తలఁపుశీవేర్వ గానేరుఁ దరుఁదోగా
ప్పు ॥ వ ॥ అనియిట్లు విధంబునంబలుదిమున్నపికశుక నికరకలకల
బునకుఁ దొందమున్నదై త్వఁబునందలఁచుచున్నయితిమి కరకరికల
బుచెలఁగుపిలుపుండు డొరవెంకకరుకుకరుక్రన్నలకు విస్తారుగా
కుదాఁచుచకచకలరుచకిటాయవానమూనముఁదై పొంగులుచునిగ్గ
గమునరుగులునైరగతిపరిదిఁదగులునొందు దగులునైగలమిఁగులనులు
చురాకెంచువనసమవలోకంబులేమింజేసిలోకంబుని నాలోకంబు
గానెంచుచునమ్మంచుబోడి తనయుదిండేసినవినూవంబులు సారె
సారెసొంపలంపుచునచ్చిగుపుబోడిఁగారిమొదటఁ శాపినదైవంబుకు
బలసటునుపెరుగుఁదముచు కుందరవనతనుఁజూసిన శోవంబునసేమిపా
టుఁదము నూయనికందుడుసుమ్మలదున్నసెప్పుడు నునంగొందు నూ
యసకొన్పులఁదెప్పలందేలుచునంతంతకుమురంతలుగు కంటినం
లాపంబునందూలుచుఁబ్రివ్వరపత్పురాశి గామినింగెంకనుపాయుం
బుదగానది నరర ధారణంబునందేమియునాసఁబానక పెట్టునిట్టా
ర్పుగాచ్చుఁలపుధరపల్లవంబుబిటులువారసంజాతకాశ్వాసంబునముం
జేతకింకణంబులుజాఱనానంగిరానివిరహోనసాగరంబు చుట్టునొనై
నూయనుతెలుంగునబొంగినకన్నీరుకెలంకులంబ్రాలఁదులుగానిన
సైపరాంశ తాపంబునడంకె నయాఁడిముత్యంబుల సరంబులింప్రన్నీల
విసరంబులందెగడనెంచలుకుదైన నిండుముఖిచెవని దిగునకాని

గ్గి నంటియపలుకొఁగిలించికానకనిగ్గుసందలపించుచు నిప్పుడము ద్దు
గుఱ్ఱనన్నుఁ రమ్మనికమ్మఁబంపినంగదాతినతపంబుఁ ఫలించుననియెంచు
ననియెంచుచుయమ్మినలోచనా ధీనమానసుండై యుండునవసరం
బున॥ చ॥ శరమునఁగెంజెడల్మ్లుమట పెన్నగుచిత్తిరి బొట్టువాతె
రలా। సరసపువీడెళ్ళంగరలుచన్నవమై రుచిరాఢవేరులు। న్వరము
ననాశ్చత్రము సుగాత్రిమునన్ను బూదిమెప్పఁగా। నగుమగజోగు
రాశాంకతెయచ్చటికింజనుదెంచె గ్రక్కునన్॥ క॥ అరుదెంచినయ
వ్వనితన్। బిరిసరమునఁగాంచి వినయభరితమ్మదూత్తిన్। తెరుఁగే
యెంమెండెంమల। శిరికెదవెందుండుదాసవని యతఁగుటయున్॥
క॥ కాసీపురమునవాసం। పేసలుపుమనమరగుపనిగ్రహమునకుం
తే। వాసీవయియుంతుతరిని। న్నేసతతముజాతునన్న నీదెసు
హాసో॥ చ॥ అతులితరూపనేనల్పహాస్పతియుంటికిఁ బోయినస్త్రీ
చో। నలిసివిలాసినీమణి రహస్యముగా ననుఁబిల్చినీదుసం। గతి
యువియోగముందెలిపి గ్రక్కునసెక్కడ నున్నవాఁడొయే। వితి
ముననేవియున్నెదలివేగమెరమ్మనిపంచెఁబంచినన్॥ క॥ వెదకిం
బోయినతీఁరెయ। పదములదగిలినవితంబుపాటిల్లఁగని। న్నైమటి
నెకనుగొంటిసిస। మ్మదముపహరిణాంక వినుముమానిని వెతలన్॥
ఉ॥ ఎంతనివిన్నపింతురజనీశరతీశదురంతచింతచేఁ। దాంలివ
హించునీరువనితామణికెట్టిదృటియొక్కదివ్యవ। క్షాంతరమైతుణాం
బాకయుగాంతరమైనిమిషంబుబ్రహ్మక। ల్పాంతరమయ్యె నెన్నమ
టియవల్లిమట్టువచింపశక్యమే॥ క॥ పులకపయిరుచనుపొట్టల।

మొలకలెగయ మెఱుఁగులెసఁగు బొమవిలు చెలఁగఁ । జలమఁగురి
యుఁజెలికనుఁగవ । జలదములసఁదగునుగాక జలజములగునె ॥ ఉ ॥
నేస్తమెయుంజటంబునను నిన్నులిఖించులిఖించిచెప్పల । ప్రార్థక
మూచుచూచి తనయక్కునఁజేర్చును జేర్చి సంతసం । బేర్పడసా
ద్భుతసాక్షితసహృత్తత తాపమూని నిన్నసోఁకుసం । చూర్పులునించు
చున్నెలఁతయున్నదకన్నది విన్నవించితిన్ ॥ ఉ ॥ ము
ద్దియమోహమెంతటిదొ మోహనరూపవిలాసవింటివే । నుద్దులను
ల్లదెవ్వరినిఁజూడఁగనొల్లదు సొమ్ములొల్లదే । ప్రొద్దువిడెంబుఁజల్వ
లును భోజనమొల్లదు నిద్రమొల్లదీ । కొద్దికివచ్చె విల్తునిల కోరులనేమ
గుచున్నదో కదా ॥ గీ ॥ దేశములలేని పెక్కుసందేశములను । నొ
డివెనని దెల్పఁగానిందులెడివుపట్టు । యింటిచెంగటి పూఁబొదరింటికి
పుడె । నిన్నరమ్మన్నదిచవుదానీరజాక్షి ॥ ఉ ॥ తాపముదీరెనా మది
ను ధామధురోక్తులఁసీవు దెల్పఁగా । తాపసియీమమోహపక్వతిధారు
ణిఁజేసెడువారలెవ్వరున్ । మాపటివేళవచ్చెదను మల్లియపూఁబొ
దరిల్లుచేరనీ । వాపరమానుమధ్యకు మదాగమనం బెఱుఁగింపనేగు
మా ॥ క ॥ అనిదానిఁబంచి దట్టియు । ఘనమగుకాశయును గట్టిక
ట్టాయితమై । వనజాక్షియుండుతమిగని । యనుగుణముగ తమిఘు
టించెననరవిప్రాలెన్ ॥ మ ॥ ప్రతిజన్మంబును మంగళత్వగరిమన్
బ్రాపింపనింద్రాణిను । వ్రతచర్యస్వరుణానికిన్ప్రవిహారిద్రాచూర్ణరా
శిన్నథ । స్తుతపూర్వంబున వాయనంబొసఁగఁ బ్రత్యక్షింథువీచీప
టా । వళిమొప్పనొనిచలునతుతలు నాఁబెంపొందె తారాఘముల్ ॥

[illegible] । చరమశైల[illegible] । శశధరుం డవనసీడఁబాసి [illegible]
[illegible]ముకన్య[illegible]యతి । [illegible]గెడుక[illegible]ఘుటలో నాం[illegible]రములె
[illegible] ॥ మ ॥ సమిద్ధుల్లాసి[illegible]పంచజయుండుపటు తేజస్స్ఫూర్తి[illegible]
[illegible] । సమయంబాటం[illegible]సంగ్రహ విరాజన్మూర్తి[illegible]
[illegible] । [illegible]పద్రిసేతయయపై జా[illegible]
[illegible] । [illegible]మూర్త్స్నమూ[illegible]
[illegible] ॥ మ ॥ నట[illegible]సూపురము[illegible] దిశం
[illegible] । [illegible]జటా[illegible] ప్రభ[illegible]సంధ్యారుచు[illegible]
[illegible] । [illegible]జూటీసటదాపగాంబుకణ[illegible]
[illegible]జేంద్ర[illegible]సింతంతటన్ ॥ సీ ॥ [illegible]
జా[illegible]తీరతులసీ వనవిహార[illegible] మం[illegible]
[illegible]నాద్రి[illegible]కుంజర[illegible]కురుంబక[illegible]దాసరోలంబపటల[illegible]
[illegible]వంతి[illegible]ంగకలితసీలభుజంగ[illegible]
[illegible]మేచక[illegible] ।
[illegible]
[illegible] । డింబరము[illegible]
[illegible] ॥ ౭ ॥ అప్పుడుసంకేతతలమునకు । స[illegible]
[illegible]సహాయం । [illegible]చెలిపచ్చుమార్గము । [illegible]
[illegible] ॥ ౭ ॥ అంతనాజోగిజవరాలుమంతసము
న । పోయివచ్చిసత్రముమ్రోల [illegible] । చెప్పనదియును
[illegible] । బహుమతులొసఁగి సాహసపటిమఁజేసి ॥

మ ॥ [illegible]హాస్యత్వంబులు వేగదీర్చి నిజసంకేతస్థలీసీమకున్ । జవహు
మా[illegible]యులమప్పి [illegible]త్రిగడియల్వచ్చారునున్ లెక్కహా । [illegible]హితో
[illegible]ంగి మత్ప్రాగ్భవా యొనయించుక్ షష్ఠ్యావళింబంచియా । మహాశౌర
త్నము వేడ్కభ[illegible]భుజియింపన్ వాక్పతాహారిణా ॥ చ ॥ కపటయుతాంతరంగమునఁ గ్రక్కున మందిరిజామకూటమిన్ । స్వపతినిని
[illegible]ఁ బుచ్చి [illegible] నలందుంచిన కేళ్లమల్లిపా । నుత్రపయినంచిచేచి
[illegible]నూపురము [illegible]ంచితట్లునే । రుపులగంబుట్టగొల్లమిడరూపవ
తీ[illegible]సంభ్రమంబున[illegible] ॥ సీ ॥ [illegible]కిప్పగుగొప్ప కొప్పు[illegible]
[illegible] । [illegible]పుగ[illegible]వను[illegible]సర
[illegible] । [illegible]
[illegible] । మేలిదార్ల్యెలనే[illegible]
స్స[illegible]గ కాటుకరేఖలు నీటుమెఱయ । పాసఁగ కరవన్నె[illegible]
[illegible] । [illegible] । గం
[illegible]లు[illegible] । [illegible]దియవచ్చె సకు[illegible]
[illegible]ర ॥ క ॥ ఆ[illegible]సేరవచ్చిన । తారాతరళాక్షిఁ గాంచి తా[illegible]
[illegible] । [illegible]రజని । గౌరవమున జారసాం[illegible]కొ[illegible]ట
[illegible] ॥ చ ॥ అను[illegible]తహారవత్ప్రిచురమూపరిచుంబిత దంతవా
సము । [illegible]వమ మోహజాతపులకాంకురమ[illegible]నిమిలి తేక్షణం । [illegible]
వరతస్ఫురన్మణిత మత్స్యసరా[illegible]నిరస్తనీవిబం । ధనమగుచున్నెలం[illegible]
[illegible]దుతద్రతిసౌఖ్యరసానుభూతిన్ ॥ ఉ ॥ మానినిగూడియిట్టుల సమా
నసుఖంగ జకేళిఁదేలితా । నానలినారినారిని ప్రియంబున దో[illegible]

నివేద్యము లొసఁగి । బూని కెమ్మోవిఁ గానరి? పూర్వదిక్కపురాంగనా ప్ర
తి । స్నానపు రెన్నసించెనయశంబున కున్నయమేమి కామికిన్ ॥ ౯౦
త ॥ మ । తొలిదేవేంద్రుఁడు మాకులంబు చూరలేదో నేమి నాక్ష్య
ము రా । యలయంకస్థితిఁ గాంచలేదో స్వరవిద్యాన్విష్ణుమావారి ।
షలచేపాణిని నేర్వఁడో యని కులస్థానప్రతిష్ఠా త్రిపింగం । గలఘో
షించెనునాఁగ కోళ్లు కలయం గ్రూర్పేర్వ రాసుండౌటన్ । సీ॥ ఘోరత్రిలోకా
మి కాభోగని తొలి కొండ పుట్టినెనికీస నిర్నికపునఁగ । పరమ్మానుపవి
ష్ణుని ప్రదీపాంధకారార్థరహితుఁడై యచటనుండు పసుపాలహరి యనఁగఁ ప
ద్మినీమిత్రుఁడు బ్రహ్మవేషము దాల్చి తనినిర్గున వెల్ల గౌరయనంగ ।
చక్రవాకియు నేత్రజలవృష్టి సమయుచోఁ గనుపట్టు శారద ఘనమనఁగ
ఁ । వెలయవేగురుచుక్క గను వెన్నముష్టి । చెంతచూపట్టు కాగము
జ్జైగయనంగ । ముచ్చు దేదుకత్తెలమోము లెల్ల । వెలవెలఁ బోవ
దూర్పునదెలుపుఁదోచె ॥ ఉ ॥ చుక్కల రేడు తాల్చు దెస జాఁదుత
గంగురు సంగరార్థమై । యక్కున దారసిల్లనని యక్కటిపంతన
రీతిపేగురుం । జక్కను రేంద్రుఁడు దిక్కున నోడిరెఁ దప్పఁ లోఁగారె
తెపుల్ । మిక్కుటమయ్యనానటు సముద్దరెలంగెఁ ప్రభాతరాగముల్
॥ క ॥ చీఁకటి కాటుకపట్టు । కాకుపదన్యాస మంపు కిరజా
లకముల్ । లీకనిగుడింపఁ దారలు । వ్యాకులతఁ దారె ఖాగమునఁ గు
టస్ఫురిన్ ॥ సీ ॥ తేఁటికాటుక రేక నీటుమీఱఁగ దిద్ది పసిపిఁ గాపు
పొడిపసుపుఁ గాని । తెలిపేనెనిగ్గులతిలకంబు సవరించి రమణీయప
ద్రాంకురమూలపలరి । కమ్మపంగరు చాయకసిక కప్పు వసించి హంస

[illegible]స్వాస్థ్యము చేసె నతిశయించి । యయపయోగంబు సొంపొదవఁగా ధరి
యించి కింకరీజనంబులు చాలఁ బొంకపరిచి। చెలఁగుతరఁగలపయ్యెదచెఱఁ
గు జాఱ । పిరుసగపు నెత్తమ్మిగంబునఁ జెంగలింప । పద్మినీకాంతయు
తులసౌందర్యగరిమ । గాంచిపతికన్నుసన్న మేల్కాంచె[illegible]
వ । [illegible]యనూపకోఢ్కరకార్వర గర్వమడంగ ద్రొక్కుచు । [illegible]ని
[illegible]నాసన్నతుత్వలయ ముఖ్యమహామహనీయమగా[illegible] । [illegible]దు
నెలంగ[illegible] నియమహాసపికాసము నేత్రపర్వము[illegible] । [illegible]
[illegible]రఁ బకి[illegible] తవపొలుకి బాష్పపూరమై ॥ చ ॥ వనజము[illegible]
[illegible]లుపఱం[illegible] నిం। పునజతేగూడిజక్కవలమొత్తములా
[illegible]ల్లనొం। పుసఁదగునాత్మబింబమిపూర్వమహానగము
[illegible]రాం । చనగిరిపైతిజెల్లరవిచక్రముఁగనైక్యమైనమోస్వదిస్సు
నకా ॥ చ ॥ తొసమయూవనీవిభుఁడు వాల్చినకెంపుల తాళి[illegible]యఁగా ।
[illegible]దెనెలం[illegible]ఖాస్కరుఁడు దానురరత్నలుభద్రరత్నమై । నిసుదికస
[illegible]నయ్యొక్కడునిం[illegible]నిరిత్తగుణాగుణాతపం । [illegible] వదియు తిను
[illegible]ండినకుఁదుమపూఁతల్మైవడికే ॥ ఉ । అంతట దేవమంత్రిమాయా
[illegible]కూటపటీరపాటకా । భ్యంతరనిర్గతానిల మహార్ఘ్యఖ[illegible]తప
[illegible]సారకా । క్రాంతినెసంగుచున్సలయఁ[illegible]ంతునిగంతుల నిప్రవే
[illegible]తా । నింటని[illegible]టంకాదువ నిట్టుటుశయ్యకుఁ జేయిదార్చ్య
[illegible] ॥ క ॥ కానకలతికాగాత్రిం । గానకమదియుల్లమునఁగ[illegible]ర
ముత[illegible]పెడిం । గానకమనసిజుదేచం । గానకిటాయనుచు గ్రిపా
వముకలయఁగవెదకెఁ ॥ చ ॥ వెదకెవధూమణింగనమి వేదనఁ జెంమ

[illegible]

[illegible] రనాయక [illegible] సమరనాయ । [illegible] మో [illegible]

[illegible] । [illegible] భూప [illegible] । [illegible] యమ [illegible]

తిప్ప [illegible] ॥ ౯ ॥ ఎంతలేమి యయుఁ [illegible] । [illegible]

ము [illegible] గడచి । మొగము [illegible] ము [illegible]

[illegible] యించుక [illegible] । ఆచార్య [illegible]
[illegible] మోక్ష [illegible] వారు । [illegible]
[illegible] దేరకతము [illegible] యైన [illegible]
[illegible] వారు । [illegible]
[illegible] నైనవారు । [illegible]
[illegible] । [illegible] చేసితోడి ।
[illegible] । [illegible]
[illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible] ।
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible] తోడ [illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] తో [illegible] ॥ [illegible] ఓ మహానుభావ [illegible] ।
[illegible] । [illegible]

గ్నై యుండ నింత వంత సుంద సేల ॥ క ॥ ఆనవిని యవనత ముఖుఁ డై | యనిమిష గురుఁ డిట్టులనియె సమరేంద్రునితో | వినుపింప రాని కార్యము | వినుపింపఁగవలసె నైన వినుమిద్ధమతీ ॥ ఉ ॥ అప్రతిమ ప్రసంగ [illegible] | [illegible] పున [illegible] | [illegible] | మాత్రమె [illegible] [illegible] పించెదే ॥ క ॥ అంబయ [illegible] | [illegible] భయము లేక సేసె మోహ | [illegible] | [illegible] వేసె [illegible] | క ॥ హా హా యమలోకమునకు [illegible] | [illegible] శాంకుని [illegible] | గురు [illegible] | [illegible] యిది యెంత పాపమని తమలోన ॥ చ ॥ [illegible] యింత పాతకము గన్న [illegible] | [illegible] | [illegible] | నెటువలెనన్న [illegible] | [illegible] | [illegible] ॥ చ ॥ అనవినుచు నాకు [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] ॥ శా ॥ అం [illegible] | [illegible] | సంభావించక [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible]

నైతునే ॥ మహాస్రగ్ధర ॥ అసిదిగ్వేదండశుండాయత[illegible]ఘనా
పగ్రథంబోర్వీకేళిన్ । గొనిరోదోమండలిన్ విస్ఫురదుల్లుగుములుగాఁ
గుప్పసారెంగ యుద్ధ । [illegible] గడచడవాణాకంగ
[illegible] విభ్రాంతివేళా । జనితామ్లాతితా[illegible]స్వరహారు[illegible]యనాస్థానిది[illegible]
పులేవిన్ ॥ వ ॥ అప్పుడు [illegible] రకులాధిప[illegible]జాతి యుద్ధేమి వే
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] సంఘటన చేయుచుగా [illegible]

[illegible]

లసిత్ప్రసూన । మంచపువాకిళ్ల నాణెము లగ్గపుమేలుకట్లనీలపు గవాక్ష
ములు గెంపు । టోపుపట్లలకెంపు లుదిరించు గరుడపచ్చ తోరణములపచ్చ [illegible]
[illegible] । దస్త్రాలు [illegible] తెరలు [illegible] జిగిరంగు
మేల్ [illegible] చందువలసందడము మొయిల్ [illegible] । కుట్టిమం
[illegible] హాటము [illegible] దెంచి [illegible] । కం
[illegible] ॥ సీ ॥ [illegible] ముత్యపుగద్దియ నేర
[illegible] దీపవాళ్ళు
[illegible] సుందరి । [illegible] ॥ క ॥ చ
[illegible] దెంచి [illegible] శతమఖుసే
మం । [illegible] నే [illegible] । [illegible]
[illegible] కుటిల [illegible] కొండల [illegible] । [illegible]
యు [illegible] ల్లమాస్వా । [illegible]
[illegible] జాంశము [illegible] సత్రిమ [illegible] । తు [illegible]
న [illegible] ఘుండవు ధర్మ [illegible] ॥ గీ ॥ [illegible]
[illegible] శముగ [illegible] । సొంపుగు [illegible] మని సోం [illegible] ।
సకలజన [illegible] చార్యు భార్య । [illegible] విం తపావం బు
గలదె ॥ క ॥ అంతట [illegible] ఒకనీవ । యుయ్యంతిని [illegible] కొనివచ్చి [illegible]
యంబున ను । [illegible] యు వెరవు [illegible] । క్రొంతు [illegible] వె యెంతకుం
డ [illegible] వరమొ [illegible] ॥ క ॥ [illegible] లో స్త్రీవ్యసనం బే । యతిగర్హితము
దు [illegible] పరాంగనయూపై । [illegible] శీలుం [illegible] గురుసతి । పతివ్రతల నీవాచ
రింప [illegible] డియె నీకుక ॥ చ ॥ అరయక మించిచేసితివి యావనగర్వ

ముచేసక కృత్యము । త్రిదశులకై సనకులలి సంప్రమలై మొగమాటమి
ప్పిహా । స్థిరముగఁ దప్ప గాచితిమి దాయొక లేటకెనిప్పు డైన యూ । గురు
శరణంబు జొచ్చి యనికుంతల నిప్పుటు మేలుదాసిపో ॥ క ॥ ప్రకట
ముగు సంసారంబున । నొక పుణ్యము సవిపుల సమాధానము లిపించెడవూ । ని
కవేయించెదనిదె వూ । నుక ఘటదంష్ట్రా సంజీవం బెఱుఁగఁ డోహో ॥
ము । నసవి త్వాలకులంబుఱు స్వసంగ జంఘా చాపల్యంబునఁ దునం । గన
త స్వారలు నిప్పునేయ సనకీర్తి భావము ప్పన్కహా । ముసల్లో కశపియింప
గా పిలిచి నుస్పాలంబు గా నాగ్రహం । బున సర్వామరసిద్ధ సాధ్యులు
నుగుంపు గ్రా సనాసల్లసిత ॥ క ॥ నాకిని సమసము సమునైఁ । జేనై పి
మొగంబున సముదిఱు నప్పునుకో । పావేశంబున దోఁ పని । నావేఱు
పు మాతఁ జూచి యతపిట్లనిమె ॥ శా ॥ ఓ హూహూ హూ ప్రభూహూ
తుఁడెంత చిత్రహస్తో యిట్లు దాఁ బల్కెనీ । యూహాపోహము లెంచఁ
చేయను కొంత్రిక్కాయము నంగోడిన్ని । మోహూవ్వత్తి నహాల్య
గూడు నెడ లన్నూభిందపనే నుల్లని । స్గాహా నెమ్ము లపుచ్చ కాయపిల
వారా వేయునింకేటికిఁ ॥ సీ ॥ అనురెంద్రుసంఘుష్టి యతని మేస్త్రెలు
పవాబుషి వభూరతెవహ్నికిపుడు లేదా । మరచెనో పాండు భామా
స్నేహముననుండెనై బుతెని యముమెన్నా స్టిసండి । పాసంగఁగా
లేదా యూర్వశి గుత్తవరుణునకనిలుడంజనిఁ గూడదని సెనేమొ । కన్నె
త్తిమొక సలిఁగ నుగొనఁడో కుబేరుఁ డెనయఁడో చారుకావనినికవుఁ
డు । తమతమ చరిత్ర లెఱుఁగక తాము నొకరి । ననుకొనుటలా యనా
మంచిదాఁడ్రు గాక । నోర్లమూయింతు మద్భుజానూనచండ । గాం

ఢవనినాదమునరుసకృపసమునకు ॥ క ॥ మగనియెడరోసితమిస । మృగువయొనను దలచిఁచి మందాకినిచోఁ । దగులుపడితిసన్నం దుకు । డిగుపాశమురాజుపేరుతెలియనిమూఢుల్ ॥ ఉ ॥ ఇందుకు గావహించుకసురేంద్రుఁడుపేంద్రుఁడుశూలికీలియట్ । గ్రందుగని గ్జకోరగనికాయములొక్కటవచ్చితాఁకినన్ । జెందినవేడ్క తా రసిలిచిందరవందరగాఁగజేసెదన్ । చందనగంధినిత్తునెపొసంగని సంధికినేనుజొత్తునే ॥ క ॥ ఈవాగ్తులుమీరారతో। వేఁవరింపుము నిపలికివీటొక్కల్పఁగవాఁ । డావిభుధేంద్రునిచెంతకుఁ । డావచ్చి తనుక్తులెల్లతగఁదెల్పఁయుట్ ॥ ఉ ॥ వింటిరెవానివ్రల్ల దప్పవొఁగ లికూఁతలువచ్చెనక్రివా । రింటికిహానియంతటియకృత్యముచేసియు ప్రసుక్కుడింతయుట్ । బంటుతసంబులాజలపవర్తుక్కఁలోపల వాఁ చియున్ననా । వింటికికార్యమచ్చెనెద వెక్కెదశత్రుసు మాంసఖండ ముల్ ॥ చ ॥ చెదరనికొండలన్నరగఁజేయు మహజ్వాలవజ్రకీలికిన్ । మృదువగునీసముద్రనవనీతపుముద్దగరంచుకొంటనే। నిదెకదనంపు టాయితముశొచ్చుగవచ్చెదమిరలిప్పుడే । కలఁదుచాటచక్కడె యుఁగన్ దెరగంటివజీర్లకీడుదన్ ॥ క ॥ అనిపలికియంతిపురికిన్ । జ నెసురపతియుఁ తనచటిజగడపువార్త । ల్వినినారదుండుతనరుచి । జనితశరన్నారదుండు సంతసమొసఁగన్ ॥ సీ ॥ అతుసూత్రముద్రి ప్పవంగుళికలియోద్ధజనిహితు రూజనాభినయమొసఁగ । శౌరిఁచే రొక్కసబిహ్వాసమరకారణమైనతా రావభూటిఘం స్రవముచెలఁగ। యాలఘుమైరాగ్యకీర్తులైనమదిలోనజగడంపువేదుక ఫిగులుటా

త్ర । నియమకర్మితమైనవైన్మె నభావిరణోత్సాహకృతమైన యబ్బుపొ
అంయ । కలిగెంబో యున్నినాళ్లకు కడుపుసండ । నిష్టమృష్టాన్నపాని
నకితుష్టుండగుచు । కుంచెవిసరుచు వచ్చి విరించికొడుకు । కదుర
యంబునసవుదుభార్గునికడకు ॥ క ॥ అరిగిన జనుదెంచిన । నార
యనమునులై గృహరుండునయవిధులన్న । త్కారముగా నంచిదర । స్మే
రముఖుం డగుచు నేర్పు మెఱయంబల్కెన్ ॥ చ ॥ అనఘయపూర్వ
మైనభవదాగమనంబు దలంపనెక్కుడో । బాసకినరయ్యా మిమ్మ
డెగం బోయఁగ వచ్చినయట్టిదోఁచెని । వినుపను దేవదానవమహాహ
వనాటకసూత్రధారివై । ఘనమగవిక మిటులయకాండపు నీవాళవే
నైసుంగనే ॥ క ॥ అనుటయు నగిపరశావము । గనిపల్కెంగ నేర్పు
కృతిది గావేరపిగా । ననిచోటునకవిగనుగొను । ననుమాటయ భా
ర్గవుయెన్నైననుపినుమా ॥ ఉ ॥ లాలితరూపయౌవన కళారసభా
సుండు సోముండధికాత్తై । వేలుపుటొజ్జపజ్జనెగివద్యలు నేర్చుచునుం
డవాసియు । ల్లాలాకచోటవానసనికంగజవిద్యలు నేర్పి సాహసో।
ద్వేలతచంద్రుడోడెంగ్రని గోడియగ్రహంబున కేగెనంత టన్ ॥ క ॥
అనంవము వేవేగన్ । వారస్పతివచ్చి తెలుపవాస్తోష్పతిదా । నైన
ననేచినకినక । నూచివిధునిమీఁదసైన్యములో వెడలెన్ ॥ ఉ ॥ చం
గుఁడుడోకృరుండుబహుసంగరకోవిదుడై గడంగుసం । క్రందనవ
హ్నియమున్యరక్షక పవిత్రులున్ జీవేనవేలుపా । రండజుమెక్కనింబా
దుపువప్పుడు కేతువులు సర్వంబాశిము । యంరునకీవుబాసటయియుం
డునకుంజయమిమ్ము భార్గవా ॥ వ ॥ అనినదరహాస భాసురముఖుం

ద్రైశుక్రుఁడిట్లనియె ॥ శా ॥ ఏమేమీకడువింతవింటిమి భళీయిట్లాం
డ్రిలోఁదారబల్ । సోమేచంద్రునిముఖ్యశిష్యునిగ నెంచంబోలుమా
కింకసు । తా్రిమాదుల్వ్యడిఁజుట్టుకొన్న శశిమీఁదన్ రేఖగానిత్తునే । నా
మాహాత్మ్యముఁజూడుమాగురునినిందామగ్నుఁగావించెదన్ ॥ క ॥
సురసంయమివరమీకు । న్వైరిమెడ్ద్వక్షిగసువింగుఁబెట్టించెదసం ।
గరమునమీరునిజేచ్ఛా । నరతంజనుడంచుబంచి భార్గవుఁడంతన్ ॥
క ॥ వృషపర్వాదిమహాసుర । వృషభులరావించిచంద్రువిధముదెలి
పియూ । విషమసమయంబుననునని । మిత్రులంగెల్తుమని నీతిమెఱ
యగనంతన్ ॥ క ॥ శీతాంశునిచెంతకునేక । దూతంబనిబంచితా
ముతోడ్పడురీతుల్ । ప్రీతివినఁజేసిదైత్యస । మేతముగాశుక్రుఁడ
చటికేతెంచుటయున్ ॥ గీ ॥ ఎదురుగావచ్చిశుక్రునకెలమిమ్రొక్కి ।
కలువరాయఁడుదనుజులఁగౌఁగిలించి । బావివరుసలుమెఱయం
గవారువాను । నెనసిక్షీరోదకన్యాయమునవసించె ॥ అనుటయు ॥
శా ॥ శ్రీరామానుజకీర్తిధారణరణశ్రీ వేణికాఖడ్గదా । రారాజ
త్కూరపద్మహిత కృద్రిఁగద్భుజాధామధా । మారామాంబుజవాసి
నీపదసముద్యన్మాన్యశరాచావదీ । గ్గారాతిప్రభుకర్ణకర్ణ శిబికల్పా
కల్పదానోదయా ॥ క ॥ భారాశజయవిహారా । హారాయితకీ
ర్తిన్కృతదిశాలంకారా । శారావసదరివారా । వారాశిశయాన
పాదభక్త్యాధారా ॥ తోటకవృత్తము ॥ కురుకరహాటకరూశవరా
టకకోసలభోజకళింగమహీ । పరమతహాటకరత్నకవాటక వర్ణిత
కూటకదానజితా । మరుతరువాటకసద్గుణపేటికమర్దిత తాటకసా

త్కృతధీ। విరచితనాటకదండకఝూటకవీంద్రకిరీటకశాకలితా॥

గద్య॥ ఇదిశ్రీజానకీరామచంద్ర చరణారవిందవందన కందళితానందకందాళ రామానుజగురుచరణసేవాసమాసాదితసాహితీవైభవశేషము కృష్ణయార్యతనూభవసుకవిజనవిధేయవేంకటపతి నామధేయప్రణీతంబైన శశాంకవిజయంబనుమహాప్రబంధంబునందుఁ జతుర్థాశ్వాసము....*

శ్రీ ర స్తు.

తారాశశాంకవిజయము * పంచమాశ్వాసము.

శ్రీమన్నరురంగాధిప। రామానుజగుణగణాంకరచనాముదితా। హేమాచలమలయాచల। సీమాచరసుకవిచంద్రసీనసుధీంద్రా॥ వ॥ అవధరింపుము సూతుండుశౌనకాదిమహామునీంద్రులకిట్లనియె॥ క॥ అంతటశచికాంతుఁడుమది నెంతయుకుతుకమున। వీరశృంగారరసా। త్యంత రమణీయవైఖరి। వింతైగనుపట్టుమహితవిభవముమెఱయన్॥ సీ॥ ధళధళద్యుతినిండుతగటిమెఱుంగుమప్పటికాశచుంగులుబాగుమీర। మృగమదాంకితమైనమేనవేగన్నులగనుపట్టుఘనవజ్రకవచముప్ప। దివ్యమాణిక్యదేదీప్యమానకిరీటఘృణులెల్లదెసలనిండగాయ। కంకణమార్మికిణాంకమా కెంగేల శతకోటిశత

కోటిచెన్నొమిగుల। కల్పసుమధామభూషణోత్కరము మెఱయ। చె
లగి దేవర్షిగణములాశీర్వదింప। మందహాసంబు మోమున గందళింప। వెడ
లె జంభారి కయ్యంపువేడ్క మీఱ॥ శా॥ ఆరీతిన్ సురదంతియూథపనుతు
ప్రోద్యద్దాన ధారాఝరీ। పూరంబుల్సెలయేరులై తగజగాపాంబ
ట్టుజాల్గైరికీ। శ్రీరంజిల్ల చరత్తుషారగిరినా చెల్వొందు నైరావతం।
బారోహించె దిశావకాశములఁ దూర్యారావముల్ నిండఁగన్ ॥ చ ॥
అసమునవహ్ని మేషము కృతాంతుఁడు దున్నన రాశిమానసపు । స్వవ
ణుఁడు నక్రరాజమును వాయువు లేడికి బేరుఁ డశ్వమీ । శ్వరుఁడు వృ
షంబు నెక్కి వడి శక్తియు దండము కుంతపాశముల్ । నురువిరసా
ధ్వజంబున సీశూలములను స్వానితోఁడుగూడఁగన్ ॥ ఉ ॥ మోమున లేత
నవ్వు సంగముత్యపుటొంట్లనియూడమల్కులో। డామెన వెట్టికట్టిన
కడానిజగాజిగిపాగమించఁవసి। స్థామెఱుగుందు రాగులుకపుఁ గ్రిపిరుం
దజయంతుడాశ్వికా । శ్రోషముతోఁడవచ్చె రవజోడ లరన్పొలివాజి
మీటుచున్ ॥ ఉ ॥ స్వర్ణచిరత్నరత్నమయచక్రరవంబుల సజ్జజాం
డముల్ । స్ఫూర్తిల కేతుకోటిమెఱుగుల్మిగుదస్వరసేము భూమిభృ।
త్తర్గకపైఖరిందగరథంబులు గొల్వగఁజేరి మ్రొక్కియ । భర్ణము
సందెమాతలిరయంబున వచ్చె బలారి మెచ్చఁగన్ ॥ మ ॥ బహువ
ర్ణాఢ్యకుథధ్వజంబుమణిచామరప్రక్రియల్మీఱఁగా । సహసోంచంచిత
హేమకక్ష్యలుతటిన్నయంజుల్ పొలింబూనఁగా । లహరీవన్మదవారివర్ష
ముగలీలన్నత్తమాతంగముల్ । రహిగన్పట్టెను మేఘవాహననిర్మా
లస్మేఘజాలంబనన్ ॥ మ ॥ హరిగన్పట్టెసువిశ్వరుద్రవసుమాహా

రాజికాదిత్యభా । స్వరవిద్యాధరసిద్ధసాధ్యతుషితస్వర్వైద్యగంధ
ర్వకి । న్నరయక్షోరగచారణానిలసుపర్ణశ్రేష్ఠులుద్యద్గదా । పరి
ఘప్రాసపరశ్వధాసిధరులై పార్శ్వంబులనొల్వఁగన్ ॥ మత్తకోకి
ల ॥ ఇత్తెఱంగున మోహరించి మహేంద్రుఁ డాహవకౌతుకా । యు
త్తచిత్తత సర్వదిగ్వలయాంబరక్షితిభాగము । ల్వొత్తువెత్తఁగ భీరభైర
వభేరికాపటహంబులు । ద్వృత్తిమ్రోయఁగ ముజ్జగంబులు బ్రుంగు
భంగిగఁ జేసినన్ ॥ క ॥ చారులచేనాచందం । బారూఢిగఁ దెలిసి చం
ద్రుఁడాహవకేళీ । ప్రారంభసూచకంబుగ । వీరోత్సాహమున భే
రి వ్రేయించుటయున్ ॥ చ ॥ చెవడెగిరుద్దీశౌండడరె శ్రీపతిదిగ్గుసని
ద్రమేలొక్కనైన్ । బెవరెన జాండభాండములు భేదిలె నాదిమభోగి
కన్నుగు । గ్లువి రెకలం గెవారినిధులొక్కటది క్తట సంధిబంధము ।
ల్వదలెను సొక్క పుష్పులన వ్రాలెను ఝల్లన చుక్కలత్తరిన్ ॥ సీ ॥ బి
బ్బోకవతిగబ్బి గుబ్బ గుప్పిన సొంపు గను సరంబున దివ్యకవచ మొప్ప ।
జవరాలి నునుసకినజడ వేటు దద్దుముద్దల వెన్ను నసకన దొనలు మెఱ
య । వెలఁది కెంగేలపంబునఁ దఘుష్మసపాణితలమున గాండీవధను
వు దసర । కిసలయాధరమేని పసపు డాల్దు ప్పటి కాశ నుప్పరు మొలక
త్తియమర । సోమదాపరచిఱునవ్వు మురుపుమీర । తారకొఁగిట
జేర్చి యత్తలిరుబోణి । కులుకు కిలికించితంబుగఁ గెలువుమనుచు । ప
గపరహిమఱిపన జారిబయికుదేరి ॥ మ ॥ బలువజ్రంబులబండ్లు కెం
పుటిరుసుల్ ప్రాబచ్చ రాకూబరం । బులు నన్నీలమణిత్రివేణువు మహా
ముక్తామణీపీఠమున్ । తెలివాజుల్ హరిణధ్వజంబున మరందివ్యాయు

ధోదగ్రమా । నలఘుస్యందనమెక్కి దైత్యగురుఁడస్త్రామోఘలగ్నం
బునన్ ॥ సీ ॥ అతిలోకభుజగర్వుఁడగు వృషపర్వుఁడు విష్ణుమాహితు
లమిత్రవిప్రజిత్తి । యరిచమూచిత్తదత్తామయుండు మయుండు శం
బరుండురుబలాడంబరుండు । యమరసైన్యాజేయుఁడగు శతమా
యుండు తారకుండనలోగ్రతారకుండు । ఘనవిభాజితవిరోచనుఁడు
విరోచనుఁ డాహవదళితాభియాతిహేళి । యనెడు దైత్యేంద్రులెన
మండ్రు నాజితాహ । యష్టదిక్పాలకులనోర్తుమనుచు సింహ । శర
భశార్దూలవృకఘోణిఖరమహోష్ట్ర । తురగములనెక్కి యుద్ధ
సన్నద్ధులగుచు ॥ చ ॥ వెడలెఁ దదీయసైన్యములు వెల్వడె సద్ధతకా
లమేఘము । ల్వడగిన లీలనుక్కుమిగిగాటపు కాటుకకొండతండ
ము । ల్విడివడునట్టులబ్ధులతి వేగములై యరుదెంచునట్టుగా । నరి
దములున్నదద్భుదిండలమ్ములు విండ్లుసబూని యుగ్రతన్ ॥ సీ ॥ మ
దచండవేదండమండలుల్గ్రాండలు ఘోటకచ్ఛటలూర్మిఝూటక
ములు । దరదములై యొప్పనరదముల్ దీవులుపడవాండ్లుకడిమిగ
ప్పదునై సల్లు । కరవాలచయము భీకరవాలమీనముల్చక్రసంహతి
తోయచక్రవితతి । చంద్రార్ధచంద్రాంకచర్మములూర్మము
లాయుధద్యుతిజాలమౌర్వకీల । లగుచుఁగనుపట్టు దైత్య సేనార్ణ
వంబు । ఘూర్ణిచంద్రోదయంబున పొంగిపొరలి । కెరలి శరలీలవరలం
గదరలివచ్చు । నమరవాహినితో యుద్ధంబమరఁగవినె ॥ ఉ ॥ ఆప
గిదిష్ఠటించియమరాసురసైన్యము లంతనంతయున్ । గోపముల
గ్గలింప నేలగోల్గడంబునఁ జేరిచేరితోఁ । దోపుడుమింటిమీటి రవుతు

ల్ తురగంబులమీటిబిల్వఁచే । యుర్వ్యాపరపూర్వపశ్చిమ మహాంబునిధు
ల్వ్రాలెతారసిల్లినన్ ॥ క ॥ సుభటుఁడు సుభటుఁడు హరిహరి। యి
భమిభమున్ రథమురథము నెదిరించినయా । రభసమిదియేమిచె
ప్పన్ । సభమిగులస్పడమిగ్రుంగె నగములు పగిలెన్ ॥ వ ॥ ఇవ్వి
ధంబున సంగ్రమ్మియమ్మహారంబులు రెండును ముష్మరంబుగా పోరున
వసరంబున యుగనిగమనారంభసంరంభవిజృంభమాణమహాంభోధ
రగర్జాగంభీరంబులయిన భేరిభాంకారంబులును ప్రళయకాలభైరవ
హుంకారశంకారచనాచరణంబులయిన భీమథమాథమికాథమథ
మత్కారంబులును కుంఠితపురుషకంఠీరవకంఠనాళత్స్వాకరాళం
బులైన వీరకాహళికోలాహలంబులును విగ్రహవేళాగ్రహోదగ్రహ
యగ్రీవగ్రీవామహోగ్రహేషాభీషణతాక్రూరంబులయిన బూరగ
లరవంబులును మంథాచల మందానమథ్యమాన మహార్ణవోదీర్ణనినా
దానువాదంబులైన యసంఖ్యశంఖఘుమఘుమ ప్రణాదంబులును
సంవర్తనర్తనప్రవృత్తమృత్యుంజయచరణ సంఘట్టనప్వనపోష
ణంబులైన వీరభుజాస్ఫాలననిర్ఘోషణంబులును మహావరాహఘో
రారవజయప్రవీణంబులయిన పటహడిండిమ డమరుఢక్కాహుడు
క్కాఝల్లరీజర్ఘరీతమ్మట ప్రముఖనిఖిలవాద్యరావంబులు గొ
ల్లనసల్లనిల్లినఘల్లనమందంబులుపెల్లనిప్పలురుమాడ్క్కల ప్రతి
సేనాగజంబులంగనుంగొనిఘుళంఘుళధ్వానంబులుమీఱ బారిగొలు
సులుపరబలంబులంబాయంగొట్టియుద్వృదాధోరణంబులయినరిపు
వారణంబులందాకిఘుళిల్లుఘుళిల్లునఁగొమ్ముకట్లారయసన్నికణంబు

లు నభోంగణంబున కెగయ కరిల్లుపెరిల్లు నన ఘోరదంతంబులు చిటుల
తుండంబులు సాచుకొని సుండోంటందాకి ఘణంఘణిత కాంచ
నఘంటికాసంఘంబులతోడం గూడ చెక్కులతో డీకొండలుం బలెను
కటాకటిం బట్టుకొని యుఝుమ్ముగా దంభోధిశశికలాకారంబులైన కొమ్ముక
త్తులు గట్టిన కొమ్ములెంతయు జూడ ద్రుగమ్ములాడుచుం బోరు నేనుంగు
లుసతెరటుగా పెంచి ఘోటకంబులమిటి ప్రతిబలంబులు జడలువడం
జూచ్చి పగశు నిగుడించు కుంతతోమర ప్రాసశక్తి శూలాద్యాయుధం
బులు చిదురుపనై గగనంబున కెగయం బాదుపుకత్తులు విసవిసవిసరు
గుచు కేడెంబు లొత్తుకొని చకచకాయమానంబులయిన చికిలిబాకు
తాయులుగొనిన జూనుపాదురవుతులును రథచక్రఘోషంబులును కేత
నపటపటాత్కారంబులు నింగిముట్ట పరపంబులు నిష్ఠురంబుగా జర
పుచుం బ్రతిశబ్దాంగంబులన స్పష్టముగా మొల్గింపుచు లాఘవలత్వాను
ద్విద్వితత్వచిత్రాస్త్రంబులు వెలయ సరయంబుగాం గోదండపాండి
త్యంబు నెరపుచు సంపరపరంపరలం బెంపరలాడు రథికులును గుది
కొండ్రచేసిన సుబ్బిగబ్బిమిగులం బొబ్బలిడుచు నుక్కునతో పె
క్కుండ్రుస పెక్కుండ్రతో నుక్కుండును లోరసంబై యీరసంబు
ననుకున్నా రావంబులు నిగుడించియు చేసిన చోటునీ టెలంబోటు లా
డియుఁ డాసిన యెడ కరాసిగోల ద్రేసియు మిగుల హత్తిన యెడ సూటిక
త్తులం గొనియు ద్వంద్వయుద్ధములుగాఁ గుస్తులాడు కాలుబంట్లును గలిగి దారుణం
బయిన యారణంబున తదీయ క్రోధాగ్ని ధూమస్తోమంబుల పోల్పున

నప్పరంబున కగ్గలుప్పలు విరాటముం గప్పు దుప్పటి యొప్పున గుప్పసందు
ప్పగట్టుటయును తమవార నియ్యును బెరవార నియ్యునుం దెలియక చేస
న్నలం బడవిపట్టుకొని యుబ్బిన క్రైదువుల చే నేటులాడి రయ్యవసరంబు
న నయ్యమరాసుర సేనా సందోహంబులు నెత్తురువానల నమ్మహీరా
గంబణంకుటయు ఖండంబులైన తుండంబులును దుమ్మురయిన రొ
మ్ములును భేదంబులైన పాదంబులును దీర్ఘంబులైన కర్ణంబులును చీలి
కలైన చూళికలును ఛిన్నంబులైన వాహిన్యంబులును గాయంబులైన కా
యంబులునుం గలిగి మావంతుల తోడం గూలి పీనుంగులైన యేనుఁగు
లును బగిలిన నొసళ్లును బయలైన జూళ్లును దునిసిన శిరంబులును దును
రులైన ఖురంబులును జీలిన గళంబులును చిద్రుపలయిన పళ్లెంబులును
వీడిన భూషణవ్రాతంబులును నలిగిన రొమ్ములును నజ్జులయిన మొమ్ము
లును బట్టలయిన వెన్నులును బగిలిన కన్నులును దెగిన వాలంబులును
దీపవశంబొందిన రాహుత్తజాలంబులునుం గలిగి యపరిమిత రక్తధా
రాతరంగంబులయిన తురంగంబులును చక్రంబులు, వీలి సారథులు
గూలి కేతనంబులు, నాలి కింకిణులు రాలి రథికులు సోలి రథ్యంబులు వ్రే
లి రయంబులు మాలి రణాంగణంబునం దూలి హతాంగంబులయిన శ
తాంగంబులును పదంబులు రవంబులును పాణులు మరంబులు శిరంబు
లును పప్పంబులు కృపాణులును చర్మంబులును వెన్నులు చన్నులును
పక్కలు డొక్కలును వీనులు జానువులును నేత్రంబులు గాత్రంబులును
ఫాలంబులు గపోలంబులును తొడలు మెడలును వేళ్లును నొసళ్లును గడి
ఖండములు పడకండయు నెత్తురులు గ్రుక్కుచ్చు బాడెచిన పోటుగంటి వెంబ

డి నెదురెక్కిన యతిరియరివీరుల శిరంబులు ద్రొక్కి క్రిక్కిరిసినవైరిభ
టశరీరంబులు తలగడలుగాఁ బొడుకఁ జచ్చి మీసంబుల మీఁదచేసై చుకొ
నిగతప్రాణులై పడినవీరభటులుంగలిగి సంగరాంగణంబు ఘోరంబ
య్యెనప్పుడు కేశంబులు శైవాలంబులును మొగంబులు పద్మంబులును
భుజంబులు మీసంబులును శిరఃకపాలంబులు గవ్వలును ద్వీపంబులును
ద్వీపంబులను చూర్ణితాభరణరత్నరాసులు ఇసుకలును కంఠంబులు
శంఖంబులును మేదోమాంసమస్తిష్కంబులు పంకంబులునుంగలిగి
సురాసురశరీరపట్టంబులు దెట్టలుద్రోయుచు వేలకొలందులగు నెత్తు
రుటేరులు ప్రవహింపనందు భూతభేతాళఢాకినీశాకినీయాకినీలాకినీపి
శాచకూష్మాండబ్రహ్మరాక్షసాదిగణంబులుద్దలుద్దలుగా నూలలాడు
చుం బ్రమోదంబునం దేలుచు నరంబులం బెనచికంఠంబులం గట్టినశిరం
బులనునందెలును గజతుండఖండంబులను జిమ్మనగ్రోవులంబట్టి నెత్తు
రునీరు చిమ్ములాడుచు మునింగి మొండొరులంబట్టుచు నిట్టలంబుగా జ
లక్రీడలాడి క్రొవ్వుపొదలను దెలిచల్వలంగట్టి నల్లలను తిలకంబులు దీ
ర్చి సన్నపురంబులను సరంబులు వైచి నేత్రకమలమాలికాజాలంబులు
ధరియించి మెదడుగంధంబులలందిగుండెతండంబులు పెక్కిక్రొత్త
రక్తంబులు గ్రోలి సొక్కి సోలుచు కరతాళగతుల నాడం దొడంగిర
ప్పుడయ్యిరువాగునం గడిందివీరులను బేహారులు రథంబులను నోడల
నెక్కి సంగరంబను సముద్రంబుం జొచ్చి తమతమ ప్రాణంబులను ధ
నంబులిచ్చి నిచ్చనిచ్చలంబైనకీర్తులను ముత్యంబులుగొని రాసులు పో
సిరయ్యవసరంబున దుర్వారగర్వంబులు సర్వగర్వాణులు దోసినడిచి

నంబూర్వగీర్వాణులు నెగ్గ బారినవృషపర్వుఁడదల్చి తెరలినబలంబు
లమఱలంబురికొల్పి తక్కినదండనాథులుం చానుగ రథనేమిక్రేంకా
రభేరీభాంకారశింజినీటంకారవీర భటహుంకారంబులన్ వియత్త
లంబు నిండియెదుర్చుటయు నిలింపులు గుంపులు గూడి తెంపునఁ దార
సిల్లి సనిఁదురింద్రుండును వృషపర్వుండును నగ్నియు విప్రచిత్తియు దండధ
రుండుఁ దారకుండును మయుండును నైఋతియు వరుణుండును శంబ
రుండును వాయుపుత్రమాయుండును కుబేరుండును విరోచనుండు
ను దుర్మణాదుండును నీశానుండును హయగ్రీవశుంభనిశుంభులు నాదిత్య
వసురుద్రులును ద్వంద్వయుద్ధంబునకు దొరకొనఁ దొణంగి రప్పుడు॥
ఉ॥ సింగముమీద నెక్కి పటుశింజినిమ్రోయఁగ డంగి విక్రమా। భం
గతనిందుఁ దాసివృషపర్వుఁడు శాతశరంబులేయఁగ । త్రెంగొనినై
చియింద్రుఁడు లకేసరి గూల్చినవాఁడు తేజిక్ । జెంగున దాటిచాటి
సురసామజ రాజముఁ జూచి మీటినన్ ॥ తదనంతరంబ నాలోన ॥
క॥ సారగజేంద్రము దానిం । బారిగొల్పు సుచేతవిసర పటురయ
మునసన । వ్వారువము గాలిచక్రము । దానేరి స్వేదెములు దిరుఁగద
నుజేంగుర్రిందున్ ॥ క॥ నేజముగొనియిప్వోటున । నేజమునింజే
తుఁ ననుచు నిశిచరవీరుల్ । జేజేలిడ సాహసమున । జేజేలగజంబు
కుంభసీమం గుర్ర్పెన్ ॥ క॥ దానికిఁగలఁగక శతముఖు । డానికను
కమీఅ దాన ధారాస్ఫురణం । బూనికరమునఁ జిమ్మెను । బూనికర
మ్మెదురదనుజపుంగవు హయమున్ ॥ క॥ అందుకు వెరవక తురఁగ
ము । కందుగ మహ్లౌగని తూరగాసిగ శముశే । సందుకొని ఘుఘుల

ధ్వని । గ్రిందఁ గొనన్వెసరవేల్పుగజము వ్రేశెన్ ॥ క ॥ సుడివడక యుపే
డంబుల । సుడిగాలిగలెన్ హయంబు సురకరిఁ జుట్టెన్ । వడిదిరు
గఁగసడిదముఁ గొని । బెడిదముగా నఱకి వాఁడు ఘళిఘళనార్చెన్ ॥
క ॥ అష్టదనాగేంద్రంబును । గుప్పరసారెగతిఁ జుట్టుకొనివడదిరు
గుఁన్ । ముప్పారెయసచుఁ జూపర । ముప్పారుం బొగడిరొక్క
పెునవ్వేళెన్ ॥ క ॥ వాలము నసిఁదుంచెఁ దుకర । వాలమ్మున నుగ్రు
చేసీవాని హయంబున్ । ఫాలమ్ము నువ్వనేసెన । నాలమ్మున నలచెన
దిమహావేగమునన్ ॥ ఉ ॥ అందుకయుగ్రతుండుమునసంమకనర్థప
రిభ్రమించున । వ్యాంపరశైలమోయనసముండవతముందిజేంద్రవం
తిపీ । కందిగదాప్రనిల్పి తురగంబు రగంబుగగాఁ బట్టుచా । యందు
గఁబన్ట్రికంవముసనవలుసంపెరు దండిచూడఁగన్ ॥ గీ ॥ హయ
ము విడిచియసురరయము నలంఘింప । సమరనిజనువాని సపురగ
జము । చెంతకసిచెనంతనంతకాకృతిసతం । డరపసుక్కసీలశరద
తీల ॥ క ॥ కసాపక్షశరపరంపర । లనిమిషపలక్షీఁదగుదయనతేఁడు
సురింత । త్కనకమతిపుంఖశరముల । నిసిచెసదినకరుఁడు కిరణ
నికరము పోలెన్ ॥ చ ॥ అనలుఁడు విప్రజిత్తి యురయంబున వా
ఱ్ఱనిపోరువేళన । య్యనలుఁడు సప్తసాయకము లాతని నైనిగు
డింపతోడనే । తునిమియతఁడు శస్త్రపుఁదోపిద్మదియమ్ముల నాట
నాతఁడా । తనివిలుఁగుంచినొంచినయతండును వేఱొకవింటమా
ఱ్ఱనైన్ ॥ సీ ॥ తారకయములు విస్ఫురకనచ్చాపనైపుడిఁబోరి
రఁదయిసుబాగడ । మయనైఋతుళ్ళవహ్నిమయనైకశరములను

క్రూరోక్కరిగప్పి దక్కుమీఱ । శంబరాఘ్రేశులు శంబరాబ్ద్యాణశ
తపులేనిరిపరస్ఫరతపుల । హేతిసమీరణాస్త్రతిఘట్టనలచే మిణు
గురులెగయంగ రణముఁ జేసి । రలవిలోచనుఁడద్ధేశునలవిలేని । భ
ల్లములనేయునాతఁడు విల్లుఁగొనియె । దుర్మదుండిందుమౌళితో దు
ర్మదమున । బోరె కేసరితో శరిపోరినట్లు ॥ క ॥ తక్కుగలదనుజ
వీరులు । తక్కటిగీర్వాణవరులు దలపడి వైరం । బెక్కఁగ నొక్కటి
పోరిరి । యుక్కున బ్రహ్మాండభాండము ద్రుళ్లంగన్ ॥ క ॥ సక్రౌర్య
తనావేశన్ । శుక్రుఁడు సురగురునిఁ జూచి సోల్లుంఠనముల్ । వ
క్రోక్తి నాఁడ నాతఁడు । శక్రుఁడెసఁ జూచెఁ జూడ శతముఖుఁడని
యెన్ ॥ క ॥ నేఁడేకడంగి శుక్రుఁడు । చూడఁగ జగమెల్ల దనుజశూన్య
మొనర్తున్ । జూడుఁడు వేడుకయొప్పఁగ । నాడితెనని యతని చి
త్రమదరగననుచున్ ॥ లయగ్రాహి ॥ బంగరుబెడంగుబలుసింగిణివ
డింగరమునంగొనిగణంగిధరణింగియుగళంగన్ । ఖంగుఖణిఖంగు
రనచుంగుళిమొనంగి మొరయంగ ప్రజలంగినిసిత్రింగు జముభం
గిన్ । బొంగిసమరాంగణమునంగజతురంగమశతాంగసుభటాం
గములలంగనిబ్బంగన్ । సింగముకురంగసమితింగనిమసంగెడుతె
రంగునన భంగజయసంగతిఁ జెలంగెన్ ॥ ఉ ॥ తోడనే కూడి దిక్ప
తులు దుస్సహసూర్యకరంబులోయనన్ । వేడిమిమీఱు బాణముల వే
లకొలందిగ దైత్యవీరులన్ । పోడిమడంపవారలును ఘోరనపోరొన
రింపజాలకే । త్రీడదొరంగిపారిరటు వేలుపు మూకలు వెంటనంటుఁ
గన్ ॥ క ॥ మాయాదీప్యంతులు శత । మాయాదినిశాటవరులు మ

కలిచలమునన్ । మాయాకరణమున దివిజుల । మాయఁగఁ జేయుటకు
నైకమత్యము పొఱయన్ ॥ సీ ॥ గగములై క్రూరపన్నగములై హాల
హాఁగరములై ప్రళయసాగరములగుచు । ధరములై కాళాంబుధర
ములై యిభపత్రవనములై ఝంఝూపవనములగుచు । ఖరములై ద్వి
రదశేఖరములై పటుపాదరసములై కటుకునారసములగుచు । జల
ములై రక్తిపింజరములై దుర్వారతమములై సైంధవోత్తమములగుచు ।
వెరపుఁ బుట్టించి పోనీక వెంబడించి । కహకహార్భటి చాలదిక్తటుల
నించి । వేగ నానావిధాయుధవృష్టి ముంచి । కదన మొనరించి రిట్టు
లగ్గలికమించి ॥ ఉ ॥ అత్తఱి ధారుణీతలవియత్తలముల్లిసుక్కట
య్యెను । నృత్తపరాశిబృందములమాయలవహ్నియమాదిదిక్పతు
ల్ । తత్తరమంది తత్ప్రతివిధానము సేయ నెఱుంగరైననా । య
త్తత సేమియుఁ దెలియకయ్యమరేంద్రుఁడు నుండె దీనుఁడై ॥ ఉ ॥ అం
తజయంతుఁడెంతయు రయంబున దేవహయంబు నెక్కి రే । వంతున
రీతి చోపనలు వల్గనముల్ రవగాల్పెలంగ నం । తంతగణాంగిఖుందన
పుటందము సింగిణి మ్రోయఁజేసి కా । లాంతకదండచండ వివిధా
స్త్రపరంపర లెండు నింపుచున్ ॥ గీ ॥ తనదు గాంధర్వమాయ నాద
నుజవరుల । మాయ మాయించి వృషపర్వమయు నితక్కు.. । సనుర
ముఖ్యులనైన మంద్రసైంద్రముఖ్య । దివ్యబాణాష్టకములవధించెన
పుడు ॥ చ ॥ దనుజులపాటుఁ జూచి మదిదల్లడమందుచు నుండు శు
క్రుఁ గని । గని గురుఁడంత సంతసముగాంచి జయంతిజయంతుఁడెంతని ।
నుతి మొనరుణ నేననఁగ వేడుకమీఱఁ బురందరుండు నం । దనునిక

పుంగలించుకొనితద్దయుదీవనలిచ్చె మెచ్చుచున్ ॥ వ ॥ ఇవ్విధంబు
నంబురందరుండమందానందంబునననందనునభినందనంబొనర్చెబృం
దారకసేనాసందోహంబులుందానునుజందురునివయిందొకటయ
నతండుసందనసహాయులైనదైతేయులపాటును జయంతునిపాటు
నుంజూచిమనంబునతాపంబునసంగోపంబునుం గదురనైదురసదరం
జ్ఞావిషాదవేదనావిభావ్యంబైనకావ్యునింజూచి మీయాక్షణంబున
కీక్షణంబుననారణంబుచేపారణంబొనర్చెదననిమిషంబుననసిమిషులె
ట్లయ్యెదరో కనుంగొనుండనిప్రార్థించి శుక్రునిరథంబెక్కించుకొని
శంఖకర్ణనామకుండైననిజసారథింజూచినీరథతెరలతెరగంటిన తె
రగంటిబలంబులంగనుంగొంటివేగాద్వికంటెనుమనంబుకంటెనుమ
నరథంబురయంబుగాఁబరపింపుముమాతలినిగ్గుఁబరపింపుము నీసూ
తచాతుర్యంబునెరపింపుముసూతమనియగ్గించుటయునతండునునిజ
మనోరథంబున కనుగుణంబుగారథంబునడిపించుటయు వజ్రమణి
గణప్రభావిభాసితంబునువైడూర్యమయహరిణధ్వజాభి రామంబున
గుసమ్మహాస్యందనంబునం బరిమణిబింబంబునకుఁ బ్రతిబింబంబై వె
లింగెనప్పుడసురపట్టంబులవయింగిట్టిమేరుశరాసనంబుమోపెట్టఁగ
ట్టురాయల్లునివిశేంబుననయ్యామినీవల్లభుండుగాండివంబుమోపె
ట్టిగుణాస్వనంబుగావించుటయునమ్మహాస్వరంబు బ్రహ్మాండగొబునిం
డియాఖండలాదిదిక్పతులలబెండువడచేసయ్యవసరంబుననసేకకో
టిమార్తాండమండలప్రభాడంబర విడంబనంబైన యూరాజాదిత్యతే
జంబుసురాసురులకు దుర్నిరీక్ష్యంబైయుండె ననంతరంబ పద్మగ

ర్భాగంబు పలుకుచిలుకలకొలికితోడం గూడి భండనంబు చూడఁ గోరె రా
యంచ నెక్కి వేదంబులు సాంఖ్యాత్మవాదంబులు యోగంబులనఖిల
లయాగంబులు కాలాదిపదార్థంబులును మూర్తీభవించి తన్నుం గొ
ల్వ నలుదెంచిన కశ్యపాత్రివసిష్ఠవిశ్వామిత్రభరద్వాజప్రముఖులైన
మహామునులం గనుంగొని బహువిధయుద్ధంబులం బెరుఁగు వడనీనని సన్న
వారలింద్రాదిదిక్పాలురు వీరలతోఁ జుక్కలఱేఁ డెక్కటి నెక్కుఱ
కం బెనంగు నోహో పలయునని పలుకుచు దేవతలు సన్నుత్యుం డై
యుండె నాసమయంబున ॥ క ॥ శుక్రుని మృతసంజీవని । సక్రిను
లగు దనుజముఖ్యుల నిలఁ దకకిముకఁ । నిక్రియముసరశిసుక్కురు । శ
క్రుండు మెప్పఁగ గెల్వఁ జనుమనకంపుచుఁ ॥ ఉ ॥ ఒక్కొటదిక్పతు
ల్వుబుధమోఘులతోఁ గరింజుట్టిముట్టిపే । యుక్కునవక్రము ల్బుగియ
లుగ్రగదాపరిఘుత్రిశూలములు । ల్పైకరఁకిలీముఖుంబులను ధీమగలన్నై
యుతెంచియుంచినల్ । దిక్కులఁగ్రమ్మ్యఁదొ మ్మెగథ్యుం సమరంబాన
రగవిరుష్ఠతిఁ ॥ ఉ ॥ అంతటతాంతకోపమున సత్రితసూభవుఁ డా
త్మ్యఖారలీ । కాంతునలంచి మొక్కి రణకౌతుకముల్లసిలఁ గణంగి
య । త్యంతవిచిత్రలీలను రయాంరయధముఃపసనై రథంబుపై । యంత
పయింపరంగనివహంబున యిఁజనీకముఁచుచుఁ ॥ సీ ॥ వెండి
యుగడంగి చంద్రుఁ డుగాండీవకోదండంబుఁ బూనె డలితప్రశస్తి । నుం
డగాదిగిచి ప్రచండకాండంబులాందొందడిజ్యం డలిరిం పసేసి । తం
డపండమ్ముగ చేదండంబులను రథకాండంబులన్నప్రకాండములను ।
గదము మీఁబుభటాళిఖండఖండంబులై కండరదగిరక్తాభఁడసముశ

మెంచుకొనజేసి ఖండలకొండలెసఁగ । కుండలను గుమ్మరించిన దండిర
త్రి । కాండములు గురియించి బ్రహ్మాండ మదర । పండిగానా
ల్పైనిగ్గరుల్ చెంపుపడఁగ ॥ క ॥ ప్రదర మొకటి శశిచే నేసిన । పదినూ
ఱై వేయు లక్ష పదిలక్షలున । ర్బుదము ననంతంబు నగునై । యదె మి
ప్పిదమూడుకోట్లయు మరుఁ మెుంచెన్ ॥ గీ ॥ ఘుంటనాండించిన పటా
నగండు తేటి । మెురయుచుండాన జలధరము రుచిరీతి । ఁపు
రిమగించిన ఘాతునై యుత్సాహము । నారిరణముస ర్వోనైనా చాపక
ళుడు ॥ సీ ॥ అనుపులాకించనివసుపుల నైసమండ్రి నసద్బ్రాంకఁ బదము
పసయుఁజేచ్చి । అమ్రిలగిలమిలు రుక్రిలబాణాసముద్రమగ్నులనేని
రౌద్రముజెపి । ధర్మరాజిల్లు సన్నిద్ధాదిత్యులవస్త జేరకము నైసస్పు
మాన్పి । కత్తులు పూని యున్మత్తులై వచ్చు మరుత్తులఁ సముద్రవృత్తి బా
పి । మఱియు గంధర్వకిన్నరగరుడసిద్ధ । సాధ్యచారణయక్షభుజం
గపతులు । చండగాండీవముక్తాస్త్రసమితి ముంచి । లీలబరాభ్య
బంచ బంగారి ముగసు ॥ ఉ ॥ ఏచి జయుంతుఁ డమ్యోడిన హానకిరం
బులఁజంద్రుఁ డనెంచినన్ । బూధిన మోదుగఁ దలఁచఫబోలి యతండ
లు కన్నచీసుతుం । జూచి తృణీకరించిన గుచున్నడిచన్మరయుంపును
గ్రనా । రాపము నాటి వార్తిల్చెసుధ రాష్ట్రలిశు కుఱ్ఱఁడు మెచ్చి యూర్పనఁ
గన్ ॥ ఉ ॥ అంతజయుంతు పాటు హృదయం బెరియింపనిలింపభ
ర్తగాచె । దంపనికిగ్గి కాంచనరథం బధిరోహణఁ జేసెరోషదు । ర్దాం
తతమాతలింగని సుధాకరుపై మనతేరు బోధని । మ్మింతట చంద్రుఁ
డమ్యోసినిం ద్రుఁ డునమ్యోడినిజ్జగింబులన్ ॥ క ॥ అనిపల్కు నసిమి
షెందుని । మనమున వెలిఁ రయము మెఱయ మాతలిరథమున్ । జ
నజేయుఁజంద్రు సారధి । యనురథమభిముఖము చేసె సరువఁ శిమి
ఱన్ ॥ ఉ ॥ ఇద్దరు సత్రిపాయ బలులిద్దరు నేర్పరుల స్త్రవిద్యచే । ని

ష్టరుసుగ్రసాహసికులిష్టరుసటు యబాణశోభితు| ల్పగ్గలుమీఱతారసి
లిపద్మభవాండమునిలంజినీధ్వనిం | బ్రద్దలువాఱఁ బోరి రటు పాకవిదా
రియుకోకవైరియున్ ॥ ఉ ॥ అష్టులవేయిటంగనుక నగ్నికణంబు
లురాలఁగా సహ | సాత్రిఘ్నుఁడు మండలీకృత వరాసనుఁడై రథరథ్య
కేతుచ | క్రాతుతురంగసారథి సముస్థితిమూర్గతిసారసారథై | ల
క్షిశరంబులేనెను విలక్షితభార్గవుడాత్మ గుండఁగన్ ॥ ఉ ॥ చంద్రుఁడు
దున్ పురందరనిశాత శరాహతిఁ గొందివిస్వేగం | బెందఁగ నిందుమ్రుఁ
డిప్లాపశోణితనహార్థిపాతక ః| బందినవాని కార్తీకయరుదాగురుదార
కృతాపరాధమే | భంగిఁగఁబోరిని చేసీతివృథావిబుధావళిలోపరోధ
ముఖ్ ॥ క ॥ కావరమునఁగానవునీ | కావరమఖుఁడిచ్చెసనుచున
దచెక్లెసనీ | కీవరకుసువిదుమిఁకన్ | నీవరదర్పముకణంకి నేడు
మృగాంకా ॥ క ॥ ఆమాటలమసమోరియం | గామదినుని మేసవా
మగ్గింపుచును | తాత్రిమానీమాహాత్మ్యము | నీమహిజను లెఱుఁగ
గాకొల్పయేనెఱుఁగనుకో ॥ సీ ॥ కోడివై మహానికోడవై కృతినహ
ల్యాజారతను గాంచినట్టి మూరు| గురువైనయట్టి యాగురుపైచి విశ్వ
మూపునిగురుఁజేసి దుర్గించినయఘంబు | యయంజయాదితికి న్యాయం
బెఱుంగక గర్భఘాతం బొనర్చిన పాతకంబు | యజ్ఞహయంబునయ
జ్ఞతము ద్రిచ్చిలి సగరుగీడ్పరచినతగనివితము | మఱచితో పరులఁదె
గడెదుమదముకతన | సిగ్గుపడలేవు నీమేను చిన్నెలన్ని ! పరుసములు
పల్కనసు గెల్వఁదరమె నీకు | విధువ మీనూరికొత్రిహోర్వరివృత్రివైరి॥
ఉ ॥ అనియనివార్యరోష ముసనగ్ని శిఖానఖమహాశిలీముఖం | బూన
రఁగవింటఁబూన్చి భయదోర్జితగర్జననిర్జరాశివున్ | జనుమర
వాటనేయుటయు చాపము కోపము వైచితేనిసై | ఘనతరరక్తపూ
రములు గ్రక్కుచు నుక్కుచువాత్రిలె గ్రక్కున్ ॥ క ॥ ఆహా

రిహయుసాటులకుఁ । పటహోంకారంబు లెసఁగ నజ్ఞారిపయిఁ । స్వా
హాదివాదిదిక్పతు । లాహవమునఁ గ్రిమ్మి గుఱిసి రమ్ములవానల్ ॥ గీ ॥
వారినందఱిమీఁదఁ దీయవ్వారిజారి । వారిధరమభ్రవీథి నవ్వారిగాఁగ ।
వారిధారలు నిగుడించు దారిభూరి । భూరిపుంఖాస్త్రములనించె చే
రి చేరి ॥ ఉ ॥ ఆయెడ మూర్ఛదేరి విబుధాధిపుఁడాగ్రహదుర్నిరీక్షుఁ
డై । కోయని యార్చి పేర్చి శతకోటికరంబున పూని పూన్కినే । డా
యజుఁ డిచ్చినట్టి వరమైనసనాపసినైన నిబ్బగా । కీయుడుభర్తఁ శౌ
ర్యము సహింతునె నేననియేయనెంచఁగఁ ॥ గీ ॥ శుక్రశమనాదిది
క్పతుల్ శతమ్రుఁ గూడి । శక్తిదండకృపాణపాశములునీటె । గదయు
శూలముఁ గొనినిశాకరుని గిట్టి । దిట్టనై బెట్టుగా నఁకట్టుకొనఁగ ॥ మ ॥
ధరణీచక్రము దిద్దిరందిరిగె దిగ్దంతుల్ జలించెన్ దివా । కరబింబంబు
విహీనతేజమగుచుఁ గన్పించె ఘూర్ణిల్లె సా । గరముల్ సప్తకులాచ
లంబులదరెం గంపించె నానాచరా । చరసందోహములుండె పద్మభ
వుఁడుఁ సంక్షోభితస్వాంతుఁడై ॥ ఉ ॥ జంభవిరోధిముఖ్యులతిసా
హసవృత్తి నిజాయుధంబులు । జృంభితలీలనిట్లు గొని జేరఁగ జంద్రు
డు శుక్రు జూచి సం । రంభము మీఱ మద్భుజపరాక్రమచాతురి చూడు
మంచు సం । స్తంభననామకాస్త్రములు చాపమునన్ దెగదీసియేసి
నన్ ॥ ఉ ॥ ఎత్తినయాయుధంబుల వియెత్తినకైవడినుండ దేహము
ల్ । మత్తిలినట్లు దిక్పతులు బ్రాన్పడి యొద్దియుఁ జేయఁజాలకం । జి
త్తరుబొమ్మలో యనవిచేష్టత నొందినయత్తరింజయో । ద్వృత్తిని
జంద్రుఁడార్చె సవిదిక్కులు దిక్కులు పిక్కటిల్లఁగన్ ॥ సీ ॥ అం
శురత్నపులకజాలాంకితగాత్రుఁడై భూషించె నలుమొగంబులను బ్ర
హ్మ । గెలిచెఁ జంద్రుఁడటంచు జలధరగంభీరగరిమ ఘోషించె నగ
గనవాణి । హర్షసంభ్రమసంభృతాత్ముఁడై చంద్రుని పేర్మిఁ గౌఁగి

ఉ జేర్చి భృగుసుతుండు । శంఖభేరీముఖస్వనములు విలసిల్ల వనజా
రిసతియించె దనుజబలము । కుండసారించుకొనుచు నికుంచనాద ।
చిత్రగతుల సజ్జేతుల చెలఁగ నాఁడె । సమరమహంవీరుఁ డేజీవు చంద్రుఁ
డేయ । టంచు నారదమౌని ప్రియంబుపూని ॥ చ ॥ అనిమిషరాజి
యీగతి మహాజితరాజితవృత్తి నుండుటన్ । గని గురుఁడాత లోన
భయకంపము లుప్పతిలంగ గ్రక్కునన్ । దనకరు జేరఁగానరిగి దీన
తఁ దద్విధ మెల్లఁ దెల్పిమ । న్ననకృపఁ గావవేయనుఁడు క్రొమ్మొక్క
యిసొంద దతిభక్తి నిల్లునన్ ॥ క ॥ వెరవేటికి నేగలుగఁగ । గురుఁడగు
నీయాజ్ఞఁబూని కువలయమిత్రున్ । శరములసైన సహకర । కర
ములచే సైనఁ ద్రుంతు కరమరుదారన్ ॥ సీ ॥ అసిపల్కి జోడుదేస
క్షించిసిమ్ముఁ బెనతేరుసూతుఁడు స్థితినివోల । శీతాంశుసైవాఁకికిత
సాయకములేయ నాయమ్ములలసి యాయమ్ములంటి । గాయము
లోనరింపగా వెండియునిసుందు వాడిమయాఖములెవ్వడి మెఱయఁ ।
బరపి యుప్పతిచరాచరజంతుపులు నెల్ల వేలగింజలరీతి పెట్లసేయ । న
లుకహిమరశ్మి సిజకిరణాళి నించి । యామహాతాపమణగింప నవ్వడుమ
షు । శీతసంయోగమున వ్యతిపాతసంజ్ఞ । పాడమెను క్కైడముజ్జ
గంబులుకడంక ॥ క ॥ ఈగతిఁగనిన నాతని । వేగమె యోగముల
కెల్ల విభుఁడపుగవ్వు । బాగుగసంచువిరించిని । యోగించెజగత్త్రి
యూహితో చితమతిన్ ॥ శా ॥ ఈలీలన్ హిమభానుఁడుర్కుఁడును
దారెంతేవడింబోరఁగా । నాలోసంగురుఁడాత్మనారసి జగత్పా్రి
ణాన్నిరీక్షించి వే । కైలాసంబున కేగి నీపు శశిమాహాత్మ్యం బంతయుం
దెల్పియా । నీలగ్రీవుని తోడితెమ్మతఁడు వీనిం గెల్వఁగయ్యంబు
నన్ ॥ క ॥ నావినిపవనుండట్లన । గావించెదననుచు క్రొమ్మొక్కి ఘనత
రరంహా । భావితసకలక్షుహాద్రి । ద్మ్యవని కాభాగుడగుచుఁ జనిచ

నియెదుటన్ ॥ సీ ॥ గర్వఘూర్ణద్విపశ్రీకంధర బాహుకేయూర
ము వాంకమైమీఱుదాని । కలధౌతమయశృంగ కాంతులనే వేళవె
న్నెలల్లాయుచున్నదాని । దంతావళాననదంతఘట్టనలచే నింప
సంతనగాంచి వెలయుదాని । తపమహోన్నతలీలనై త్రిలోక్యలక్ష్మి
కినిలువుటద్దమై రీతి జెలఁగుదాని । చంద్రకన్యామణీగీత విభ్రమతాళ్ళ ।
సంతతామ్రేడితాంబునిర్ఘరసమూహ । రమ్యనాకలాపవిరా
జితోఁప । కంఠమగుదానిరౌప్యనగంబుగనిమె ॥ మహాస్రగ్ధర ॥ క
నియాంశుకవామవామాంగకరుచి విలసత్కంధరా కాంతినాన్వా
ఘనతప్తాణిత్కేటకరీంఖత్కరసదనమ్యగగ్రాసవిత్రాసలోల । త్ర
సభూషాభోగభోగాతతమపకిరణోదారమై శాతికశ్రీ । జనిలోన్లాసా
సరాజత్కలమునిదృగ్జప్రకాశంబురేఖన్ ॥ గీ ॥ కాంచిభ్యంగి
సివేదితాగమహోదగుచు । ననిబుఁకుతదాజ్ఞనేగి సాష్టాంగమెరగి
చేయందండవినుతించినీరజాక్షి । యనుచితాగార మొలఁగెఁ ఘు
యభవ్రుతోడ ॥ క ॥ అనుసులకతనిక్కిఁ గలిగెః । సమరను విపించి
దేవచరిదెంచి సురో । త్తములంబ్రోవుము వయిలో । కముఁ కుఁ గ
తఁ వగునీవుగావఁగవలదే ॥ చ ॥ అనవినియింతయుర్జగఁడె హాహాతి
కాంకుఁదువీనిదక్షునిం । మునియిందునాదుబాదమునఁ ద్రోచితిగా
నివధించనైతినే । దనిమొనలోనవానిదెగటార్చెదదీర్చెద మీకుఁ
బన్నముల్ । ననుశరణంబు వొచ్చినజనంబుననంబున నెవ్వఁజూ
తునే ॥ మ ॥ అనికోపాగ్నికణంబులుప్పతిలఁగా నాదేవదేవుండు
ది । గ్గనఁ చాలేచిమ్మదూర్జితసంవిధుగికేల గాత్యాయనీ కాంతిజం । చి
నగోద్గ్రశకుత్స్నముజ్జ్వలరుచిన్ జైన్నొంచిమిన్నందునం । దినివేగం
బునసైక్రూర్యగణముల్ దిక్చక్రముల్నిండఁగన్ ॥ క ॥ అనిట
లాతునిశూలము । నానేకమహాయుధంబు లభయదమై । కా

సఁగడసపుడు ప్రమథగ । కానీకినితోడనడఁచె సజ్జునిమీఁదన్ ॥ ఉ ॥
అంబరవీథిభూతనివహంబులతో జనుదెంచిమించియా । శంకరవై
రిశైరిరథసంబున సంబుజబాంధవుండున । య్యంబుజవైరియుం బె
నఁగసద్దముజొచ్చియదల్చినక్రజతీ । స్తాఁబకకోటినాటె హరిణాంకు
నిశైగురుడుబ్బియార్వఁగన్ ॥ మ ॥ ప్రమథుల్ఘోర తరాట్టహాసము
లచేబ్రహ్మాండమూటాడుశూ । లముసుండీశరశక్తికుంతకరవాల
ప్రాసచక్రాదిశ । స్త్రములాసారమునింపఁజంద్రుడు వడిన్ స్వా
స్త్రసంహారకా । స్త్రముచేతన్వెసిభా యుధోత్కరముచూర్ణం
బొచనంజేయుచున్ ॥ క ॥ వారలదరమఁగగజముఖ । భైరవశక్తి
ధరవీరభద్రులుచంద్రున్ । పారావారసుతుష్క్రము । మేరువుచుట్టు
కొనురీతిమెయిఁబొదువన్ ॥ గీ ॥ నాతిశైపోరునానలినాకనారి।
వింటసారించియుద్ధతిమీఁజవారి । కందవికినన్నిరూపుశై యనిమొన
ర్చె । చాపవిద్యావిలాసంబు జగముపొగడ ॥ ఉ ॥ లావునవార్చి
చుఁగలుగు లాయపుతేటవజీరుడంకుశం । బావనజారిపైఁబరపనా
తఁడుదానసైయయ్యిభాననుఁ । జేవడికుంభమధ్యమున జీరసమా
ప్తికపోకిరాజతా । రావనితామణీకుచభరంబునఁగానని చంద్రుఁ
డెన్నఁగన్ ॥ లయగ్రాహి ॥ దారుణజగత్ప్రళయవారిదచయస్త
నితభైరవ ధమంథమఘునారవమహోధ । కాహారపుదుస్సైరవుఁడుమి
ంచిహుభూతపరివారఘులునశైసలపేరతులువారన్ । ఘోరమగు
శూలమొనగినారజనివల్లభునిశైరవళిశై వసతఁడౌరయనచుంగ । ర్వా
రగురుదివ్యశరవాలములచూర్ణముగ ధారుణిపడంగెడపుచేరుగన
దాఁకెన్ ॥ ఉ ॥ ఆసమయంబునంగుహుఁడహంకృతితో జనదేవక
ర్త్రిచే । నేసినభంబుఘూర్ణిలగని త్రిగణాములనార్వసజ్జుడ । జ్వా
సనదత్తశక్తిసరయంబునశైవమహాల్కలోయనం । గాసరిఁబో

రియయ్యుభయశక్తులశక్తులరీతిఁ గ్రమ్మఁ జన్ ॥ స్రగ్ధర ॥ రౌద్రావే
శంబుమీఱం బ్రబలభుజబల ప్రౌఢిమన్ వీరభద్రుం । డుద్రుల్లంపింప
లోకంబవియఁగఁ బ్రళయాభ్రార్భటిం బట్టసాబ । త్యుద్రేకస్ఫూర్తిఁ జే
సయ్యుడుపతి పయి బెట్టూన్చ్నైవన్ । గద్రూపుత్రా భకాండో
త్కరమున శశశీఘ్రస్థితిం ద్రుంచె దానిన్ ॥ క ॥ తనయులు ప్రముఖు
లునీగతి । యనిజంగ్రనిచేత నెచ్చుటభవుండచ్చో । కన్గొనిఘ
నసారద్యుతి । ఘనసారవృషంబు నతసిఁగదియం డోలిన్ ॥ క ॥ వ
చ్చునిటలాక్షుఁగనుఁగొని । చిచ్చరపిడుగులసుబోని శివవిశిఖంబు ।
ల్విచ్చలవిడిఁగురియింపుచు । నచ్చందావరింపనిలువ నభవుఁడున
గుచున్ ॥ గీ ॥ అత్రినందననీదెగార్హస్థ్యమెన్న । గురుపునకుబో
ప్పుపెట్టి చేకొంటికీర్తిన్ । ఇట్టిసుతుఁడొక్కరుఁడె చాలుసింటికెల్ల ।
రాజనీవైనకాదవేకు రాష్ట్రమునకు ॥ క ॥ నినుఁ జేఁబట్టివరంబిటు ।
లసుపుగనిచ్చినవిధాతసనవలెఁగాకన్ । నినుదూరంబనిగలదే । పన
హానీగర్వమెల్లవిడిపింతుననిన్ ॥ క ॥ నీమేనల్లుఁడుగాపున । నా
ముందునీకరణదుండగముఁజేసెగదా । మామకఫాలాగ్నిశిఖా । స్తో
మాహుతియయ్యె వాని ప్రోవయెనీకున్ ॥ ఉ ॥ నావసివంద్రుఁడిట్ల
నిమెనప్పుచుమీరిటులాడను తరం । బీవలెమివలెందిడుగనేఁకినాను
జితేంద్రియస్థితిన్ । బావజుగెల్చినాడననిపల్కితి వంతటివాఁడవ
య్యుమా । దేవికిదక్కి మోహమున దేహములోసగమియ్యఁజూతు
రే ॥ గీ ॥ అవనిమర్యాదఁదప్పియతనిపత్ని । యనకమరిమోహమొ
సగఁగనభ్రిగంగ । వెడలనీకమహాజటావిపినములను । మాటలేదా
ధరిత్రినీమాటలేదా ॥ క ॥ దారువనమౌనికాంతా । జారుఁడవగునీ
కునెరులచక్కటులేలా । మారాడకననిఁబోరుము । పౌరుషమొక
కొంతమైనఁబనుపడియున్నన్ ॥ క ॥ అనిపలికి గాండివమూచే । కొని

భువనత్రయమున తలకుతలముగా శిం । జని ప్రాయఁజేసి స్థాణుక్ ।
నినుశరశరశుభుల నొగ్గుగ్గు నిలు నిలుమనుచున్ ॥ సీ ॥ ఆగ్నేయాశరమే
యనదియగ్ని లోచన ఫాలాగ్ని లోనైక్యభావమొందె । యహిసా
యకంబేయనదినాగ భూషణాభూషణాంబులతోడఁ బొందొసర్చె।
సంబుదాంబకమేయనదిజాహ్నవీధరు శిరోమేటికి వృద్ధిఁగలుగఁజేసె।
నద్రిబాణంబేయ నదగిరిజేశుఁడా వంకకుబ్బుట్టవిల్వరుసఁజేసె । వి
ధుఁడుగ్రసైకాచవిశిఖమేయ । నదియుభూతేశు భూతాళి నాసరం
చె । మఱియుశశవైచు నిఖిలాస్త్రమండలంబు । నఖిలమయుఁడైన
నశంకరుసందుడించె ॥ చ ॥ అజగవకార్ముకంబుఁగొని యంతవృ
షాంతకుఁడుగ్రమార్గణం । బ్రజములపారసంఖ్యలుగ వారిరుహారి
శరీరమందుస్లీస । కృజముగనేయ నాతఁడధికవ్యథఁజెందిను ఫాంకు
డొటచే । నజునివరంబుచేసిలిచెనా జిని ప్రాణముతోడధీరుఁడై ॥ ఉ ॥
కంజవిరోధియంతనలు కంజలియుంపకచాపశింజినీ । సంజనితార
వంబున వెసన్ జగములెబ్బగడంబు రప్రయా । భంజనగాత్రమంత
యఁ బ్రభంజనతీవ్రశరాళినించెకి । సృంజలజాక్షి డుంచెద సికంజ
యమంచెదనంచు నుగ్రుఁడై ॥ క ॥ పశుపతిపాశుపతాస్త్రము । శశి
లక్ష్యముఁ జేసి వింటసంధించినఁ బ్ర । హ్మశిరోనామకమగుది । వ్యశర
ముఫాలకుసుప్రమొకిత్రియాశశిదొడగెన్ ॥ శా ॥ ఆదివ్యాస్త్రమ
హాగ్నికీలములచే నంభోనిధుల్ గ్రాగెబ । లూప్వైహేమమహీధరం
బుగఱగెక్ భూతౌఘముల్ స్రుక్కెనది । గ్వేదండంబులతో ధరిత్రిమొ
రగెన్ స్వోఢొండమూటాడెమ । ర్వ్యాదగ్ధప్పెసతారకా గ్రహగణంబ
వ్వేళక్షీతాత్ములై ॥ క ॥ సప్తషిముఖ్యులతిసం । తప్తాత్మతనూర్థ్వ
లేక ఫాలంగనియా । దీప్తాస్త్రవహ్నిప్రళయము । ప్రాప్తంబైనట్లు
వొఁచెభయముదుపఁగదే ॥ గీ ॥ ఎంతలేదనితుణము పేటెంతువేని।

ముగుదస్పృజియింపవలయు నీజగము నెల్ల । మాకుఁ గావీఁగఁ గయ్యంబు
మాన్పి తార । సమరగురు కుసిప్పింపవయ్య నీవు ॥ చ ॥ అనవిని పక్షి
కళ్కినుగడంత దయారసపూరపూరపం । తుననను మైడిత న్నిమివిరి
తూఁడులభాగాలు తేటన కిన్నెస । స్నానిగణముల్ భజింప నలు మోములన
ప్పూజనింపవచ్చెన । వ్వనరుహవైరియుక్ త్రిపురవైరియుఁ బోరుచు
నుండు చోటికిన్ ॥ గీ ॥ వచ్చి నిజవాహనము డిగ్గి వనజభవుఁడు । భ
వుఁడు దనుజూడ వలగొని భక్తి మీఱ । మిగలిరీతి చలము సంభోరఁ దగ
వె । వగవె మము కావనని చాలఁ బొగడఁ దొణఁగె ॥ సీ ॥ జయజయ
శతకోటి శతకోటి సమశూల జయఫాలనుబాణలసన్నిటాల । జయజయ
సుగుణాంపచయచయనారాధ్య జయజయనీలకాస్వనశిరోధి ।
జయజయ భవభవసాగరతారక జయతారతారకాసద్భవాఙ్ఘ్రి ।
జయజయ శివశివాస్పదవామభాగ జయసర్గదక్షదక్షమఖవై
రి । జయమహాదేవదేవతాజయవ్రాత । జయదయాకరకర చిరా
జత్కురంగ । జయజితాసురసుర వితసాధుసౌఖ్య । జయ గిరీశగి
రీశ కేశప్రకాశ ॥ క ॥ ఉపనిషదుత్తంసంబులు । ప్రపంచభావ
గుని న్నెపతిపాదించున్ । జపహోమాధ్యయనవ్రత । తపములకు
న్ఫలము నీవ ధామికకాపా ॥ ఉ ॥ నీచతురాననుండు చతురాస్య
ములన్ సుతియించియున్నవాన్ । కనకగర్భం దచాపనిపకయ్యములో
నెదిరించి వీఁకచే । ననిమిషకోటి గెల్చుట మహాతిశయంబని యీశ
యీశశాం । తుని గరుసించి నీశరము కోపము నీవుపసంహరింపవే ॥
గీ ॥ అనిపవిరించి మృగధూర్తులనావరించి । శంకరుండు పాశుపతముల
సంహరించి । నిలుచునగవైవిధుండు వాణీసయుఁడ । పంచుటయుశ
రము డించెఁ జాలించె దురము ॥ క ॥ అర్జునకునటుము నాలోశకాయ
జునకుశాశ్రమికి నిల్చువన త్తరియనురా । గజముదముననారక్షాని

గజముఖజనకుండు విధునిఁ గౌఁగిటఁ జేర్చెన్ ॥ గీ ॥ శంకరుండును పం
కజాసనుఁడు గరుణ । జంభరిపుముఖ్యసురభుజాస్తంభనములఁ । మా
న్పవారలు నాజగన్మాన్యులకును । బ్రొక్కి నుతియించి నిలిచిరి మోడ్చి
లనప్పుడు ॥ మ ॥ అరవిందాసనుఁ డప్పుడిట్లనియె జంభారాయాపలం
ఛేటికిన్ । మరలం దారను సంగమింగురునకున్ న్యాయాజ్ఞ చేసీవసెన్ ।
పరమేష్ఠింగనిపల్కె దేవవిభునాపంతంబు దిక్పాలకు । ల్కరముఙ్జ
స్త్రీక్రమ మెల్ల విడువనీ కాంతం గురుం జేరఁగన్ ॥ గీ ॥ రాజనీచేత
జేయింతు రాజసూయ । మప్పడమరులు నీకిత్తురన్నపములు । నిప్పుడి
త్రిస్త్రీ గురునకు నొప్పగింపు । మేఁ పంచిన పని చేయు మేగ్గు గాదు ॥ చ
అనిపరమేష్ఠి పల్కుటయు నట్లనగాక నిచంద్రుఁ డయ్యెడన్ । ఘనత
రగర్భభారసఖ కాంతి యనిజంత తారతారచా । ననునయసూక్తులం
నెలిపియంపిన తోడనె దివ్యతూర్యని । స్వనములు మ్రోసెనింటవి
రివానలుపద్యోజంట జంటగన్ ॥ సీ ॥ ఉడుపతిసంగతనైడపి తాఁ
జనతేనివడుపుస నడలందుజడఁ దోఁప । గురుతుగా రేఖా నిరహో
శీచేవలె పాండిమ చెక్కులనొందుకొనఁగ । మదినున్న వనజాక్షి మొ
దికన్నెకి వెల్వడినాఁగ చన్మొనల్లన్నమిఱ । కరుకురాయఁ బా
యఁదొక్కటగ గ్రిన గ్లొక్కట మైకొర్ప్న మప్పతిల్ల । మనసు చం
ద్రునికడనుంచి ప్రాణుపడిన । తసువుతో గర్భగౌరవ తాంతయగు
చు । చిన్నబోయిన మోమున సిగ్గు దోఁప । నాంగిరసుచెంతకును జే
రెనప్పుడు తార ॥ చ ॥ అమరులలో డనప్పుడని రబ్జభవుండు భవుండు
నగురుం । బ్రమదము మీఱఁగాఁ బిలిచి మావచసంబునఁ దారఁ జెందు
మీ । రమణికి శుద్ధిఁ లేదమృతరశ్మిని పొందుట చేఁ దానసీ । కొమపరి
శుద్ధిఁగాఁ జెగయి కొమ్మనకొమ్మ గురుండు చేకొనెన్ ॥ క ॥ రాజరా
జసఖుఁడు రాజీవభవుఁడునుఁ । చంద్రుని నింద్రుసురల సదనములకు ।

జంచిగిబ్బ తేజనఁ జకంఖాణంబు । నెక్కి చనిరి విభవ మొసగ నపుడు॥
క॥ మృతసంజీవనసంజీ । వితులగు నసురులు నొతారు సిద్ధి శివసమ
రో । ద్ధతు జెప్పఁ గొనుచు శుక్రుఁడు । నతిహర్షమున మీఱ నరిగె నంత
యతఁ డేప్పుడున్ ॥ గీ ॥ నవమమాసంబు సం దొక్క నాఁడు శుభము ।
హూర్తమున గాంచె తారాకామహాప్రభాతి । బుధుని సుజ్ఞానమో
దిత బుధుని రూప । విధుని సత్కీర్తిపూజిత విధుని నంత ॥ ఉ ॥ తత్ప
మయంబున శశిముదంబున నచ్చటికేగు దెంచి పు । త్రోత్సవమాచరిం
పనిసియుద్ధతితో గురుఁడంచు వచ్చి య । స్సత్సుతుఁడీ బుధుండటని
శాకర రాగ పమేమి నీకి సన్మత్సరబుద్ధి వాకికిప్ప నశ్కిలహంబు జనించె
నయ్యెడన్ ॥ క ॥ అజుడరుగు దెంచి గురుని న్ । రజనీకరు గాంచి
యిట్టి రచ్చలు గలవే । గజిబిజివలదనిలారా । గజయానం జేరఁ బో
యి గ్రక్కునఁ బలికెన్ ॥ క ॥ గురుసకౌగర్భంబుని క్కా । కరుణ గొని
వరింపు రిత్తకలహము వలది । తత్రిముఖలన సపుమును బో తత్తరతా మరచూ
లికని మోదద్దయు లజ్జన్ ॥ గీ ॥ స్రష్టవగు నీవెఱుంగవె సకల భూత ।
సంభవము మేలెన న్నరచ్చేల కునీష్ట । హరిహరీదారాపనే తారాధిప
తికి । సుతుడు నీడ వివరించె సూక్ష్మ ఫణితి ॥ క ॥ నాదినియ జాడో
హోహో । మీవాదము చాలు కుముద మిత్రుని పుత్రుం । డీవత్సమి
తనిచంద్రుని । కీవిద్యవలదు ధరసమికనాంగిర సా॥ చ ॥ అనిగురుచే
తసబ్బుధుని నత్రితనూజున కియ్యఁజేసినీ । తనయుఁడు నీడు సత్త్వ
హాపద ప్రభుతన్విలసిల్లు మీఁదనీ । వనుపున రాజసూయ ముతయంబు
నజేయుము నీకుదిక్పతుల్ । ఘనయశ మొప్ప కట్నములఁ గట్టెదరం
చు విరించి యేగఁగన్ ॥ ఉ ॥ అనలినారియున్నత సమున్నతుఁడై గజ
వాజిముఖ్యసే । నానివహంబు గొల్వఁగ జనంబులు సన్నుతి సేయఁ
గా బ్రతి । ష్ఠానపురంబుఁ జేరియచటన్బలకన్నిధవైభవంబులో। నా

సత్కీర్తి నిత్యానుకృతి నిత్యశ్రీల రాజ్యము సేయుచుండగన్ ॥ ఉ ॥ వ
త్సరము వంద్రగ్రహా లపిమిత లారసి సంతసంబునన్ । యతుల భాగ్య
యూవనవిలాస కళాది భవంబులన్ సహా । ప్రాడుపఘూసమాసలను
నాత్మత నూజలనిర్వదేశ్వరన్ । ఐదుము మిత్రతలకి భార్యలం జేసె
దినంబు వచ్చినన్ । గీ ॥ తారకాధ్యసంభవవిభావసుభ । బూ
జగావించి నేను సత్యాజ్ఞ్యాఘను । తిరవచ్చిల సేంజేయుటకు మెడ్డి ।
నాపుష్పవరవేష్టి నందనుండు ॥ క ॥ అస్వనిమొదలగుకిన్నల । న
క్షనునూరూభవస్వరూపుడగునీకిప్పుడు । శాశ్వతముగ వక్షణాలుమని ।
శ్రైశ్వర్యముగలిగి చంద్రయజయనాంద్రా ॥ చ ॥ అనఘశుభలగ్న
మంగళకములా సనందప్రియసన్మతిం ప్రగా । దనయలునిర్వదేశ్వ
రను దక్షుడు వేడుక దారబోసెన । త్రివిపవదైక్షన్ గువిలయా
స్యనకుండు దేవగురుండు । స్వానము లెసంగదివ్య సుమనస్పనములె
న్లాసలన్ జెలంగన్ ॥ గీ ॥ ఎలమి సమహూర్ణమున తెరవెత్తు
నంత । శ్రేష్ఠమదిసుంగాదందనూరు చెలుల । కెంపుమోపు సుధ
కుగుక్షిత్రముంగ । క్షీణగలిగెసందతూస గుక్షినాడు ॥ క ॥
కళలదగు సర్వదేశ్వర । రముల శశిమంత పూర్వక మగాపునను ।
గళసూత్రంబులు గట్టెన్ । నేకంతు చే గొంకకన్యాదానమున్ ॥
గీ ॥ చెలగి యుక్తరాజసూయంబు సేయువేళ । తదభిషేకంబున
సువారిధారలిప్పుడారుసన్నపట్ల । ముత్తెముల్ దోయిలించి సతుం
లుదేరంబ్రాలు పోసె రాచంద్రమీద ॥ క ॥ సద్ద్యానసలపుమల । స
త్వాబలబాజపియ్యసవఘామముని । లోత్పలమాలికలనమై । సు
త్పలమితుత్రిగను రాజమహామహోనర్చెన్ ॥ క ॥ పాలయలక్ష్మి సేగనే
నిలు । వలెమి సాదంబులండవలెనన్నటుకాం । తలయదుగులెత్తిచే
తుల । మొంకుపశశిసన్నెకల్లమెట్టించెనటన్ ॥ గీ ॥ సూక్ష్మము

గనశ్రీమునసన్నఁజూడవలయు । నయ్యరుంధతిఁ బెండ్లి కరుగు
దెంచు । యున్నకసులభంబుగఁ జూచెనవ్వెలాప్తు । డింగనలు దా
సుజనులభాగ్యంబునంగ ॥ క ॥ పేరులు చెప్పుమటన్నం । దారాహ్వ
యుల నెడు శశినితత్సుఖులెల్లన్ । జేరియ తండ్రిఁ గామదు । తారనుమ
లవఁడనిన గిరిజేష్టయున చటన్ ॥ గీ ॥ నాగవల్లి నాఁడు నాలుగుదిన
ములీ । రీతి పెండ్లి వైభవాతిశయము । గాంచి చంద్రుఁడవుడు కడువే
డ్కవీడ్కొని । చనిరి కమలజాదిసరసులు ॥ సీ ॥ అరదముల్ ద్విరద
ముల్ హయములు గ్రామంబులు భద్రపీఠంబులు పల్లకీలు । నాందోళికలు
నుజ్జ్రతాంబరంబులు మణిపాదుకల్పురటులు పట్టుదిండ్లు । పటినేలసా
స్పులు జవ్వాజి పిల్లులు కస్తూరిమెకము గచెప్పురంపు । పన్నీటిచాఁబు
లుబంగరుతంబురల్సకల భూషణములు సర్వములు న । దాసదాసీజ
నంబులు తక్కుఁగల్గు । వస్తువుల్ప్రకలకునవరుస తోడ । సరణము
గనిచ్చి సుఖముండుఁడనుచు వత్తుఁ । డబ్బివీడ్కొని భార్యతోనరిగె
నపుడు ॥ గీ ॥ అసమవైఖరినిట్లు పెండ్లాడి చంద్రుఁ । డసమశరకేళి
దక్షకన్యకల గూడి । భూరితర సౌఖ్యజలరాశిఁ బొంగఁజేసి । శ్రీలు మె
ఱయఁగ వసుమతి నేలుచుండి ॥ మ ॥ ఒకనాఁడాయుదు వల్లభుం
డు మదిలోనుత్సాహమింపొందగా । సకలద్వీపకలాప భూమిపతు
లన్ శక్రాదిదిక్పాలురం । బ్రకటప్రౌఢిని గెల్చి కీర్తిరుచులొప్పన్
గప్పములొంచియు । త్యకలంకస్థితి రాజసూయమనుసాంతదన్ జేయఁ
గా నెంచుచున్ ॥ మ ॥ అతిరయమొప్పనజ్జుఁడు శతాంగము నెక్కి
సమస్తసైన్యసం । తతితన వెంటనంటి జలదధ్వని భీషణభేరికార్బటు
ల్ । క్షితియు దివంబు బూరటిల గెల్చె మహోద్ధత మేదినీశులన్ । ధృ
తి మెఱయం బ్రదీచ్యులనుదీచ్యుల ప్రాచ్యులదాక్షిణాత్యులన్ ॥ క ॥
జంబూప్లక్షకుశక్రౌం । చంబులు శాల్మలియు మరియు శాకద్వీపం ।

బుంబుపట్లాహ్వాయద్వి । పంబునొసఁగినాఁడె శీతభానుఁడు నె ల్చెన్ ॥ చ ॥ పదపడి చంద్రుఁడయ్యమరపాలు పురంబున కేగ నింద్రుఁ డం । పొదివి సగన్ముఁగాంచి కమలోద్భవు మాటఁదలంచి యిచ్చె స ప్తజగజరాజిరత్నకలనామణిభూషణకోటులెంతయుం । ద్రవిశులు త కుల్యదిక్పతులు నేకధనంబు లొసంగిరొక్కటన్ ॥ మ ॥ రజనీవల్లభుఁ డిట్లు నగణ్యమహారంహాశ్వముఖాద్యాదిది । గ్విజయంబొప్పఁగఁజే సినాఁడు దెసలన్ వేలాదిరత్నంగంబులం । మజయ సంభములాదిచా రణాంగణస్తోత్రంబులాలింపుచున్ । ద్విజగంబుల్వింగతింపవచ్చె పురి కిం దేవేంద్రుపురంబునన్ ॥ ఉ ॥ వేలుపుఱేఁడు యాగతని సిష్ణుపదీ తటమందు చాలను । శీలవిశాలలీలమతి చిత్రితమైగు యాగశాల నా । వేసరజింపఁజించె సతివిశ్రుతనీలవిరాజివాజనా । చాలమునింద్ర జాలమతిసంతసమైనలనిల్లి సెల్వకున్ ॥ క ॥ కువలయవిభుఁ డిం డంపట । నువిహితనయసరసరాజసూయము సేయ । న్నవనీతదీ క్షైకొని । ప్రవిశసముసరించె శాలఁబలత్న్నలు దాన్ ॥ సీ ॥ జన మోదకంబులు శాల్యోదనంబులు సురుచిరరూపములపూపములును । పటుసౌరభాన్వితపానకములు నాకములతులితరసములు నతిరసములు । హితవాసనాసమన్వితముఘృతములు జితమధుసారముల్ క్షీరములు న్ను । సమధికరుచివిలాసములు పాయసములునధరీకృతామృతోద ధులు దధులు । చప్పులుపొగడుచుఁ ద్ర్యక్షులు సాగి వేడ్క । వేలయభు జియించి కప్పురంపు విడియములును । జేకొని యహర్నిశంబు నాశీర్వ దింతు । రవని సురులబ్జరాజసూయాధ్వరమున ॥ ఉ ॥ అత్రివసిష్ఠ దక్షపులహాంగిరులాది మహామునీంద్రులె । గ్గాతముసౌత్రమాధ్వ రము దక్కనుగల్గినయాగకర్మముల్ । నూత్రికఘాన వైఖరిని చో ప్పడఁజేయఁగ నక్కమువ్వలే । మిత్రుఁడు రాజసూయమును మేలు

గంజేసె విరించి మెచ్చఁగన్ ॥ చ ॥ అనలుఁడు సప్తహోత్వరముసం
దుపెలంగి పవిదక్షిణాగ్నిసై । యనుపమమంత్రపూతములు నాహుతు
లందియథాక్రమంబుగా । ననిమిషకోటికియ్యనహుపర్ణముసంగో
నిత్యతృప్తిసెందిరి । వెసలోనరించి రవ్విధుని వేయువిధంబుల సంస్తుతిం
పుచున్ ॥ క ॥ స్తుత్యాహంబునమ్మునసం । స్తుత్యము గాఁ జెప్పఁబుత్త్ర
జులకు శశాంకుం । డత్యనుపమదానపరాం । నిత్యుండై సకలధారుణి
మండలమున్ ॥ ఉ ॥ ఘోటకముల్ రథంబులు మతంగజముల్ శిబి
కాసమూహము । హాటకముఖ్యనానాఘములు నంబరముల్ మణిభూష
ణంబులున్ । సాటిసెకింతలేక సువర్ణకపట్టణసెచ్చె దేవతా । కో
టులు సన్నుతింప శతకోటులసంఖ్యలుగా క్రమంబునన్ ॥ గీ ॥ సు
ప్రయోగంబునను విప్రగణంబుతో । నావభృథయాగమనఁగ యాగము
ట్లు । చేసి యవభృథంబుచేసి పత్నులు దాను । సమ్మతికరుఁడు నిష్ఠ న
మరనటని ॥ క ॥ ఆరాజు రాజసూయం । బీరీతిని నర్చి యంతనెంత
యమనిష్ఠన్ । వారిజభవనారాయణ । గౌరీశులఁ గూర్చి తపము గావిం
చెఁగన్ ॥ క ॥ అతపమునకుఁ జలింపక । నాతపము శ్లాఘచరింప సని
నికజము చా । రాతిమహాశాసలతి । ప్రీతింబొడగట్ట సమరబృందము
గొల్వన్ ॥ ఉ ॥ రాజమనోజ్ఞతేజద్విజ రాజపుగమ్మని బ్రిష్ణుబూ
న్వైస । తూపాజితలీలసప్త హవిభుత్వము నన్నిలసీల్లుమంచు నం । బో
జనిలోచనుండు నిచె మోదములో ధరియించె నొందఁగన్ । రాజకిరీట
సంజ్ఞతగ నాగవిభూషణుఁడా నిశాకరున్ ॥ క ॥ హరిణాంకుండీకర
ణి । స్వరములు గైకొని సమగ్రవైభవమెసఁగన్ । పురమునకు వచ్చి
నీతి । స్ఫురణతజనులెన్న నిఖిలభువనములేలెన్ ॥ సీ ॥ సమయం
బుదప్పక జలదముల్వర్షించె హర్షించె మిగుల బ్రాహ్మణకులంబు ।
ధరణి ముక్కారుసుసంతరగనిశతిఁ బండెనిండె యాగక్రియల్నిఖిలదిశ

ల । ధర్మాచారంబు నాల్గుపాదంబుల [illegible] సూరిసేవిత
వను । క్షేత్రములు [illegible] వర్షముల్ [illegible] రాష్ట్రజ
నభయము । సోముఁ డిట్లు మానససంతోషముఁ [illegible] । భాసుఁ డిటు
[illegible] । తారకానాథుఁడు [illegible] ।
[illegible] ॥ ౯ ॥ [illegible] ।
[illegible] । [illegible] । [illegible]
[illegible] ॥ ౧౦ ॥ [illegible]
[illegible] । [illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible] ॥
[illegible] ॥ ౧౧ ॥ [illegible]
[illegible] । [illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] ॥ ౧౨ ॥ [illegible]
[illegible] । తారక [illegible] । [illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]
[illegible] । [illegible] ।
[illegible] । [illegible]
[illegible] ॥ ౫౬

గద్య. ఇది శ్రీ [illegible]
[illegible] సేవాసమాసా
దిత సాహితీవైభవ [illegible]
[illegible] వేంకటపతినామధేయప్రణీతంబైన శశాంకవిజయం
బను మహాప్రబంధంబునందు సర్వంబును పంచమాశ్వాసము.

